

SUOMEN TYÖVÄEN TULIKOE

KIRJOITELMIA
SUOMEN LUOKKASODAN
JÄLKEISILTÄ AJOILTA

KIRJOITTANEET

OTTO V. KUUSINEN

JA

YRJÖ SIROLA

AMERIKAN SUOMAL. SOSIALISTISTEN
KUSTANNUSLIIKKEIDEN KUSTANTAMA

TYOMIES PRINT SUPERIOR, WIS.

1923

Lukijalle

Perusteellista historiaa Suomen vallankumoustaistelusta ja valkoisten verikoirien harjoittamasta kauheasta terrorista ei vielä ole työväenluokan näkökannalta kirjoitettu. Meidän täytyy toistaiseksi tyytyä vain hajanaisiin piirteisiin ja kirjasiin, joissa jotain puolta tästä työväenluokalle niin kohtalokkaasta tapahtumasta ja taistelusta kerrotaan. Suomen työväen vallankumouksellisen liikkeen henkiset ja kirjalliset pääasialliset vanhat edustajat ovat yhä tiukasti kiinni käytännöllisissä tehtävissä joko Suomessa tai mikä vielä pahempaa, maanpaossa, ja nämä seikat estävät semmoisesta aikaa ja edullisia tilaisuuksia vaativasta työstä, kuin mitä perusteellinen historian kirjoittaminen vaatisi. Ainehistoa tämänlaista historiaa varten kootaan kuitenkin ja asiakirjat säilytetään tallessa siksi kunnes aika tulee sen laatimiseen. Se osa Suomen proletariaattia, joka valkoisilta jäi tappamatta, säilyttää koko elinikänsä mielessään elävän kuvan siitä teurastuksesta, joka Saksan junkkerismin avulla Suomessa toimeenpantiin, joten ei ole pelkoa elävien todistajien puutteesta vaikka historian kirjoittaminen viivähtäisikin.

Sillä aikaa on kirjallisuutta harrastavalle yleisölle kuitenkin "ensi hädän" poistamiseksi tärkeää saada näistä taisteluista ja tapahtumista niin paljon tietoja ja koottuja kokemuksia kuin mahdollista. Se on tarpeellista siitäkin syystä, että lahtarien valheellinen "historia"-kirjallisuus ei voisi työväestöä johtaa väärin johtopäätöksiin. Tämän takia tässä julaistaan kokoelma kahden Suomen vallankumouksellisen työväen yleisintä luottamusta nauttivan, käytännöllisen taistelijan ja teoreettisen selittäjän, **Otto V. Kuusisen** ja **Yrjö Sirolan**, kirjoituksia.

Näiden ansiokkaiden toverien laajasta ja vallankumous-
taistelun eri puolia käsittelevistä kirjallisista tuotteista on
tähän voitu ottaa vain pieni osa. Käytännölliset seikat ovat
estäneet heidän kirjoitelmiensa täydellisen kokoamisen ja
julkaisemisen. Tähän on kuitenkin koottu asian eri puo-
lilta mahdollisimman paljon yleispätevää sekä kansain-
välisen työväenliikkeen vaihetta selittävää, ja sen kautta
saa kirja historiallisesti arvokkaan ja vaihtelevan luonteen.
Kirjan toimittamisessa on vältetty tilapäisyyksiin kajoa-
mista, vaikka sen kautta olisikin osaksi menetetty sitä
innostusta ja sytyttävää tulta, jota Kuusisen ja Sirolan kir-
joitukset uhkuvat. Jokaisen kirjoituksen lopussa on aika-
määrä, milloin se on julaisu ja Sirola itse kirjoittaa, että
"nämä kirjoitelmat kuvastavat niissä merkityn ajan aikaisia
katsantokantoja", joka seikka ei kuitenkaan lainkaan vä-
hennä niiden asiaa selittävää arvoa. Nämä artikkelit ovat
kirjoitetut Suomen lahtarien vainon alaisena maanpaossa
vuosina 1918—20.

Esillä olevien kirjoitelmien suurin arvo on siinä, että ne
perusteellisesti selittävät työväenliikkeen yleistä murros-
kautta ja uutta ajan vaihetta siinä. Sellaisina ne ovat
omiaan laajentamaan työväenjoukkojen historiallisia tieto-
ja erikoisesti sen polttavan kriisin periaatteellisesta sisäl-
löstä, jossa Suomen työväenluokka v. 1918 ja sen jälkeen
on ollut ja jolla niin monessa suhteessa on yhteyttä koko
kansainvälisen työväenliikkeen kanssa. Loistava tyyli,
asian käsittelyn terävyys ja innostava lämpö työväenluokan
vapautumista kohtaan antavat myöskin näille kirjoituksille
arvon, josta mahdollisimman monen työläisen tulisi päästä
osalliseksi, ja sen takia uskalletaan toivoa kirjalle laajaa
levikkiä.

Toimittaja.

ENSIMÄINEN OSA

Kirjoittanut *Otto V. Kuusinen.*

Laulu auringosta

(Naistovereille)

*Pyhä tuli — se on iki aurinko,
lahon polttaa
saastan syövyttää
valon lämmön voimalla
väkeväks
maaks muuttaa,
luonnon sokean
näkeväks
luo,
uudestisyntyttää
elävää
elämää.*

*Pyhä viha — se on pyhä rakkaus,
pahan polttaa
synnin syövyttää
valon lämmön voimalla
väkeväks
työks muuttaa,
lemmen sokean
näkeväks
luo,
riemulla synnyttää
ylevää
elämää.*

Punikin Pääsiäinen 1921.

Tovereille*)

Kiitos sydämenne sykinnästä! Kiitos punalipun puolesta!

Miksi hiipi valkoinen murhamies minun perässäni? Siksi, että olen teidän taistelutoverinne. Miksi hän tahoi vertani? Siksi, että se on punaista ja kuumaa, niinkuin teidän sydänverenne.

Päästivät ennenaikaisen riemu-ulvonnan. Luuliko hän jo saaneensa saaliin kiinni, vaikka vasta jahtasi? Kerskui ampuneensa, kun vasta tähtäsi.

Silloin teidän sydänverenne korkealle sykähti. Sykähhti ja leimahti tuleen.

Minä tempasin hengessä punalipun käteeni, niin ettei teidän sydämenne liekki erehdyksessä minun nimeäni kirjastanut, vaan punalipun kunniaa.

Ja silloin tapahtui ihme. Valkoisen pyövelin ase ei lauennut Tähtäävä käsi vapisi ja vaipui. Niinkuin olisi hän edessään nähnyt meidän punalippumme lähenevän ja sen takana valtavan liekin. Eikä kauvan kulunut, kun pyövelin käsivarsi kouristui ja ase kääntyi hänen omaa ohimoaan kohti — sekä laukesi siinä.

Vai murhasiko hänet toinen mies. Kuka? — En minä

---

*) "Tiedon saavuttua toveri Kuusisen murhasta Pietariin synnytti se sanoin kuvaamattoman masennuksen koko kaupungissa. Siksi ja seuraavan päivän illaksi aiotut teatteri- ja muut huviesitykset peruutettiin. Ihmiset eivät kaduilla nauraneet, tuskin edes ääneen puhelivat. Kuului vain kuiskauksia: "finski Kuusinen, finski Kuusinen". Musta-reunaista, Zinovjevin kirjoittamaa suruplakaattia levitettiin ympäri kaupunkia, kiinnitettiin pylväisiin, ovenpieliin, käytäviin ym. Suru vallitsi silloin kommunistisessa Pietarissa. Mutta sitä valtavampi oli sitten myös ilo tiedon saapuessa Kuusisen pelastumisesta." — "Viesti".

— ettekä te. Siis vihollisemme itsemurha se oli siinäkin tapauksessa. Ase, jolla valkoinen taantumus uhkaa meidän henkeämme, on käynyt vaarallisemmaksi sille itselleen.

Toverit, työntekijät! Te olette minut vastaanottaneet omaan luokkaanne ja riviinne. Olette antaneet punalipun kouraani. Sitä en hellitä niin kauan kuin elän.

Mutta ei lippu siitä vielä vaaraan joudu, vaikka joku lipun kantaja kaatuisikin. Muistakaa se. Lähin mies rivissä nostakoon lipun heti korkealle.

Mutta missä lippu todella vaaraan joutuisi, sinne on joukolla riennettävä sitä pelastamaan.

Sillä lippu on meidän aattemme, meidän luokkamme suuri tulevaisuus, jonka puolesta on verensä antanut moni uljas toveri.

Se musta mahti, joka murha-aseellaan aattemme sydämeen tähtää, olkoonpa kuinka hirveästi varustettu tahansa, se on hukkuva. Sen kädessä ase kääntyy omaa ohimoa kohti.

Varma on, toverit, punalipun tie. Turvaisea on kulkea teidän sydämenne pyhän tulen suojassa. Ken siinä on, hän elää sittenkin vielä kun on jo kuollut.

Sillä paras osa hänen elämästään elää ja voittaa: *yhteinen aattemme.*

Se aate on vapaan työn veljeys ja valta — neuvosto-valta.

Sen me ihmiskunnalle valloitamme, toverit.

Kiitos siis punalipun puolesta. Paljon olette kestäneet, paljon olette kestäneet, paljon vielä kestäkää sen edestä.

Omanne se on. Ja uljaammin se tänä vuonna huumaa kuin koskaan ennen. Kaikissa Euroopan maissa.

Monissa lehdissä helmik. 1920.

Tulikoe

Parhaat tietäjät läntisiltä mailta katsoivat Venäjää lokakuun vallankumouksen edellä ja sanoivat: "Siellä tulee pian täysi anarkia."

Niin ei käynyt. Tuli järjestys. Järjestyneen työväen valta.

Kuinka usein on senkin jälkeen Neuvosto-Venäjä saatanut häpeään kapitalistisen maailman parhaat tietäjät, koettivatpa ne sitten millä konstilla hyvänsä aukaista Venäjän gordilaisen solmun, teorian terällä tai Aleksanteri Suuren miekalla.

Yksi ja sama virhe on aina ollut heidän laskuissaan, yksi tekijä heiltä joka kerta unohtunut: *bolshevikit*. Muuten olivat heidän laskunsa kylläkin oikeat.

Oli oikein arvattu, että kenraali Ludendorff olisi v. 1918 voinut valloittaa Pietarin. Mutta bolshevikit tekivät rauhan Brest-Litowskissa. Oli oikein arvattu, että jo kenraali Krasnowin ensimmäiset joukot tai tsekkoslovakien legioonat olisivat voineet miehittää Moskovan, elleivät bolshevikit olisi järjestäneet Puna-armeijaa. Talonpoikaisjoukot olisivat, Karl Kautskyn ennustuksen mukaisesti, voineet muuttaa proletaarisen vallankumouksen ohime-neväksi talonpoikaiskapinain sekamelskaksi ja sillä tavoin pelkäksi porvarillisen kehityksen välikohtaukseksi, elleivät bolshevikit olisi järjestäneet proletaarista luokkataistelua maaseudulla.

Bolshevikit ase ja työkalu kädessä, bolshevikit puheineen ja kirjoituksineen, diplomaattisine nootteineen ja kauppasopimuksineen, bolshevikit elintarveverojen ja puoluepuhdistuksen järjestäjinä — aina ja joka paikassa ovat he olleet esillä ja vetäneet pitkän ristin niiden laskel-

main yli, joita kapitaalini ostamat tietäjät ovat sommitelleet, alkaen Kautskystä viimeiseen mensheviikkiin, Krasniwista Petljuraan ja Pilsudskiin asti.

Ennenkaikkea lokakuussa neljä vuotta sitten.

Voitto oli heille helppo, on sanottu. Totta kyllä, mutta ei niin helppo, että se ilman taistelua olisi voitu saavuttaa.

Kyllähän proletarisen vallankumouksen ulkonaiset (objektiiviset) edellytykset olivat venäjällä silloin suotuisat ja kypsät. Oli kyllä helppo huomata, että Kerensky'n saippuakupla pian halkee, että Venäjän porvaristolla oli ainoastaan löpötteleviä parlamentaarikkoja kansalliskokousta varten, mutta ei todellista voimaa, ja että mustilla tsaarivallan kannattajilla ei ollut mitään muuta kuin yksityisiä rosvopäälliköitä Kornilovin lajia.

Siis proletarisen vallankumouksen voitto oli mahdollinen. Mutta olisi se voinut jäädä saamattakin. Ilman bolshevikeja se olisi jäänytkin saamatta. Olisi voinut tulla jotain muuta: Anarkia,—tai valkoisten kenraalien diktatuuri—tai jokin uusi kokoomusyritys porvarillisessa kansalliskokouksessa—tai valtakunnan hajoaminen moneksi toisiaan vastaan taistelevaksi tasavallaksi ja köyhälistön luokkataistelun hajoaminen yleiseksi sekamelskaksi maalla ja kaupungeissa. Tuollaiset seuraukset olivat historiallisesti yhtä mahdolliset kuin proletarisen vallankumouksen voitto.

Bolshevikit sillä hetkellä ratkaisivat historian kulun. Taistelu vallasta ei silloin vielä ollut välttämätön. Mutta he astuivat esiin. Heidän taistelunsa ja heidän taistelujohtonsa sai aikaan sen, että voitonmahdollisuudesta todella tuli voitto.

Ettei tämä ratkaisu ollut itsessään päivän selvä asia, siitä nähtiin esimerkki Suomessa. Heti Venäjän lokakuun vallankumouksen jälkeen syntyi Suomessakin vallankumouksellinen tilanne. Suurlakko. Työväenjoukot epämääräisessä jännityksessä — odottaen suuria. Aseetomien punakaartin harjoituksia ja paraateja. Puolueen ja ammattijärjestön toimikunnissa keskusteluja yökaudet.

Päättämätöntä horjumista yökaudet ja päiväkaudet. Sit-
ten suurlakon keskeytys.

Työväen vallankumouksen voitto oli Suomessa niinä
päivinä mahdollinen. Taistelu ei ollut vielä välttämätön.
Se jäi syntymättä. Ei ollut bolshevikeja.

Parin kuukauden päästä oli Suomessa asiat päinvas-
toin. Taistelu oli nyt välttämätön, mutta voitto ei ollut
mahdollinen.

*

Mitä olivat bolshevikit lokakuussa v. 1917?

Järjestö. Tietenkään ei vielä sellainen järjestö kuin
nykyään. Mutta joka tapauksessa jo silloinkin vankka
työväenjärjestö.

Puoluejärjestö, jonka kantajoukkona olivat kokeneet
kumousmiehet. Monivuotisessa tehdassolujensa kumous-
hommissa harjaantuneet. Jos jonkinlaisessa maanalaises-
sa puoluetyössä karaistuneet ja pitkäaikaisissa ryhmätai-
teluissa kouliintuneet. Vallankumouksellisen luokkatais-
telun työkoulussa tottuneet taistelujärjestön luonnolli-
seen keskitykseen, ja tiukkaan puoluekuriin sekä alttiisti
täyttämään velvollisuutensa. Puolue, joka suurista jouk-
koliikkeista (v. 1905 ja myöhemmin) sai intoa ja uutta
oppia, sekä vihdoin avoimessa puoluetistelussa v. 1917
menshevikkejä ja sosialivallankumouksellisia vastaan op-
pi valtaamaan enemmistön työ- ja sotamiesneuvostoissa
sekä voittamaan työväen luottamuksen tehtaissa ja ar-
meijassa.

Siis kelpo työväenpuolue, jolla oli koeteltu vallanku-
mouksellinen kunto, taisteluvalmius, iskuvoima ja menet-
telytavan joustavuus. Ja hyvä marxilainen johto, joka ei
suinkaan kuvitellut olevansa erehtymätön, mutta ei myös-
kään antanut virheiden pelon lamauttaa itseään, vaan otti
oppia tehdyistä virheistä.

Semmoinen puolue pystyi kunnialla kestämään tuli-
kokeen.

Suuri toiminnan vaihdos vallankumoustilanteen alussa,
kun on kysymyksessä valtiollisen puolueen siirtyminen
kumoustaistelun johtoon — siinä on se tulikoe. Bolshevi-

keille ei tämä toiminnan vaihdos lokakuussa kylläkään ollut ylen vaikea tehtävä. Tilanne ei vaatinut heiltä yli-inhimillisiä ponnistuksia, ei läheskään niin suuria kuin varmaankin länsi-Europan maissa tovereiltamme vielä vaaditaan. Bolshevikkien vallankumoukselliset sotavalmistuksetkaan eivät silloin lokakuussa olleet niin täydelliset, kuin varmaan toverimme länsi-Europassa voiton saavuttamiseksi tarvitsevat. Paljon mahdollista, ettei sellainen valmistuminen vallankumoukseen, mikä bolshevikkien puolueelle riitti neljä vuotta sitten, tule enää missään kapitalistisessa maassa riittämään.

Venäjällä se silloin riitti. Bolshevikit olivat lokakuussa kelvolliset historian välikappaleet. He olivat tehtäväänsä tasalla. Todistus siitä on vielä nytkin heidän käsissään.

*

Kapitalistisessa Euroopassa lähestyy sama kohtalokas hetki. Voitto käy mahdolliseksi. Sen edellytyksen ovat käymistilassa ja kypsyvät. Meistä sen joutuminen tosin tuntuu hitaalta. Mutta tosiasiasa tapahtuu yhteiskunnan kapitalistisen kuoren alla joka viikko ihmeitä.

Ensiksikin hallitusten rahanväärengysten johdosta. Raha ei ole enää rahaa. Vuosisatojen tottumuksesta kiveytyneet rahatalouden taikaluulot murenevat juuriaan myöten rahavallan orjien päissä. Keinottelu ja huijaus rehentelevät suurten tuotantopaikkain raunioilla. Riistäminen ei monellakaan teollisuusalalla enää tuota tehtailijalle varmaa voittoa. Huijarinousukkaat pystyvät anastamaan hänen omaisuutensa.

Se todistaa, että ihroittuneella kapitaalilla on jo korkea kuume. Rahanpuute valtiolla, voitonpuute teollisuuskapitalistilla, työnpuute ja leivänpuute työväellä — puute ja turma kaikilla.

Kapitalistisen valtion puute ja pula riistää siltä auktoriteetin, nyhtää syväälle juurtuneet valtiovaistot irti sen orjain päistä. Nämä valmistuvat *taisteluun kapitalismia vastaan*. Kapitalistien liitto työtätekevien pikkutalonpoikain kanssa kompastuu korkeisiin veroihin ja kapitalisti-

sen talouden toivottomuuteen. Pikkuvirvailijatkin käyvät esimiehilleen epävarmoiksi.

Sosiaalipetturit ovat kapitalistivallan viimeiset liittolaiset. Mutta petturi ei ole uudellekaan herralleen vallan varma henkivartija. Sitäpaitsi ovat Europan mantereen kapitalistivaltiot jo jokseenkin tarkkaan kuluttaneet sosialidemokraattiset reservinsä.

Neuvosto-Venäjä jo pelkällä olemassaolollaan tekee Europan mannermaan kapitalistivaltioiden tilan vieläkin toivottomammaksi. Vailla niitä elintarpeita ja raaka-aineita, jotka ne ennen saivat Venäjältä, ja vailla tavarainsa menekkiä Venäjälle, käy niiden riistohommille elämä happameksi. Sitä enemmän nostattaa vallankumouksellista työväenliikettä Neuvosto-Venäjän lippu.

Natsionalismi, kansallinen eristäytyminen Europassa, jota osaksi Englannin imperialismi edistää, on pakoitettu puolustamaan itseään Ranskan imperialismiin johtamia keskityspyrintöjä vastaan. Äärimmäisten sapelinkalista-jain liitto kaikissa Europan mannermaan maissa, mitä pitemmälle se kehittyy, synnyttää toisaalla porvarillisen demokratian kokoomuksia, varsinkin sorrettujen kansain keskuudessa. Näin siis semmoinenkin roisto kuin Ranskan pääoma ryöstönhimollaan edistää sekasorron lisääntymistä kapitalistisessa Europassa. Se ei, riivattu, muuta voi.

Luonnon välttämättömyydellä, niinkuin maa kiittää rataansa, kulkee Europan kapitalististen maiden kohtalo edessään olevaa historiallisten vuodenaikojen käännettä kohti.

Eräänä aamuna käänne on käsissä: vanhojen yhteiskuntasiteiden jännittävä laukeamistila. Huudetaan vanhan vallan kaatajaa. Proletaarisen vallankumouksen lähtövalmista varmaa johtajaa.

Voi olla, että taistelukin on silloin jo välttämätön, että historia panee köyhälistöpuolueelle pakon: "Nyt on sinun taisteltava, kuoltava tai voitettava!"

Se olisi helpompi tapaus. Kuolemakin voi olla orjalle

helpompi kuin lähtö taisteluun siinä tapauksessa, ettei siihen vielä välttämätöntä pakkoa ole.

Tämäkin tapaus voi eteen tulla, historian viitatessa sormellaan: "Nyt voit voittaa. Kaikki on valmiina. Jos sinä vaan olet valmis."

Se olisi vaikeampi tapaus.

Ovatko toverimme silloin valmiina paikallaan?

Koko maailman köyhälistön rinnassa sydän lyö kumouksen odotuksesta, Venäjän köyhälistön alkaman yhteiskunnallisen kumouksen puolesta. Se tuntuu selvimmän nyt yli maailman levinneestä työväen avustusliikkeestä nälkäänäkevän Venäjän hyväksi.

Sydän on paikallaan. Voima on paikallaan. Lokakuu tulee.

Mutta onko silloin bolshevikkeja?

Toverit Saksassa ja Ranskassa, Englannissa, Puolassa, Itävallassa, Italiassa ja muissa maissa, kanssatoverit, *oletteko paikoillanne?*

Suomen vallankumouksesta. — Itsekritiikkiä

I. VALLANKUMOUSTA PAKOILEMASSA

Köyhälistön vallankumoukset — sanoo Marx — arvostelevat alinomaan itseään. Meidän osanottajain on syytä koettaa tietoisesti auttaa tätä vallankumouksen itsekritiikkiä, silti tietenkään pyrkimättä pois entisen toimintamme historiallisesta vastuunalaisuudesta.

Suomen vallankumous alkoi tämän vuoden tammi-kuussa. Sen perusvirheet alettiin jo viime vuonna.

Samoin kuin sota yllätti Euroopan suurten maiden useimmat sosialistipuolueet ja paljasti, etteivät ne olleet historiallisen tehtävänsä tasolla, samoin Venäjän vallankumous keväällä 1917 yllätti Suomen sosialidemokratian. Keväinen vapaus tuli meille kuin taivaanlahjana ja puolueemme joutui maaliskuun huumauksen valtaan. Puolueemme virallisena kantana oli ollut sama "itsenäisen luokkataistelun" kanta, kuin esim. Saksan sosialidemokratialla oli ennen sotaa. Taantumusaikana tämä kanta oli ollut helppo säilyttää se ei silloin joutunut vakavaan koetelemukseen, eikä tietoisten oikeistososialistien vastustus silloin voinut saada tuulta siipiinsä. Mutta maaliskuussa tuli puolueemme proletarisen siveyden eteen kiusaus ja lankeemus. Sosialidemokratiamme tosiasiallisesti lankesi haureuteen sekä Suomen porvariston että alussa myös Venäjän porvariston kanssa (houkuttelijoina olivat myös Venäjän mensheviikit). Suomen kokoomussenaatti oli tämän siveettömän yhdyselämän vuoteena. Kun se maaliskuussa muodostettiin, oli puolueuuevostomme jäsenistä noin toinen puoli siihen yhtymistä vastaan, ja ainoastaan oikeisto'aiset sosialistit siihen lähtivät. Mutta meidän

toisten vastarinta oli niin passiivista laatua, ettei se päiväkään häirinnyt meidän yhteistyötämme niiden sosialistien kanssa, jotka varsinaisesti olivat askartelemassa suomalaisten ja venäläisten herrain kanssa. Ja hyvin kuvaavaa oli, että puolueemme edustajakokouksessa kesäkuussa — (jossa sivumennen yhdyimme myöskin zimmervaldilaiseen liittoon!) — ei yksikään ääni vaatinut pesäeron tekemistä kokoomushallituksen sosialisteista.

Se mikä meidät sokaisi, oli ennen kaikkea parlamentaarisen kansanvallan kangastus. Ellei olisi ollut yksikamarista eduskuntaa, suhteellista vaalitapaa ja laajaa äänioikeutta ja ellei puolueemme olisi vaalitaistelussa jo saanut enemmistöä edustajapaikoista (kesällä 1916), niin kenties meidän olisi ollut vähän helpompi keväisessä kiusauksessa katsoa eteemme. Mutta nyt näytti parlamentaarisen kansanvallan tie aukenevan odottamattoman sileänä ja leveänä työväenliikkeemme eteen. Maamme porvaristolla ei ollut sotaväkeä, ei edes luotettavaa poliisia, eikä se laillisesti voinut sellaista saadakaan, koska siihen se olisi tarvinnut valtiopäivillä sosialidemokratian suostumuksen. Sosialidemokratiolla näytti olevan kaikki syy pysyä parlamentaarisen laillisuuden tiellä; sillä tiellä se näytti nyt pääsevän kiskomaan porvaristolta toisen tuloksen toisensa jälkeen.

Tuota parlamentaarisen kansanvallan näköalaa, ollakseen kaikessa kauneudessaan vapaa ihailtavaksi, ei enään näyttänyt varjostavan mikään muu kuin Venäjän Väliaikaisen Hallituksen horjuva kämmen. Suomen porvaristo siihen kurotti silloin kuin hukkuva oljenkorteen. Sosialidemokraatit sen tahtoivat työntää pois tahi ainakin aidata sen sekaantumisvapauden tarkkoihin laillisiin rajoihin, niin ettei se pääsisi maan "sisäisiä asioita" häiritsemään, toisin sanoen Suomen porvariston etuja suojelemaan. Täten meidän ponnistelumme Suomen itsenäisyyden puolesta, meidän isänmaallisuutemme, näytti olevan mitä kauneimmin perusteltua; sehän oli suoranaista taistelua kansanvaltaisen vapauden puolesta, se oli elimellinen osa proletaarista luokkataisteluumme.

Parlamentaarisen näköhäiriön pettäväisyyttä sitten

vielä täydensivät ne lainsäädännölliset tulokset, joita ke-
sällä eduskunnassa saatiin aikaan. Kahdeksantunnin nor-
maalityöpäivästä, jota työväenjoukot työpaikoilla olivat
useilla aloilla jo kevästä alkaen voimaan ajaneet, saa-
tiin säädetyksi niin yleinen laki, ettei sen pitemmälle me-
nevää liene missään parlamentissa säädetyksi tullut. Kun-
nallishallinnon kansanvaltaistuttamiseksi saatiin myös
säädetyksi uudistus, joka tiesi siirtymistä kapitalistien
täydellisestä monopoolivallasta yleisen äänioikeuden jär-
jestelmään, — sekin suurempi hyppäys kuin tällä alalla
missään lienee lainsäädäntö yhdellä kertaa tehnyt. Tosin
nähtiin, ettei näiden lakien päätökseen saaminen suin-
kaan tapahtunut pelkästään eduskunnallisen askartelun
avulla, vaan ulkoapäin puhaltava vihuri auttoi ne taval-
lista joutuisammin irti parlamenttaarisesta salakarikosta.
Se vihuri esiintyi eduskunnan istuntoa voimakkaasti säes-
tävänä joukkomielenosoituksena, jossa tuntui tavallista
rajumpi henki, ennen kaikkea venäläisten sotilastoverien
osanoton johdosta. Mutta itsestään tämä ei ollut meille
uutta; niinhän me olimme aina ennenkin parlamentaris-
mia selittäneet, että se tuo parhaiden tuloksia silloin, kun
kansa ulkoapäin painostaa.

Huonompi merkki parlamentaarisen kansanvaltamme
tuloksellisuudesta oli se, että elintarvekaupan alalla re-
hoittavaa nylkemistä ei saatu rajoitetuksi. Tämä merkki
oli omansa viittaamaan siihen, että myöskin ylempänä
mainitut parlamentaariset saavutuksemme olivat vain —
paperi-saavutuksia. Sillä kyllä elintarvenylkemisenkin
rajoittamiseksi tarpeellinen laki saatiin kirjoitetuksi ja
päätettyksi, mutta siihen se rajoittaminen sitten pysähtyi.
Kokoomushallitus ei ylipäänsä tehnyt mitään. Se oli kuin
laiska härkä, jota sosialistit näyttivät vetävän sarvista ja
porvarit hännästä ja joka ei paikaltaan pukahtanut. Nyl-
keminen sai rehoittaa kaikessa rauhassa.

Nälkää kärsivät työväenjoukot kadottivat pian tyyten
luottamuksen kokoomushallituksen hommiin ja sen mu-
kaan jo nähtävästi myös osaksi sosialidemokraattisen
puolueemme johtoon. Helsingissä katkeroittuneet työ-
väenjoukot pyrkivät itse voivarastoja tarkastamaan ja

jakamaan; loppukesällä jo kerran pääkaupungissa automaattisesti puhkesi yleislakko, jota kesti kaksi päivää, kunnes järjestynyt työväki sen lopetti. Ilmanpaine kävi niin korkeaksi, että se tuntui jo parlamenttarismissämme häiritsevältä. Se oli *kansanvallan todellisuutta: luokkataistelun vapaata kärjistymistä*. Mutta meillä sosialidemokratisilla edustajilla ei ollut silmissämme kansanvallan todellisuus, vaan sen autereinen kangastus.

Tämä silmiimme siintyvä kangastus sai ensimmäisen kolauksen Kerenskin Väliaikaisen Hallituksen kädestä. Eduskunta oli porvarillisen vähemmistön kiivaasta vastarinnasta huolimatta hyväksynyt yleisvenäläisen työ- ja sotamiesneuvostojen edustajakokouksen päätöksen mukaisen perustuslakisäännöksen Suomen sisäisestä kansanvaltaisesta vapaudesta ja eduskunnan oikeudesta maan korkeimman valtiovallan käyttöön. Pietarista saapui puolivirallinen mensheviikki-lähetystökin (Tsheidse, Lieber, Dan) ehkäisemään tämän n. s. "valtalain" hyväksymistä, mutta liian myöhään. Silloin heinäkuun lopussa, Venäjän Väliaikainen Hallitus määräsi eduskunnan hajoitettavaksi ja uudet vaalit toimitettaviksi. Sosialidemokraattinen ryhmämme koetti kahteen kertaan saada hajoitettun eduskunnan istuntoja jatkettaviksi. Ensi kerralla oli eduskuntatalon ovella Kerenskin lähettämät husaarit. Toisella kertaa ei enään ollut muuta kuin kerenskiläinen sinetti; eduskunnan puhemies toveri Manner avautti ovet ja istunto pidettiin, mutta siihen otti osaa ainoastaan sos.-dem. ryhmän jäsenet.

Puolueemme ei kieltäytynyt ottamasta osaa uusiin vaaleihin, jotka toimitettiin lokakuun alussa. Niissä puolueemme menetti, huolimatta äänimäärämme tuntuvasta kohoamisesta, enemmistöasemansa valtiopäivillä. Porvaripuolueiden pääapuna näissä vaaleissa olivat ilmeisesti — vaaliväärennykset. Jo heti vaalien jälkeen kerrottiin sanomalehdissä tietoja, kuinka eräissä sellaisissa äänestysalueissa, joissa äänestyslautakunnissa oli yksinomaan porvarillisia jäseniä, porvaripuolueet olivat saaneet ääniä enemmän kuin edes äänioikeutettuja oli alueella. Ja myöhemmin, vallankumouksen aikana, löydettiin siellä

täällä vaalilautakuntain puheenjohtajain kätköistä joukot-
tain sosialidemokraattien hyväksi annettuja, virheettö-
mästi täytettyjä vaalilippuja. Keskinäisellä liittoutumisel-
laan vaaleissa porvaripuolueet myös voittivat muutamia
edustajapaikkoja. Mutta tämän ohella on mielestäni myös-
kin pidettävä todennäköisenä, että köyhälistön joukoissa
jo alkanut kyllästyminen parlamenttarismiin osaltaan vai-
kutti vaalien tulokseen. Eduskunnan voimattomuus, edus-
kuntatyömme tulosten epävarmuus, viipyminen ja raukea-
minen sekä sosialidemokratian valtiollisen toiminnan hal-
pautuminen kokoomushallituksen vanavedessä, ne epäile-
mättä vaikuttivat sen, että vaali-innostus köyhälistön kes-
kuudessa ei ollut läheskään niin suuri kuin vallitsevasta
valtiollisesta korkeajännityksestä päättäen olisi odottanut.
Toisen kolauksensa sai siis nähtävästi parlamenttaarisen
kansanvallan kaunis näköhäiriömme, ei enään yksin ul-
koapäin tulevasta aiheesta, vaan osittain myös sisäisestä
hermottomuudesta ja viallisuudesta.

Nyt kulki historian virta vinhaa vauhtia ensimmäistä
kuohuvaa pyörrekohtaansa kohti. Porvaristo, kuten heti
saattoi arvata, yritti käyttää vaaleissa samaansa etumat-
kaa anastaakseen käsiinsä diktatuurivallan ja alentaak-
seen eduskunnan pelkäksi tämän diktatuurin viikunaleh-
deksi. Työväenluokka taas oli menettänyt kaiken välittö-
män toivonsa eduskunnan apuun ja tietoisesti tai tiedotto-
masti pyrki vallankumoukseen. Kokoomushallitus oli jo
ennen vaaleja hajonnut. Luokkataistelun kärjistymistä
ei mikään estänyt.

Lisäksi tuntui Suomessakin jo ilmassa, että Venäjä
kulki nyt nopeasti uutta, syvempää vallankumousta kohti,
jonka puhkeaminen saattoi olla enään lyhyen ajan kysy-
mys. Kerenskin Väliaikainen Hallitus vapisi kuin laho
leppä myrskyn edellä. Bolsheviikkien voima kasvoi kuin
ukkosen pilvi.

Meidän sosialidemokratiamme, jonka tässä tilanteessa
olisi pitänyt käyttää kaiken voimansa vallankumouksen
valmisteluun, odotti rauhassa — eduskunnan istuntoja.
Porvariryhmäin liitto teetti marraskuun alkupuolella edus-
kunnan päätöksen, jolla maan sisäinen korkein valta —

monarkille ennen kuulunut laaja valta — piti uskottaman 3-miehiselle valtionhoitajakunnalle, mutta ei uskaltanut panna täytäntöön tätä päätöstään. Samalla se hieroi sopimusta vallan tasanjaosta Venäjän Väliaikaisen Hallituksen kanssa. Ja kérénskiläinen kenraalikuvernööri Nekrasov jo lähti viemään sopimusehdotusta Pietariin allekirjoitettavaksi.

Mutta hän ei enään palannut Helsinkiin. Venäjän köyhälistö niinä päivinä bolsheviikkipuolueensa johdolla syöksi vallasta porvarit ja porvariien kätyrit ja otti ohjat omiin käsiinsä.

Meilläkin silloin kulki kumouksen hengetär yli maan. Mutta me emme nousseet sen siiville, vaan kumarsimme päätämme ja annoimme sen lentää yli. Meille tuli siten marraskuusta aseiden maahanlaskun muistojuhla.

Olisiko vallankumous silloin voinut Suomessa johtaa minkäänlaiseen voittoon? Se on eri kysymys kuin se, olisiko silloin välittömästi voinut voittaa köyhälistön vallankumous, niinkuin Venäjällä? Edellinen tuntuu minusta nyt perästäpäin todennäköiseltä, jälkimäinen yhä, kuten silloinkin, epätodennäköiseltä.

Vallankumouksen onnistumisen yleiset edellytykset eivät suinkaan olleet toivottomat. Köyhälistön kiihko ja taisteluhalu oli yleisesti korkea. Porvaristo oli verrattain huonosti varustautunut; se oli suuressa aseiden puutteessa, joskin se jo oli alkanut niitä Saksasta hankkia. Köyhälistöllä ei aseita ollut. Muutama sata kivääriä saatiin Helsingissä lainaksi venäläisiltä sotilasryhmiltä, — siinä oikeastaan kaikki, mitä silloisista aseista edes mainita kannattaa. Mutta epäilemättä olisi venäläisiltä tovereilta kipeässä tositarpeessa jo silloin voitu saada lisääkin, ainakin jonkun verran. Ja mikä oli kenties paljon tärkeämpää: venäläiset sotilaat olisivat silloin kyenneet antamaan Suomen vallankumoukselle suoranaista sotilaallista apua paljon paremmin, kuin sittemmin talvella, jolloin hajoaminen venäläisessä armeijassa ja laivastossa oli suurimmillaan. Maassamme oli kyllä silloin myös sellaista venäläistä sotaväenainesta, jonka oli pelätävä pikemmin haluavan kuulla mustasotnialaisen upseeri-

johtonsa komennuksia, kuin proletaarisen solidarisuuden ääntä; mutta tuskinpa tämän aineksen puolelta sentään olisi vallankumouksen pyörteessä kehkeytynyt ainakaan mainittavampaa aktiivista vastustusta.

Näiden merkkien edessä nyt me "luokkataistelun kannalla olevat sosialidemokratit" horjuimme puoleen ja toiseen, horjuimme alussa vahvasti vallankumouksen puoleen — kunnes peräännyimme. Varsinaiset oikeisto-sosialistit, joita puolueessamme oli noin toiset puolet, jakautuivat kahtaalle, osa vallankumousta selvästi vastustamaan, osa vaatimaan. Sos.-dem. eduskuntaryhmässä ilmeisesti enemmistö oli niin vihamielisenä vallankumoukselliselle pyrkimykselle, että saattoi sanoa sen mielialan olevan pikemmin porvariston kuin työväestön puolella. Ammattijärjestön oikeistososialistinen johto sen sijaan tahtoi lähteä jonkinlaiseen vallankumoukseen, jonkinlaiseen vallankumoukselliseen lakkotaisteluun, jonka käytännöllisenä ja oikeastaan ainoana päämääränä he ilmeisesti pitivät enemmistöpaikkain saamista hallituksessa, senaatissa. Yhdessä heidän kanssaan meidän puoluetoimikuntamme muodosti "vallankumouksellisen keskusneuvoston", joka, semminkin kuin siihen sitten vielä liitettiin alunpitäen selvällä vastustuskannalla olevia sos.-dem. eduskuntaryhmän edustajia, kelpasi suuta soittamaan vallankumouksesta, mutta ei todelliseen vallankumoukselliseen toimintaan. Tämä komiteamme päätti aluksi kannattaa — suurlakon julistamista. Ja paraiksi samaan aikaan kokoontuneessa Ammattijärjestön edustajakokouksessa päätettiin koko maata käsittävä suurlakko. Merkitsikö tämä vallankumoukseen lähtemistä vai pelkkää mielenosoitusta suurlakkojulistuksessa esitettyjen vaatimusten painostamiseksi, siitä saattoi kukin ajatella mitä tahtoi. Sillä se jätettiin päättämättä — koska siitä oli eri mieliä.

Suurlakko levisi yli maan. "Vallankumouksellinen Keskusneuvostomme" keskusteli, lähteäkö eteenpäin vai eikö. Me, joita suotta oli sanottu "marxilaisiksi", emme tahtoneet lähteä eteenpäin. Ilman meitä taas Ammattijärjestön silloiset "vallankumoukselliset" eivät tahtoneet lähteä.

Että me keskustalais-sosialidemokraatit emme lähteneet vallankumoukseen, siinä me pysyimme tavallamme aivan johdonmukaisina omalle monien vuosien toiminnassa juurtuneelle kannallemme. Mehän olimme *sosialidemokraatteja*, eikä marxilaisia. Meidän sosialidemokraattinen kantamme oli: 1:ksi rauhallisen ja asteettaisen, vaan ei vallankumouksellisen luokkataistelun kanta, mutta samalla 2:ksi se oli itsenäisen luokkataistelun kanta eikä porvariin liittoon pyrkivä kanta. Nämä molemmat puolet yhdessä määräsivät menettelymme.

1:ksi. Me olimme vailla uskoa vallankumoukseen; emme siihen luottaneet emmekä siihen pyrkineet. Tämä on sosialidemokratialle ylipäänsä ominaista.

Sosialidemokratiahan on pääolemukseltaan juuri sellaista työväenliikettä, joka järjestää ja kehittää työväkeä porvarillis-lailliseen (parlamentaariseen) luokkataisteluun. Sen ohjelmassa on kyllä sosialismi loppumääränä ja jossain määrin se myös määrää sosioli-demokratian todellisen eli n. s. "lähimmän" ohjelman suuntaa. Mutta pääasiassa se on sen ohjelmassa vain utopistisena koristeena, syystä siitä ettei sosialismia voi edes ajatella toteutettavaksi porvarillisessa valtiossa, jonka puitteisiin sosialidemokratian käytännöllinen toiminta on sopeutunut. Se tie, mikä historiallisesti on välttämätön, jotta päästään porvarillisesta valtiosta socialistiseen yhteiskuntaan, köyhälistön vallankumouksen ja diktatuurin tie, se on kokonaan sosialidemokratian tietoisien ja käytännöllisen toiminnan ulkopuolella; se alkaa vasta siitä, mihin sosialidemokratian varsinainen toiminta päättyy.

Johdonmukaisen sosialidemokratian suhde vallankumoukseen on korkeintaan yhtä passiivista, kuin suvaitsevaisen historioitsijan suhtautuminen menneen ajan vallankumouksiin. "Vallankumous syntyy, sitä ei tehdä", on sosialidemokratian mielilause, sillä se ei katso asiakseen *toimia* mitään vallankumouksen hyväksi. Pikemminkin se luonnostaan on taipuvainen jarruttamaan vallankumouksen syntymistä (samoin kuin jo suurlakkoa y.m. puoleksi vallankumouksellisia joukkoliikkeitä). Tämä on hyvin ymmärrettävääkin sosialidemokratian varsinaisen

käytännöllisen tarkoituksen kannalta katsottuna: sitä tarkoitusta vallankumouksellinen toiminta helposti häiritsee ja uhkaa sen keskeyttää. Kun vallankumouksen suhteen ei voi ennakolta, ehdottomalla varmuudella päättää, että se jo ensi yrityksellä on päättyvä voittoon eikä tappioon, näyttää aina mahdolliselta, että vallankumouksessa uhkaa vaara sosialidemokratian järjestötoiminnan ja politiikan saavutuksia, järjestöjä, taloja, kirjastoja, sanomalehtiä, uudistuslakeja, kansanvaltaisia laitoksia ja oikeuksia j.n.e. Mutta näiden pohjalle perustuu sosialidemokratian koko toiminta. Osaksi ne ovat käyneet sen elämässä itsetarkoitukseksi; tärkeimmäksi osaksi ne ovat sen toiminnan, sen porvarillislaisellisen toiminnan, jatkumiselle ja kehitymiselle korvaamattomana pohjana. Sen vuoksi sosialidemokratia kaikin mokomin tahtoo niitä säilyttää ja huolellisesti vaaroilta varjella, myöskin proletaarisen vallankumouksen vaaroilta.

Tosin sosialidemokratian tieteisopissa, (doktrinissa), Marxiin vedoten, selitetään järjestötoiminnan tuloksia muka kartutettavan ja säilytettävän myöskin ja eritoten proletaarisen vallankumouksen tarpeita ja menestystä silmällä pitäen. — Ja epäilemättä ne tässä vallankumouksessa lopulta hyödyksi koituvatkin. Mutta se nähtävästi ei tapahdu sosialidemokratian ansiosta, vaan sosialidemokratiasta huolimatta. Jos sosialidemokratia voisi aina mielensä mukaan johtaa työväenjoukkojen toimintaa, niin tuskinpa työväenluokka järjestöineen koskaan joutuisi sellaiseen uhkayritykseen kuin vallankumoukseen eikä senvuoksi myöskään sellaiseen päämäärään kuin sosialismiin. Ainakin mikäli porvaristo ei vallankumousta provoseeraisi. Tässä ainoassa tapauksessa näet johdonmukainen sosialidemokratiakin nousee — jos nousee, varmaa se ei ole — vallankumoukselliseen taisteluun, porvarillislaisellisen luokkataistelunsa saavutusten ja jatkumistoiveiden puolustamiseksi. Kuten me nousimme tammi-kuun lopulla.

Marraskuussa sitä vastoin me päätimme perääntyä vallankumouksellisen taistelun edestä, osaksi suojellaksemme kansanvaltaisia saavutuksiamme vaaroilta, osaksi

toivoen voivamme parlamenttaarisilla keinoilla ehkä kiertää koko historian pyörteen, ja osaksi kai myös fatalistisesti ajatellen: jos vallankumous on tullakseen, nyt tahti myöhemmin, tulee se meidän vastustuksestamme huolimattakin ja sillä se itsensä vasta oikein voimalliseksi osoittaakin. . .

Mikä on tämän historiallisen virheen tuloksena? Saimmeko aseellisen yhteentörmäyksen vältetyksi? Ei. Se tuli ainoastaan lykätynsi — aikaan, jolloin porvarit olivat jo paljon paremmin varustautuneita kuin marraskuussa. Porvaristo saa aina aseellisen yhteentörmäyksen työväen kanssa syntymään, milloin se sitä tahtoo. Työväen taistelulle on vain vaaraksi se, että porvaristo saa määrätä luokkasodan alkamisajan. Työväen alkaessa sen ei porvaristo aina kaikilla seuduilla ole vielä riittävästi varuillaan vallankumouksen suhteen, vaan voi tulla enemmässä tai vähemmässä määrin yllätetyksi; semminkin missä taantumuksellinen hallitusvalta pitemmän ajan kuluessa on tehnyt itsensä laajain kansankerrosten silmissä vihatuksi, voi työväen alkama vallankumousliike joko suorastaan temmata mukaansa tyytymättömiä välikerroksiakin tahti ainakin hajoittaa ja herpaannuttaa kapitalismin vallan puolustajien rivejä. — — —

2:ksi. Me keskustalais-socialidemokratit emme tahtoneet pyrkiä hallitusliittoon minkäänlaisten porvarillisten "kansanvaltaisten" kanssa, jollainen liitto niin vallankumousta kannattavain kuin sitä vastustavainkin oikeistososialistien mielestä oli toivottava. Ilman sen tapaista liittoa ei ollut oikeastaan ajateltavissakaan sellaisen päämäärän toteuttaminen, mikä vallankumousta kannattavilla oikeistososialisteilla mielessä väikkyi, s. o. kansanvaltaisen hallituksen aikaansaaminen, jonka jäsenistä ainakin tuntuva enemmistö olisi ollut sosialisteja ja jonka ohjelmanä olisi ollut elintarvenylkemisen rajoittaminen sekä erinäisten kansanvaltaisten uudistusten toteuttaminen eduskunnallista tietä. Että tuohon vallankumouksella tavoiteltavaan "punaiseen senaattiin" tulisi mukaan ainakin muutamia maalaisliiton edustajia, se tuntui noista oikeistososialisteista, kuten ymmärrettävää olikin, hyvin tarpeel-

liselta vahvistukselta. Sitä silmällä pitäen heidän puoleltaan ja sos.-dem. eduskuntaryhmän puolelta suurlakko-viikolla neuvoteltiin maalaisliiton ryhmän ja kaiketi joidenkin muidenkin "edistysmielisten" edustajien kanssa, ja "toveri" Tokoi kävi tiedustamassa senaatin virkamiehiltä, suostuvatko he jäämään "punaisen senaatin" palvelukseen . . . Siis "vallankumouksellisten" sosialistien vallankumouksellisena pyrkimyksenä oli oikeastaan kevään kokoomussenaatin henkiin herättäminen entistä ehommassa muodossa, s. o. sosialisti-enemmistöllä ja ehkä jättäen siitä pois jyrkimmät taantumukselliset.

Tuo tulos luultavasti marraskuun vallankumouksesta olisikin, hyvässä lykyssä, välittömäksi saavutukseksi tullut. Ei enempää. Enempään ei Suomen työväenliike vielä ollut valtauskyykyinen. Osa järjestyneestä työväestä olisi epäilemättä kyllä heti vaatinut pitempää askelta, mutta sen vaatimuksen ja ylipäänsä köyhälistön todellisen vallankumouksellisen äänen olisi kyllä työväenliik-keemme vähään tyytyvä enemmistö silloin kyennyt vai-mentamaan, kääntyessään heti, oman välittömän päämää-ränsä saavutettuaan, työväen vallankumouksellista dikta-tuuripyrkimystä vastaan. Oman päämääränsä, ainakin enemmäksi osaksi, se kyllä olisi voinut silloin saavuttaa. Se tuntuu nyt perästäpäin arvioiden vielä paljon toden-näköisemmältä kuin silloin aikanaan. Sen verran suunnilleen olisi nähtävästi Suomen porvariston silloin, aina-kin väliaikaisesti, ollut pakko antaa perään vallankumous-liikkeelle, pelastaakseen helpommin tärkeimmät pääetun-sa, joita oikeistososialistien vallankumousliike ei uhannut. Marraskuun vallankumouksesta Suomessa olisi täten kai-ken todennäköisyyden mukaan tosiasiassa tullut porvaril-linen kansanvaltainen vallankumous. Järjestyneen työ-väen riveissä siitä olisi välittömästi seurannut täysi ja-kaantuminen: oikea puoli olisi yhtynyt "yhteiskunnallis-ta järjestystä säilyttävään" rintamaan porvarien kanssa, vasen puoli olisi tullut todellisen vallankumouksellisen sosialismin eli kommunismin kannalle ja pyrkinyt edel-leen hyökkäämään porvarillista valtiota ja kaikkia sen valtion vallanpitäjiä ja avustajia vastaan.

Suunnilleen tähän tapaan, joskaan ei aivan selvästi, me puoluetoimikunnan niin sanotut "marxilaiset sosialidemokratit" jo marraskuun suurlakkoviikolla käsitimme sen välittömän tuloksen, mikä vallankumouksesta silloin hyvässä lykyssä olisi voinut johtua. Mutta juuri siksi meillä oli mielessämme kaksi painavaa lisäsyitä olla kannattamatta vallankumoukseen ryhtymistä: 1) emme tahtoneet edistää oikeistososialistien ja porvarillisten ainesten liittoutumista ja 2) tahdoimme välttää työväenliikkeen repeämistä kahteen katkerasti keskenään taistelevaan leiriin. Tässäkin suhteessa siis ajatuksemme kulki sosialidemokratialle ominaista rataa, eikä oikeaan marxilaiseen tapaan. Me tosiasiassa jarrutimme historiallista edistystä estäessämme sitä maamme työväenliikkeen hajoamista, jonka edellytykset olivat jo kypsyneet välttämättömäksi ehdoksi, jotta työväenliike voisi päästä paikaltaan eteenpäin, tietoiseen vallankumoukselliseen toimintaan. Keino-tekoisesti koossa pysyttäen vastakkaisia pyrkimyssuuntia tämä liike ei enää pystynyt lainkaan toimimaan. Sen repeäminen saattoi kyllä koitua vahingoksi sosialidemokraattiselle toiminnalle, toisin sanoen eduskunnallisen (ja ammatillisen) toiminnan välittömälle tehoisuudelle. Vaalivoittojen toiveet siitä saattoivat vähentyä. Mutta työväenasiain todelliselle edistymiselle, työväen luokkataistelun vahvistumiselle tuosta luonnollisesta hajoamisesta olisi saattanut olla ainoastaan hyötyä. Sehän olisi merkinnyt vain todellisen työväen rintaman vapautumista haitallisista ja *pimittäivistä* aineksista, jotka porvarienväen rintaman puolella saattoivat olla työväen vallankumoukselliselle luokkataistelulle sentään vähemmän vahingollisia kuin työväen omissa riveissä.

Totta kyllä, että välitöntä vallankumouksen tulosta emme olisi kai kiivaimmallakaan ponnistelullamme voineet mieleemme mukaan sanella. Historia itse sen olisi sanellut. Mutta meidän olisi ollut yritettävä, taisteltava ja hyökättävä mahdollisimman pitkälle — historiallisen edistyksen avuksi. Eihän historiakaan voinut tyhjillä rukkanilla työtään tehdä — *taistelevia kouria* se tarvitsi. Ja vaikka suuri jäänlähtö Suomen luokkataistelujen his-

torian virrassa ei silloin vielä olisikaan voinut tapahtua, vaan silloinen repeäminen olisi todennäköisesti pysähtynyt porvarilliskansanvaltaiseen ruhkaantumiseen, niin se repeäminenkin olisi toki ollut askel eteenpäin. Sen kautta olisi jääkuoren vastustusvoima heikontunut; vapaaksi pyrkivän virran painovoiman ei olisi sitten enään tarvinnut ponnistella yhtenäistä laajaa jääkattoa vastaan, vaan se olisi voinut keskittää kaiken väkevän voimansa painamaan syntynyttä ruhkaa, siksi kunnes tämä olisi murtunut. Tällainen meno on virrassa jäänlähdön luonnollisin ja nopein *vaihesarja* (prosessi). Sitä tietä se kävi Venäjälläkin. Sitä tietä on hyvään alkuun pääsy helpoin. Iso osa kahlehtivan porvarillisen valtion vastustusvoimaa jää tällöin ratkaisussa tehottomaksi. Sitävastoin jäänlähtö voi viipyä viikkoja yli aikansa, jos kuori kestää tasaisesti joka paikasta viimeiseen asti, eikä missään synny ryöppyä ja repeämistä ennen yleistä murtumista.

Me sotkimme alkuryöpyyn syntymisen puhaltamalla suurlakon lopetettavaksi viikon lopussa sekä vallankumouskysymyksen lykättäväksi — puoluekokouksen ratkaistavaksi! Tyytymättömyys, jopa katkera suuttumus työväenjoukoissa oli sen johdosta sangen yleinen. Se ei tosin puhjennut ilmikapinaksi puoluejohtoa vastaan, mutta se vaikutti tavalla, joka kukaties oli turmiollisempi vastaiselle työväen luokkataistelulle: se poltti työväenliikkeen johdolta pois parhaimman osan työväen luottamusta. Johto, joka olisi tulta tarvinnut rohkaistunutta työväen vihollista vastaan, jäi puhaltamaan epäluulon kylmään hiillokseen. Tällöin synnytetty epäluulo ja karsaus tuntui sittemmin painajaisena koko vallankumouksenkin ajan. Marraskuussa sillä kylvettiin jo huhtikuun *hajaan-nusta*. — Puoluekokous, kun se jonkun viikon päästä kokoontui, tunsu yleisessä mielialassa sillä kertaa jo ohimenneen korkeimman harjan vallankumoukselliselta hyökyaallolta — aalto oli ristituulten hämmentämänä laskeutumassa. Puoluekokouksen edustajat olivat valitut jo keväällä, toisellaisissa oloissa. Suunnilleen puolet heistä tuntui olevan enemmän tai vähemmän selvän vallankumouksellisen toiminnan puolella; toiset puolet vastaan.

Me keskustalaiset tahdoimme kaikin mokomin pitää puolueen koossa ja "onnistuimme". Kokoavassa päätöslauselmassa ei ollut vallankumouksesta selvää sanaa puoleen eikä vastaan, vaan kyllä entisen itsenäisen luokkataistelun henki; lisäksi joukko hurskaita reformivaatimuksia porvaristolle, sekä työväelle kehoitus aseelliseen varustautumiseen — ei tosin vallankumouksellista hyökkäystä, vaan tarpeellista itsepuolustusta varten.

Itsepuolustuksen tarve nyt tuntuikin käyvän työväenluokan kipeimmäksi hetken tarpeeksi. Sillä porvaristo, joka näki siksi kertaa vapautuneensa vallankumouksen vaarasta, valmistautui nyt tietoisesti hyökkäykseen. Se ylläpiti julkisuudessa hurjaa sosialistivastaista ajojahtia, ja vähemmän näkyvässä muodossa se kehitti sotasuunnitelmaansa, hankki aseita, järjesteli ja harjoitti lahtariarmeijaa sekä lähetti agentejaan ulkomaille kiireellisissä tehtävissä. Myöskin työväen kaartia järjestettiin ja puoluejohtokin otti työhön osaa. Mutta se edistyi hitaasti, ilman riittävää tarmoa ja tarkoituksenmukaisuutta. Siellä täällä uhkasi automaattisesti puhjeta hajanaisia paikallisvallankumouksellisia purkauksia anarkistisine syrjäilmiöineen; Turussa sellainen puhkesikin.

Eduskuntatyöstä ei nyt enään ollut eikä voinutkaan olla työväenluokan asialle muuta kuin vahinkoa. Se vain kiinnitti voimiamme turhaan, jotka kaikki olisi tarvittu tulossa olevan vallankumoustaistelun valmisteluun. Se vain petti ja eksytti näkemästä sitä, mikä tuleva oli, mitä porvaristo valmisteli ja mitä työväen olisi pitänyt valmistella. Vallankumouksen uhatessa marraskuussa oli eduskunnassa saatu aikaan kansanvaltainen enemmistö päätös, että eduskunta — eikä mikään hallituskopla — oli toistaiseksi oleva maan korkeimman valtiovallan käyttäjänä. Tämä näytti jo todelliselta, joskin heikolta askeleelta oikein moitteettomaan "kansanvaltaan". Perustuslakivaliokunnassa me koetimme piirtää paperille tarkempaa pohjapiirustusta tuota kaunista valtiorakennelmaa varten sekä päätimme jo julistaa kilpailu ihanimmasta lipun mallista Suomen kansanvaltaisen valtion katon harjalle . . .

Silloin kuultiin herra Svinhufvudin suusta pääoman

valtiosääntö, jossa oli ainoastaan yksi pykälä: "Luja järjestysvalta!"

Se oli sikamainen ja verenhimoinen valtiosääntö. Mutta se vetosi luokkataistelujen historian todellisuuteen, *joukkoväkivaltaan*, silloin kuin moni sosialidemokraatti vielä näki unta äänestysvoittojen kautta syntyvästä kansanvaltaisesta valtiosäännöstä.

2. KANSANVALLAN PUOLESTA.

Suomen sosialidemokratia ei viimeaikaisessa vallankumouksessa pyrkinyt pois yleisen kansanedustusjärjestelmän puitteista. Päinvastoin se pyrki juuri mahdollisimman kansanvaltaiseen valtiomuotoon. Tätä tarkoitti Kansanvaltuuskunnan valtiosääntöehdotus, joka piti heti keväällä kansanäänestyksellä hyväksyttävän. Sen mukaan piti kansanvaltaisesti valittavalla eduskunnalla tulla olemaan kaikki korkein valta; hallitus vain sen toimeenpanevana valiokuntana, ilman itsenäisellä toiminnalla varustettua presidenttiä, eduskunnan säännöllisen ja yksityiskohtaisen valvonnan alaisena; kansan aloteoikeus piti olla laaja, kansan referendum vain valtiosääntökysymyksissä; virkamiehet määrääjäksi asetettavia, ylimmät eduskunnan valittavia.

Luonnollisesti tällainen valtiomuoto ei Kansanvaltuuskunnallekaan ollut mikään itsetarkoitus, vaan valtiollinen puite taloudellis-yhteiskunnallisten pyrintöjen toteuttamiseksi. Sen puitteissa piti päästämän kehittämään oloja sosialismia kohti, toteuttamaan uudistuksia, joista lopulta syntyisi sosialistinen yhteiskunta.

Tällainen aate näytti silloin Suomen oloissa hyvin luonnolliselta. Kansanvaltainen valtiomuoto näytti Suomessa voivan taata kansaneduskuntaan enemmistön, josta ainakin iso osa olisi suorastaan vaatinut sosialistista järjestystä, eikä todennäköisesti jälellä olevakaan osa sitä enemmistöä olisi vastustanut sitä kohti johtavia, ainakaan vähittäisiä ja varovaisia uudistuksia. Sosialismin vastus-

tajat olisivat olleet tuomitut olemaan eduskunnassa vähemmistönä ja niinollen voimattomina, halvattuina. Niin ajateltiin.

Suomen talouselämän rakenteeseen katsoen ei tuollainen ajatus näyttänyt suinkaan mahdolliselta. Huolimatta siitä, ettei kapitalistinen kehitys Suomessa ole pitkällä, on pääosa maan tuotanto-olojen rakennetta yksinkertaisuutensa takia suhteellisen helposti soveltuva ainakin otettavaksi valtion haltuun, helpommin kuin monen kehittyneemmän maan kansantalous. Puutavara- ja paperiteollisuus on Suomessa tuotantoarvoltaan kerrassaan hallitsevana osana kapitalistisessa teollisuudessa. Verrattomasti suurin osa (noin kaksi kolmasosaa) metsistä kuuluu jo ennestään valtiolle. Paperiteollisuus on hyvin keskittynyttä: muutama kymmenen suurinta liikettä pakko- luovutettuina merkitsee ilmeisesti jo miltei koko tämän teollisuuden pakko- luovuttamista. Sahateollisuudessa on myöskin enin osa tuotantoa verrattain harvain suurten yhtiöiden käsissä, jotka lisäksi olivat karsain silmin katsottuja talonpoikaisten maanomistajainkin keskuudessa. Yhteensä parisen-sataa liikettä valtiolle pakko- luovutettuina näytti hyvällä syyllä jo voivan merkitä valtion täydellistä hallitsevaa asemaa näillä aloilla sekä sen kautta tavatonta välillistä vaikutusvaltaa muillakin kapitalismin aloilla. Lisäksi valtiopankin muuttaminen ainoaksi tahi ainakin hallitsevaksi liikepankiksi ja ulkomaan kaupan keskittäminen kokonaan valtion välityksellä tapahtuvaksi, mikä sota-ajan olojen johdosta oli tullut yksinkertaiseksi tehtäväksi, olisivat ratkaisevasti täydentäneet valtion kohottamista maan koko kansantalouden hallitsevaksi mahdolliseksi. Valtio olisi tällöin ollut hallitsevana kapitalistina, mutta ei enää yksityiskapitalistien ja porvariston hallitsema valtio, ei niiden luokkajärjestö, vaan "kansan valtio", jossa ne vähemmistönä eivät voisi saada määräävää valtaa. Määräysvalta olisi oleva taatusti työtätekevän kansan enemmistön käsissä, joka etujensa mukaan käyttäisi sitä muuttaakseen valtion taloudellisen toiminnan työväenluokalle yhä edullisemmaksi ja sitä tietä vähitellen muuttaakseen valtion sosialistiseksi yhteiskunnaksi.

Tämänsuuntainen talouspolitiikka oli ilmeisesti Suomen Kansanvaltuuskunnan silmämääränä. Ainakin osa sen jäsenistä odotti kansanvaltaisen eduskunnan enemmistön voivan hyväksyä suurimpain puutavara- ja paperiliikkeiden pakkoluovutuksen siinä laajuudessaan kuin edellä on viitattu sekä maan ulkomaisen kauppavaihdon alistamisen valtion ohjausvaltaan, joista toimenpiteistä olisi myös seurannut valtiopankin aseman muuttuminen. Miten olisi käynyt, jos Saksan imperialismi ei olisi tullut Suomen kapitalistien avuksi, vaan työväki olisi taistelussa voittanut, siitä on nyt sekä vaikea että turha lausua arveluja. Mutta ilman sellaisia epävarmoja arvelujakin voidaan nyt nähdä että joka tapauksessa oli Kansanvaltuuskunnan ajama valtiollinen kansanvallan aate *epähistoriallinen* ajatus.

Se tahtoi luoda sillan, väliasteen, kapitalismista sosialismiin. Mutta sellaiseksi kansanvalta ei voinut kelvata.

Sen epähistoriallisuus tuntui jo vallankumouksen kestäessä. Se ei kelvannut porvareille eikä se kelvannut työväelle, — *tuntui* niin, vaikka kumpikaan ei *puhunut* sitä vastaan. Porvarit eivät pitäneet viisaana puhua kansanvaltaa vastaan, ja työväki taas, sama työväki, joka vuosina 1904, 1905 ja 1906 oli korkean innostuksen vallassa taistellut kansanvallan puolesta, pysyi sen suhteen nyt sangen välinpitämättömänä. Kummallekin kelpasi nyt ainoastaan *diktatuuri*, porvareille valkoinen, työväelle punainen. Kumpikin lienee tuntenut tunnossaan, että kansanvallan ehdotus oli nyt itse asiassa kompromissiehdotus. Mutta kumpikaan ei tahtonut kompromissia, sovittelua. *Oma valta* oli kummastakin parempi kuin mikään kansanvalta.

Kansanvalta oli Suomessa ollut *edellisen vuoden*, viime vuoden valtiomuotona. Se oli saatu maaliskuussa Venäjän porvarilliselta vallankumoukselta. Sitä ei ollut paperilla, ei yleisesti tunnustettuna perustuslakina, mutta tosiasiasa se kyllä oli olemassa. Ei se ollut mikään täydellinen kansanvalta, — ei läheskään niin hyvä kuin sittemmin Kansanvaltuuskunnan ehdotuksessa, — mutta se oli niin hyvä, kuin kansanvalta porvarillisessa valtiossa

koskaan voi olla. Pitemmälle kansanvallan tiellä, toisin sanoen "rauhallisen" väkivallattoman luokkataistelun tiellä, pääseminen oli historiallisesti mahdotonta.

Nyt perästäpäin on tämä tärkeä huomio helppo tehdä. Viime vuonna Suomessa se oli paljon vaikeampi. Suomen porvariston suhteellinen heikkous, sen heikkous parlamentarisessa taistelussa ja sotaväen puuttuminen siltä, saattoi houkutella meitä sosialidemokraatteja kansanvaltaisuuden näköhäiriöön, pyrkimään sosialismiin eduskuntataistelun, kansanvaltaisen eduskuntalaitoksen kautta, siis tietä, jota historian todellisuus ei siihen *voinut* kulkea, — välttämään sosialistisen vallankumouksen sekä välttämään kapitalismin ja sosialismin välisen väliasteen, köyhälistön diktatuurin, jota historian todellisuus ei välttää voi.

Meistä näytti se viime vuoden kansanvalta ei ainoastaan menneen, vaan tulevankin historian oikealta ohjelmalta. Se näytti vain *vaillinaiselta ja heikolta* sopiakseen sosialismin luomiseen. Sitä varten piti sitä täydentää ja vahvistaa. — Se olikin heikko, kövin heikko. Emme huanneet, että se todellisuudessa oli *niin* heikko, ettei sitä edes vahvistaa voinut. Heikkous oli sen pääominaisuus, kuten se on aina ollut kansanvallan pääominaisuus porvarillisessa valtiossa. Se oli tosin heikko porvaristonkin nojaksi, mutta vielä heikompi työväen avuksi. Sen ainoa historiallisesti arvokas etu — etu molemmille puolille, siis ristiriitainen etu — oli sama kuin kansanvaltaisuuden etuna on aina ollut, nim. että se salli luokkataistelun kehittyä verrattain vapaasti. Se salli sen kehittyä sille jännityksen asteelle, jolloin enää vain *aseellinen ratkaisu* oli edessä, siis jolloin sen kansanvallan itsensä historiallisena määränä oli oleva: ensimmäisenä kaatua maahan, tarpeetomana, tehtävänsä täyttäneenä, vanhana lahoaitana hyökkääväin rintamain välillä.

3. EHTOOLLISOHJELMALLA VALLANKUMOUS- TAISTELUSSA.

Kun Suomen porvaristo tammikuun lopulla komensi lahtarinsa hyökkäämään, niin sosialidemokratia raivos-
tui — kansanvallan puolesta. Porvaristo ryöstää, hävittää kansanvallan, huudettiin sosialidemokratian puolelta: tuli on irti! kansanvalta on hengenvaarassa! Niin olikin. Porvaristo tahtoi kertakaikkiaan päästä heikkoustilastaan, vapautua kaikesta kansanvallan aituuksesta, josta sille oli ainakin vastusta, joskaan ei vaaraa; se tahtoi panna pystyyn alastoman luokkavallan, vapaan ryöstövallan, "lujan järjestysvallan", niinkuin sitä silloin sanottiin, — lahtari-
tasavallan tai lahtarimonarkian, niinkuin nyt nähdään.

Niin tahtoi porvaristo. Sosialidemokratia vastasi siihen vallankumouksella. Mutta minkä tunnussanan puolesta? Työväenvallanko puolesta? Ei vaan kansanvallan puolesta. Sellaisen kansanvallan puolesta, jota ei voitaisi ryöstää.

Tämä meidän kantamme ei ollut sosialisesti selvä, ja historiallisesti se oli utopia. Sellainen kansanvalta, jota ei voitaisi ryöstää, saattoi syntyä vain paperilla. Sellaista ei luokkayhteiskunnassa ole koskaan ollut eikä voi siinä olla. Aina on kansanvallassa riistäjäluokka ryöstänyt vallan kansalta. Jos nyt kapitalistisen riistojärjestelmän talouselämässä kansanvalta piti edelleen jäädä voimaan, oli sellainen kansanvalta mahdoton, jossa köyhälistö voisi olla valtiota hallitsevana luokkana sekä valtion kautta kajota kapitalistisen riistämisen juuriin. Jos taas kapitalistinen talousjärjestelmä jo saattoi tulla kukistetuksi oli kansanvalta siihen tehtävään tarpeeton, kelvoton ja mahdoton. Edellisessä tapauksessa kansanvaltainen valtiomuoto, jos se sittenkin olisi tullut paperilla säädetyksi, olisi vain ollut porvariston luokkavallan verho ja parhaassa tapauksessa ehkä sille jonkinlainen haitta ja vastus; jälkimäisessä tapauksessa se olisi ollut työväen luokkavallan verho ja vastus. Kelvon kansanvaltaa ei olisi syntynyt kummassakaan tapauksessa. Luokkayhteiskunnassa voi olla olemassa ainoastaan kaksi luokkainvälisten voimasuhteiden

den tilaa: toinen on väkivallalla (asevoiman, lakien, tuomioistuinten y. m. väkivallalla) ylläpidetty *sortotila*, jossa sorrettujen luokkain taistelu on tukahutettu hiljaiseksi (maanalaiseksi tai julkiseksi, anarkiseksi tai parlamentaariseksi ja ammatilliseksi j.n.e.); ja toinen tila on sortotilain välillä esiintyvä luokkainvälisen avoimen taistelun tila, *vallankumous*, jossa väkivaltaisella yhteentörmäyksellä ratkaistaan, mikä luokka siitä lähtien on oleva sortajana, mikä sorrettuna.

Kun Suomessa porvaristo nyt haastoi työväen avoimeen taisteluun luokkaylivallasta, niin työväenpuolueella oli valittavana toinen tai toinen selvä kanta: joko ottaa haaste vastaan ja nousta vallankumoukselliseen taisteluun *työväen luokkavallan puolesta*; tahi taistelutta antautua porvariston armoille, tunnustaen heikkoutensa tahi pettään luokkansa asian. Suomen työväenpuolue ei ottanut kannattaakseen kumpaakaan. Taisteluvollisuuttaan se ei jättänyt täyttämättä, taisteluun se nousi, mutta *puolustustaisteluun*, ei tietoiseen vallankumoustaisteluun. Puhuttiin kyllä vallankumouksesta ja tosiasiasa kyllä otettiinkin osaa todelliseen vallankumoustaisteluun, mutta ummessa silmin eikä tietoisina tämän yhteiskunnallisen vallankumouksen luonteesta. Puhuttiin näet samalla suunavauksella myös kansanvallasta, siitä kansanvallasta, jonka käsitteeseen erottamattomasti kuului, että sen kautta piti aseellinen yhteiskunnallinen vallankumous *välttämän!* Siis *noustiin vallankumoukseen oikeastaan — vallankumouksen välttämiseksi!*

Tämä oli meidän kantamme tavaton elimellinen vika, joka nyt sen tajuttuamme on avoimesti tunnustettava, mutta jota aikanaan emme tajunneet. Emme tajunneet, että silloin kun vallankumoustaistelu puhkesi, silloin *työväkikin väkivallallaan työnsi kansanvallan syrjään*, pyyhki sen arvottomana vastuksena pois ohjelmastaan. Jos Suomen työväki ei olisi ottanut porvariston taisteluhaastetta vastaan, vaan vastaanpanematta antanut itseään piestä, kahlita ja teurastaa, siinä tapauksessa olisi ollut paikallaan kansanvallan suojelus- ja vapausohjelma. Mutta sinä tammikuun päivänä, jolloin Suomen työmies

nosti kätensä verivihollistaan vastaan, se käsi repi tietään pois kansanvallan rääsyt. Sen päivän jälkeen merkitsi kansanvallan ohjelman tyrkyttäminen historiallista taka-askelta; juuri niin myös sellainen "työväelle edulliseksi" kehitetty kansanvalta, kuin Kansanvaltuuskunnan valtiosääntöehdotukseen sisältyi.

Se seikka, että jonkin luokan edustajat vallankumouksessa tai muussa luokkataistelussa eivät ole tietoisia taistelun todellisesta päämäärästä, se ei suinkaan vielä merkitse taistelun kieltämisestä tai karille johtamista, ei siis samaa kuin luokkansa asian vastustaminen ja tietoinen ja tiedoton pettäminen. Taistelu itsessään on historiallinen tosiasia, se on pääasia, joka todellisen tuloksen ratkaisee ja määrää, ja jokainen, joka voimainsa mukaan osaa ottaa nousevan luokan vallankumoustaisteluun, auttaa sillä tämän luokan asiaa, liikkui sitten hänen päässänsä tai huulillaan mitä epähistoriallisia haaveita tahansa. Niin nyt Suomen sosialidemokratiakin, kun se täytti taisteluvollisuutensa eikä siitä kieltäytymällä pettänyt luokkansa asiaa, taistelullaan tosiasiasa kannatti sosialistisen vallankumouksen ohjelmaa, vaikka se lippunaan piti vanhaa, kulunutta kansanvallan ohjelmaa.

Ei ollut ensimmäinen kerta, kun maailman vallankumousten historiassa tällaista esiintyi, että kamppailevan luokan esitaistelijoilla oli tunnussana, joka ei lainkaan vastannut heidän taistelunsa todellista, objektivista (ulko-kohtaista) historiallista tarkoitusta. Päinvastoin, tunnussanojen epäselvyys on ollut sääntönä menneitten vuosisatain vallankumouksissa, sosialisen tietoisuuden puutteen johdosta. Useimmiten ovat vallankumouksellisten tunnussanat olleet satunnaisten aiheiden synnyttämiä tahi pintapuolisimman nenänvarsipolitiikan iskusanoja, joihin on usein saattanut myös liittyä eriskummainen tai nurinkurinen (symbolinen) kuvannollisuus. Muistamme esim. kuinka Böhmin hussilaisliikkeessä jossa siinäkin tosiasiasa taisteltiin mitä ilmeisimmistä taloudellisista luokkaeduista, oli taistelun tunnussanoissa etualalla riita — siitä, kuuluiko ehtoollisessa, paitsi leipä, myöskin viini kaikkien nautittavaksi. Suomen viimetalvisessa vallan-

kumouksessa oli nyt kansanvallan ohjelma Suomen sosialidemokratian — ehtoollisviini-ohjelma. Tämä ohjelma ei estänyt sosialidemokratiaa vallankumoustaisteluun osaaottamasta, mutta tämä ohjelma ohjelmana ei myöskään sitä taistelua hyödyttänyt. Jos tietämätön merimies pyrki väärään suuntaan, jolla suunnalla hän, jos sinne päin kulkisi, joutuisi umpikujan tai pitkään mutkaan, mutta kova myrsky hänen huomaamattaan kulettaakin hänet suoraan oikeaan suuntaan, niin tämä hyvä tulos ei toisesti ole merimiehen älyn ansio, vaan *myrskyn ansio*; merimies saattoi matkalla täyttää velvollisuutensa vilpittömästi ja uuraasti, mutta karttoja ja kompassia, jotka hänelle oli annettu pysyäkseen suunnasta selvillä, hän ei kyennyt käyttämään.

Nykyaikaiselle sosialidemokratiselle työväenpuolueelle, jonka poliittisen toiminnan piti perustua marxilaiseen, siis tieteelliseen koulutukseen, sille kaikkein vähimmän oli kunniaksi kantaä barrikaadeilla ehtoollisviini-symbolia. Ja mikä vielä pahempi: se oli myös *haitaksi* ja *heikkoudeksi* taistelussa. Selvä päämäärän tietoisuus jo sinänsä lisää taistelijan voimaa ja tarmoa, — tietoisuuden puute synnyttää helposti epävarmuutta, epäröimistä, heikkoutta. Juuri niin Suomessakin vallankumouksen aikana. Ei pantu voimaan riittävää järjestystä. Helsingissäkin jätettiin porvareille ihan liian suuri juonitteluvapaus. Kotitarkastuksia ja syyllisten vangitsemisia ei toimitettu riittävän tarmokkaasti. Syyllisiä vastavallankumouksellisia rangaistiin liian leväperäisesti. Työpakkoa ei aikanaan ruvettu soveltamaan joutilaisiin herroihin. Tiukemmin olisi arvattavasti menetelty, jos alunpitäen olisi vallankumouksessa ollut tietoisena tarkoituksenamme *työväendiktatuurin* perustaminen. Kun niin ei ollut, johtui siitä toimintaan vaarallista puolinaisuutta, jonka huomaaminen saattoi rohkaista porvarien vehkeilyä, samalla kun se toisaalta yllytti punaisen kaartin mukana olevia anarkistisia aineksia omin päin toimeenpanemaan yksityisluontoisia veritöitä, ryöstöjä y. m. s., jollainen kurittomuus sai aikaan sekaannusta vallankumousväen omissa riveissä.

Näistä seikoista ei kyllä Suomessa tullut riippumaan

vallankumoustaistelun onneton lopputulos. Tappiota ei jaksettu välttää, kun Saksan hallitus yhtyi pyövelintyöhön. Mutta *ellei* Saksan hallitus olisi yhtynyt, miten siinä tapauksessa? Sitä emme varmasti tiedä, mutta paljon mahdollista, että siinä tapauksessa taistelun lopputulos *olisi voinut* sängen oleellisesti riippua siitä, sovellettiinko vallankumouksellista järjestystä ankarana ja pitempikäiseksi tarkoitettuna diktatuurina, vaiko humanisena väliasteena muka läheisen kansanvallan rauhansatamaan, siis välillisesti ainakin osittain siitä, mitä lippua tai symbolia vallankumousliikkeen sosialidemokratinen johto kantoi. Täperällä olisi voitto ja tappio joka tapauksessa ollut.

Jossain määrin epäilemättä vaikutti Kansanvaltuuskunnan ja yleensä Suomen sosialidemokratian sekä menettelytapaan että ohjelmaan vallankumouksessa myös se näkökanta, että oli otettava huomioon työväkeä lähellä olevain pikkuporvarillisten ja talonpoikaisten kansankerrosten suosio, että niitä ei pitänyt karkoittaa pelottelemalla sosialismilla ja työväen diktatuurilla, vaan rauhoittaa ja houkutella kansanvallalla ja humanisella menettelyllä. Tämä oli parlamentaarista vaalikalastustaktiikkaa, ei vallankumouksellista menettelyä. Vallankumouksessa sen viisaus osoittautui vaaralliseksi erehdykseksi. Pikkuporvarillisten ainesten rauhallsuudella tai epävarmalla suopeudella ei ollut eikä voinut olla taistelun kulkuun sanottavaa vaikutusta. Työväestä taistelun voima kokonaan riippuu, työväen innostuksesta, tarmosta ja rohkeudesta sekä sen luottamuksesta vallankumousliikkeen johtoon. Mutta työväen innostusta pikemmin lamaannutti kuin kohotti kansanvallan tunnussana; se epäilemättä tuntui siitä pikemmin pettymykseltä kuin siltä päämaalilta, jonka voittamiseksi työmies saattoi ilolla vaikkapa henkensäkin uhrata. Luokkadiktatuurin ja sosialismin selvät tunnussanat olisivat voineet aivan toisella tavalla sytyttää työläisten mieliä. He olisivat tunteneet, että heitä johdetaan taistelussa todella *eteenpäin*, suoraan suurinta historiallista ihannettaan kohti. Ja nähdessään, että porvaristoa olisi vallankumousliikkeen johto kohdellut juuri sillä ankaruudella,

kuin verisen luokkataistelun aikana on kohdeltava vihollista ja sortajaa, joka on ansainnut joutua vuorostaan sorretuksi, olisi työläisarmeijassa vahvistunut altis luottamus johdossa olevia tovereita kohtaan.

Vallankumouksen johdossa olevalle työväenpuolueelle on työväen innostunut luottamus kultaa kalliimpi. Sitä ei vähääkään saa politikoida hukkaan, jos toivoo vallankumouksen voittoa, eikä sen turmiota.

4. MYRSKYN LOGIIKKA.

Köyhälistön vallankumous on ennen kaikkea suuri järjestämistehtävä. Hallinto on järjestettävä köyhälistön luokkavallan koneistoksi; köyhälistöarmeija on järjestettävä tämän vallan varmaksi tueksi, ja luokkasodan käynti järjestettävä sosialismin kannalle.

Monet kokemukset, joita Suomen vallankumouksessa ennätettiin saada näiden järjestämistehtävien suorituksessa, tarvitsevat erikoiskäsittelynsä, johon tässä ei ole tarkoituksena ryhtyä. Tässä on vain todettavanamme se *suunta*, johon kokemus meille osoitti olevan pyrittävä köyhälistön vallankumouksen järjestämistyössä.

Hallinnon järjestämisessä jouduimme käytännössä oikealle tolalle etupäässä yleisen virkamieslakon johdosta. Kaikesta kansanvaltaisesta harhauskostamme huolimatta joutui koko valtion ja kuntain hallinto järjestyneen työväen käsiin, kun entiset toimitsijat miltei kauttaaltaan tekivät lakon. Eräillä aloilla näistä pieni osa jäi toimiinsa, mutta yleensä vain joko saboteeraustarkoituksessa tahi salaa avustaakseen lahtarien sodankäyntiä, esim. rautateillä sekä posti-, sähkösanoma- ja puhelinlaitoksessa. Viimemainituiltakin aloilta olisi ehkä ollut parasta ajaa heti kaikki porvaripuolueiden kannattajiksi tunnetut toimitsijat pois, vaikkapa sen johdosta liikenneyhteys olisi-kin tuntuvasti supistunut ja esim. sähkösanomalaitos joutunut toistaiseksi lähes kokonaan seisauksiin. Ainakin niin kauvan kun varsinaista rintamasotaa kestää, on petturipalveluksiin alttiiden ainesten sietäminen rautateillä

ja sähkösanomalaitoksessa hyvin vaarallista; vapaata puhelulaitosta voi taas työväen rintaman selkäpuolella oleva porvaristo siinä määrin käyttää sotilaalliseen kavalustarkoitukseen, että sen käyttö yleensä lienee paras avoimen taistelukauden ajaksi rajoittaa mahdollisimman vähään, koska täysin tehokasta kontrollia ei sen suhteen kumminkaan voida aikaan saada.

Tuotannon järjestämisessä niinkään liikkeiden johtajain ja teknikkojen yleinen lakko työnsi vallankumousliikkeen elimiä työväen haluamalle tolalle, sosialisoinnille, paljon pikemmin ja pitemmälle kuin sosialidemokratiamme muuten olisi ollut vielä valmis ryhtymään. Lähinnä joutuivat tietysti valtion ja kuntain liikelaitokset järjestyneen työväen hoitoon, pian myös useat suuret kapitalistiyhtiöiden liikkeet, niiden joukossa maan suurimman kapitalistisen liikkeen Kymi-yhtiön paperi- ja puunjälöstusteollisuuslaitokset. Yleensä ei kapitalistien kylmille jättämäin liikelaitosten käyntiin saaminen tuottanut työväelle voittamattomia vaikeuksia. Tosin teknillisesti kouluuntuneiden johtajavoimain tarve epäilemättä olisi teollisuuden järjestämisessä myöhemmin tuntunut vielä kipeämmin kuin alussa; mutta niin riittämättömät kuin tässä suhteessa työväen käytettävissä olevat apuvoimat olivatkin, osoitti kokemus kuitenkin ilahuttavan selvästi, että Suomen työväki olisi kyllä pystynyt maan tuotannon järjestämään. Useimmilla työväenvallan toimesta käyntiin järjestetyillä työmailla kerrottiin ennenpitkää menestyksen olevan paremman kuin ennakoita osattiin odottaa.

Sitävastoin itse luokkasodan ja punaisen armeijan järjestämisessä esiintyi virheitä, epäjohtonmukaisuuksia ja puutteellisuuksia, suureksi osaksi tosin kokemuksen ja teknillisen taidon puutteesta, mutta osaksi myös sen johdosta, ettei itse taistelun järjestämiseen kiinnitetty tarpeeksi vakavaa huomiota. Valmistelu ennen taisteluun ryhtymistä ei ollut huolellista, tarkoituksenmukaisesti harjittua eikä tarmokasta. Ei edes porvariston johtajain vangitsemisten suorittamista ennakoita valmistettu, eikä tässä suhteessa luokkasodan aikanakaan saatu aikaan järjestelmällisyyttä. Punaista armeijaa koottiin aluksi ai-

noastaan vapaaehtoisesti ilmoittautuvista järjestyneistä työläisistä, sitten päästettiin siihen järjestymättömiäkin työläisiä, paikoin heitä velvoitettiin siihen yhtymään, ja lopuksi toisin paikoin toteutettiin yleistä asevelvollisuutta, lähettäen porvareitakin kivääri kädessä rintamalle. Tarkoituksenmukaisinta nähtävästi olisi ollut alunpitäin toimittaa kutsunta kaiken köyhälistön keskuudessa, ottamalla siitä armeijaan joko kaikki asekuntoiset tahi määrättyihin ikäluokkiin kuuluvat asekuntoiset miehet. Palkkaarmeijassa, joka oli keskinkertaista paremman työpalkan veroinen, ei olisi tarvinnut olla niin korkean. (Yleisiä töitä ei yleensä olisi tarvinnut työttömille järjestää, niin kauan kun punaiseen kaartiin piti lisää väkeä saada.) Joukkojen muonitus lienee yleensä ollut tyydyttävällä kannalla, mutta jalkineiden puute oli suuri, osaksi myös vaatteiden puute. Aseiden ja ampumavarojen kuljetus, säilytys ja täsmällinen perilletoimittaminen oli varsinkin alkuaikoina huonosti järjestettyä eikä sitä tyydyttävälle kannalle ennätetty saadakaan. Puutteellisimmalla kannalla lienee ollut sotilaallinen tiedustelu. Erikoisten tiedusteluosastojen perustaminen sitä varten rintaman selkäpuolella oli ilmeinen virhe; sellaisten osastojen hommista ei sotatoimille voinut olla muuta kuin haittaa ja vaaraa. Ettei itse rintamilla olevain joukkojen kautta saatu järjestetyksi kohtuullisimpiakaan vaatimuksia tyydyttävää tiedustelutoimintaa, se oli ilmeisesti yhteydessä sen kaikkein tuntuvimman puutteen kanssa, josta punainen armeijamme kärsi. Se oli pystyvän, luotettavain, täsmällisten ja kouluuntuneiden päällikköjen puute. Ennestään ei kouluuntuneita voimia ollut saatavissa, koska maa oli jo pitkän aikaa ollut ilman omaa sotaväkeä; ainoastaan pieni määrä entisiä aliupseereita löytyi työväen käytettäväksi. Vajainaisinkin upseeriopetus ennen vallankumousta olisi varmaan koitunut taistelulle suureksi hyödyksi, mutta sellaista ei saatu järjestetyksi silloin eikä sanottavassa määrin sitten vallankumouksen aikanaan. Oli aivan arveluttavassa määrin sattuman varassa, mikä mies millekin päällikön paikalle tuli. Tuli kyllä hyviäkin miehiä, useita aivan erinomaisia, jotka lyhyessä ajassa kokemuksen

kautta kohosivat suuren tehtävänsä tasalle ja tekivät joukoistaan mallijoukkoja. Mutta tuli myös tehtäviinsä sopimattomia ja osaksi kelvottomia aineksia moninaisiin päälliköntoimiin ja esikuntiin, ei tosin monta petturia, mutta kyllä suuria suunsoittajia, jotka eivät koskaan ennenkään olleet pystyneet mihinkään kunnolliseen järjestävään tai johtavaan toimintaan ja joista ei nytkään sellaiseen ollut, vaikka yleisessä kuohunnassa pinnalle kohosivat. Jos työväenliikkeemme kasvattamat kokeneet järjestäjät olisivat yleisemmin ja innokkaammin pyrkineet osalliseksi sotilaalliseen johtoon ja järjestämistyöhön, eikä sitä vältelleet, kuten paljon tapahtui, olisi epäilemättä luokkasodan johto meidän puoleltamme saatu melkoista kunnollisemmaksi. Silloin olisi myös sillä provokaattorisella yllytystyöllä, jota porvarit synnyttivät riveissämme palkattujen kätyriensä kautta, paljon vähemmän voitu kylvää epäluuloa sotapäällystömme kohtaan. Tällainen yllytystyö on luokkasodassa silminnähävästi porvariston kavalampia ja vaarallisimpia vastakeinoja, ja mitä enemmän on vallankumouksessa pinnalle nousseita aineksia, joiden entisyyttä ei tunneta, sitä helpommin voivat joukot vastoinkäymisissä ruveta epäilemään päälliköitä pettureiksi.

Luokkasodan yleisessä johdossa meidän puolellamme oli ilmeisesti myös paljon arvostelun sijaa. Ettei alussa päästy hyökkäämään tarmokkaammin ja pitemmälle, se johtui tosin oleellisessa määrin aseiden puutteesta, vaikka ei suinkaan kokonaan. Sitten kun taas aseita saatiin, ei ollut riittävästi harjoitettua väkeä; välillä olleita viikkoja ei oltu tarmokkaasti käytetty uusien joukkojen kokoamiseen ja harjoittamiseen, koska alussa ei pidetty silmällä varustautumista pitempiaikaiseen, useampia kuukausia kestäväan luokkasotaan. Järkiperäistä työnjakoa joukkojen kesken ei saatu aikaan. Enimmäksi osaksi joukkomme kaiken aikaa taistelivat ilman reservejä, joka tietysti ennen pitkää kävi niille sekä uuvuttavaksi että vaaralliseksi. Rintamamme yleensä kestivät hyvin vihollisen hyökkäykset, mutta reservien ja erityisten hyökkäyspataljoonain puutteessa emme itse pystyneet tekemään voimakkaita hyökkäyksiä. Kun pohjoisrintamallamme pitem-

män aikaa jatkettiin etenemisyrityksiämme, pääsi siellä, Tampereelta pohjoiseen, muodostumaan rintamaamme iso vaarallinen mutka, jonka sivustat olivat miltei kokonaan suojaamattomat. Tämä mutka vaati väkeä 5—6 kertaa enemmän kuin oikaistu tukeva puolustusrintama olisi Tampereen pohjoispuolella vaatinut. Tällainen taktillinen virhe kosti pian itsensä. Valkoisten sivustahyökkäys sai mutkan perässä olevissa, liiaksi väsytyissä joukoissamme syntymään hämmingin ja perääntymisen sellaisessa epäjärjestyksessä, että vihollisen oli pian helppo saartaa Tampere ja siirtää rintamansa tämän kaupungin eteläpuolelle.

Epäilemättä oli tällöin myös joukkojemme mielialaa jo masentanut tieto, että Saksan hallitus oli astunut Suomen porvariston avuksi, lähettäen aluksi laivasto-osaston Ahvenanmaalle tukemaan aseiden ja apujoukkojen kuljetusta Suomeen. Ahvenanmaalta sitten valmistettiin myös saksalaisten ja suomalaisten lahtarien yhteinen maihinousuretki Hankoon, meidän selkäämme. Venäläinen upseeristo puolestaan oli pitänyt huolen, että Hangon ulko-varustuksilla — yhtä vähän kuin Ahvenanmaalla — ei tulijoita vastassa ollut mitään vastarintaa. Venäläiset puolustajat oli viety pois ja suomalaisten vallankumouksellisten käsiin ei varustuksia oltu luovutettu. Maihinousu Hangossa, jonka torjumiseen ei meillä enään joukkoja tarpeeksi riittänyt, teki ilmeisesti sekä vaaranalaiseksi Helsingin aseman että myös koko lounais-Suomen puolustuksen toivottomaksi. Heti ryhdyttiinkin tyhjentämään lounais-Suomea, tarkoituksella perääntyä itäänpäin, esim. Kymijoen linjalle. Mutta tällöin osottautui, että seuduilta, missä vihollinen ei hyökännyt, oli vaikea saada joukkojamme perääntymään. Sillä aikaa kuin meidän evakuoimisemme ja perääntymisemme viipyi, vihollinen keräsi voimakkaita hyökkäysjoukkoja itä-Suomeen ahdistamaan perääntymistietämme Venäjälle. Näiden kansainvälisten lahtarijoukkojen hyökkäykset kävivät huhtikuun jälkipuolella meille mahdolltomiksi torjua. Ja kun Karjalassa rintamamme murtui, jäi enin osa punaisesta armeijastamme saarroksiin. Noin neljä, viisi tuhatta lienee

koko vallankumouksellisesta joukostamme päässyt Venäjälle.

Suomen porvaristo oli aluksi pyytännyt avukseen Ruotsin hallitusta. Ruotsista se saikin kaiken aikaa aseita ja ampumavaroja, mutta varsinaisesta sotilaallisesta sekaantumisesta ei Ruotsin hallituksen kanssa kauppoja syntynyt, syystä tai toisesta. Sen sijaan Ruotsin hallitus yritti vallankumouksen aikana anastaa Suomeen kuuluvat Ahvenanmaan saaret. Kun vallankumouksellisen armeijamme tappio saattoi jo Ruotsistakin käsin näyttää varmalta ja ainoastaan suoranainen pyövelityö oli jälellä, lähetti Ruotsikin "mustan brigaadinsa" Tampereen edustalle vallankumouksellisen työväen verta juomaan. Mikä seikka ei näytä lainkaan häirinneen Ruotsin hallitus-sosialistien pysymistä maansa porvaripuolueiden ja hallituksen uskollisina lakeijoina. Ennen mustan brigaadin tuloa oli saapunut Helsinkiin luoksemme Ruotsin hallitus-sosialistien puolivirallinen lähetystö, jonka puolesta puoluesihtööri Möller selitti, että Suomen vallankumouksen voitto olisi suureksi vahingoksi kansainvälisen demokratian asialle... Kansainväliset sosialipetturit siis pelkäsivät jo meidänkin vallankumoustamme, pelkäsivät, että sen mukana leviävä tuli voisi kärventää porvariensa heille levittämän makuupatjan höyheniä. Meistä tuntuu nyt perästäpäin pikemmin pelottavalta se mahdollisuus, että meidän vallankumouksemme voitto olisi ehkä kansanvaltaisella ohjelmallaan voinut aluksi sotkea naapurimaiden työläisten käsityksiä proletaarisen vallankumouksen suurista tehtävistä.

Mutta voitto lankesi vielä tällä kertaa pääoman väkivallalle. Saksan imperialismi kuuli Suomen porvariensa rukouksen ja otti nielläkseen heidän isänmaansa nuoren itsenäisyyden, joka Suomen sosialistien pyynnöstä oli juuri vastikään saatu lahjaksi Venäjän Sosialistiselta Neuvostotasavallalta. Suomen porvareita ei hetkeäkään kansallistunto soimannut eikä vieraan imperialismiin orjanies pelottanut, kun heidän isänmaansa uhkasi muuttua työntekevän kansan isänmaaksi. Ennemmin he työnsivät kaiken kansansa saksalaisen suurrosvon saaliiksi, pyytäen itselleen vain vaatimattoman orjavoudin paikan.

He saivat sen paikan ja ruoskan käteensä. Eikä koskaan maailmassa ole veristä orjanruoskaa sen katalammalla pedonhimolla heilutettu, kuin Svinhufvudin voutikauden aikana Suomessa on tehty, herkeämättä, päivästä toiseen, nyt jo seitsemän kuukautta. Suomen porvariston koston hekuma on vallankumouksen jälkeen vaatinut suuremman määrän kuolonuhreja turvattomista vangeista, kuin mitä koko kolme kuukautta kestänyt ankara luokkasota työväeltä uhreja vei. Järjestelmällisesti jatketuilla tovereittemme joukkoteurastuksilla on Suomen valkoinen lahtarivalta aivan kuin koettanut hermoja järisyttävällä räikeydellä osoittaa kaikkien maiden työväelle, mikä koston hurjastelu heitäkin voi uhata, jos he eivät heti valtaan päästyään pane oman maansa porvaristoa rautaisen diktatuurinsa alaiseksi, vaan noudattavat sekä vapaina että vankeina olevain luokkaviihollistensa suhteen samallaista herkkätuntoista ihmisellisyyttä, kuin meidän vallankumoushallituksemme Suomessa noudatti. Paitsi joukkoteurastuksia otti Suomen porvaristo alun pitäen kostokeinonaan käytäntöön myös vankien tappamisen nälkään. Se on nähtävästi jumalata pelkäävän monarkistisen osakeyhtiöpääoman hekumallisinta joukkokostoa: kun työläiset, jotka ovat ylpeinä tunteneet olevansa kaiken rikkauksen luoja ja oikeita omistajia, nyt vangittuina nälän kouristuksissa vääntelevät, sinertyvät ja toinen toisensa jälkeen henkensä heittävät, niin sitä nähdessään hieno osakepääoman valtias parhaiten sulattelee rasvojaan, kiihoittaa ruokahaluaan ja nauttii yli-inhimillisestä vallastaan... Nauttii niin liiaksikin, että siksi kertaa miltei unohtaa — kuten kaikki huijarit — että elävää työvoimaa enää tarvitaankaan, kunnes joku yksityiskapitalisti, kuten vapaa-herra Linder, havahtuu humalasta nähdessään tilojensa ja tehtaittensa jäävän työvoimista aivan kylmille, sanoo kohmeloisen totuuden: "tämä on kunniatonta", sekä kehottaa svinhufvudilaisia ammattiveljiään suurempaan kohtuullisuuteen kostonnautinnossa.

Kapitalismin paratiisi oli nyt Suomessa jotakuinkin täydellinen. Ei puuttunut enää muuta kuin kullattu kruunu. Ja sekin jo tilattiin tavallista saksalaista valmistetta...

Hohenzollernien haaraliikkeestä Hessenistä, Wilhelm-mestarin osoituksen mukaan. — Päivää ennen kuin lahtarien valtiopäivät itselleen kuninkaan valitsivat, nosti historian kostonjumala sormensa — Bulgariassa ja Ranskan rintamalla soitettiin Saksan imperialismille kolkkoja kelloja. Suomen herrashölmöt eivät vielääkään ymmärtäneet perääntyä. He tahtoivat juosta päänsä seinään asti. Kohta siis saanemme nähdä heidän *englantilaisen* imperialismiin edessä lankeavan kasvoilleen. Kunnes työväki ajaa englantilaisenkin rosvon pois. Silloin Suomen herrat lopullisesti putoavat persuuksilleen.

Tukholmassa 1918.

Suomen porvariston johtajille*)

Se on erehdys, että minut on jo vangittu ja tapettu. Lienettekö surmauttanut toisen ihmisen sijastani?

Ennenkuin minut viimeisen kerran vangitaan, sanon teille ainakin julki mitä sydämelläni on.

En ole enää sama kuin silloin kun näitte minut valtiopäivillä. Minä olen kommunisti, eli marxilainen valankumouksellinen sosialisti. Venäjällä ollessamme me suomalaisetkin sosialistit kasvoimme. Siellä kasvaa nyt sosialisteista tulevaisuuden kansaa. Minustakin tuli Venäjän sosialistisen Neuvosto-Tasavallan kansalainen ja Venäjän kommunistisen puolueen jäsen. Lopuksi jouduin Venäjän Neuvosto-Tasavallan toimeenkin, sen Pietarissa olevan punaupseeri-koulun v. t. komissaariksi, josta toimesta muodollisesti eroamatta viime keväänä läksin tänne Suomeen. Olin näet Suomalaisen Kommunistisen puolueen keskuskomiteassa sitä mieltä, että vähintään yksi

---

*) Kun "Viesti" (Tukholmassa v.v. 1918-1920 ilmestynyt kuukausilehti) maaliskuulla 1920 julkaisi tämän kirjoituksen, niin lausui lehti puolestaan m. m.:

"Viime Viestin numerossa kerroimme toveri O. V. Kuusisen tulleen murhatuksi. Nyt kuitenkin on meillä onni peruuttaa tämä kaikkiin tovereihimme kipeästi koskenut kauhu-uutinen. Kuten päivälehdistä on jo näkynyt, on toveri Kuusinen nimittäin valkoisten vainukoirain uhallakin onnistunut pujahtamaan Ruotsin puolelle, minne suomalaisten verihurttain kynnet eivät ulottune.

"Niin, toveri Kuusinen elää, ja enemmänkin: Suomen valkoisen hallituksen ja sanomalehdistön paraikaa mielihyvin vakuuttaessa hänen tulleen tapetuksi, istui toverimme piilopirtissään laatien verenhimoisille vainoojilleen avoimen kirjeen, jota jaettiin painettuna Helsingissä ja muualla samaan aikaan, kun lehdissä kierteli seikkaperäinen kuvaus hänen murhastaan!"

keskuskomiteamme jäsenkin olkoon täällä paikan päällä seuraamassa Suomen köyhälistön tulevan voiton mahdollisuuksien kehitystä. Useat toisetkin toverini keskuskomiteasta olivat valmiit tänne lähtemään, mutta minut päästettiin ensimmäiseksi.

Me nykyiset suomalaiset kommunistit olimme parlamentaarisen sosialidemokratian kannalla siihen asti kunnes te, valkoiset herrat, kaksi vuotta sitten työnsitte Suomen työväenluokan vallankumoukselliseen itsepuolustus-taisteluun. Työväen taistelu, kuten muistatte, alkoi tammikuun viimeisinä päivinä 1918, vasta sen jälkeen kun teidän hallituksenne oli salaisella määräyksellään samankuun 16 p:nä ryhtynyt yli maan panemaan liikekannalle teidän laittomat aseelliset luokkajärjestönne ja sen jälkeen kun nuo luokkajoukkonne olivat Viipurin läänissä ja Pohjanmaalla alkaneet yleisen hyökkäyksensä. Kun kansalaissota sitten rupesi kääntymään teille onnettomaksi, pyysitte te Ludendorffilta apua. Hän suostui, Saksan etujen vuoksi, kuten hän on sotamuistelmissaan kirjoittanut. Toisin sanoen te luovutitte silloin Saksan keisarivallan holhoukseen tämän Suomenmaan, jolle sitä ennen Venäjän Sosialistinen Neuvosto-Tasavalta oli teidän hallituksellenne antamansa tunnustuksen kautta myöntänyt täydellisen vapauden ja itsenäisyyden.

Me emme luulleet saksalaisten hyökkäävän tänne. Se oli meidän historiallinen erehdyksemme. Tosiasiassa Ludendorffilla silloin ei olisikaan ollut varaa lähettää yhtään kivääriä eikä yhtään sotamiestä tänne. Hän ei sitä älynnyt, ahneus petti hänet. Se oli hänen erehdyksensä, jota viisaammat saksalaiset porvarit eivät tule hänelle tai vaassakaan anteeksi antamaan.

Saksalaisten saavuttua Hankoon siirtyi meidän vallankumousohallituksemme Viipuriin. Akomuksemme oli vetää rintamamme Kymijoen linjalle ja toistaiseksi puolustaa sitä. Minä aijoin lähteä Venäjän kautta Saksaan agiteeraamaan Saksan sekaantumista vastaan. Joukkojemme vaikeata perääntymisliikettä länsi-Suomesta ei kuitenkaan saatu ajoissa eikä järjestyksessä suoritetuksi. Saksalaisen ammattisotaväen tulo oli murtanut joukkojemme toivon

ja järjestöhengen. Meidän joukkomme olivat työpenkin äärestä rintamalle rientäneitä työmiehiä, vailla sotilaallista harjoitusta ja koulutettua johtoa. Te ette sitä ennen vielä olleet harjoittaneet Suomen punaisia työläisiä aseiden käyttöön, niin kuin nyt olette armeijassanne tuhansittain harjoittaneet. Itse niiden täytyi silloin itsensä järjestää, harjoittaa ja johtaa, itse niiden täytyi taistelussa opettaa sotataidon alkeita. Teillä oli johtajina koulutetut upseerit ja jääkärit, mutta teidän joukkojanne vastaan olisivat punakaartimme puolensa pitäneet. Saksalaisen sotatekniikan edessä ne tunsivat uljuuden toivottomaksi. Riveissämme syntyi sekaannus ja vastustusvoiman äkillinen luhistuminen. Siten Saksan imperialismi kukisti Suomen työväen vallankumouksen. Teidän taistelullanne oli siinä ainoastaan alkamisen ja avustamisen merkitys.

Mitä sen jälkeen täällä seurasi, siinä kyllä teillä oli pääosa.

Taistelu oli päättynyt, mutta vasta verenvuodatus alkoi. Kuukausimääriä sitä jatkui hillittömästi. Vankileireissä joukkoteloituksia summittain ja pitkin maaseutua miten sattui. Teidän valkoinen terrorinne tappoi vangittuja tovereitamme yli viisi kertaa suuremman määrän kuin kolme kuukautta kestäneissä taisteluissa oli kaatunut. Se oli luokkakoston hurjistelua, jonka vertaista ei maailma ole nähnyt.

Mitä olivat sen rinnalla ne jokseenkin vähälukuiset tapot, joita yksityiset punaiset kansalaissodan aikana tekivät. Ne olivat ainoastaan murto-osa niiden uhrien paljoudesta, joiden kärsimyksillä ja kuolemalla niinsanotut sivistyneet valkoiset sodan jälkeen vaistojaan tyydyttivät.

Teidän valtiorikosoikeutenne ja muut viranomaisenne esiintyivät joukkoteloitusten johtajina. Meidän vallankumoushallituksemme ja sen perustamat vallankumousoikeudet sitävastoin eivät tuominneet ainoatakaan vankia surmattavaksi. Meidän punainen hallituksemmehan alkoi-kin toimintansa sillä, että julisti kuolemanrangaistuksen poistetuksi. Sittemmin me useamman kerran julkisesti jyrkässä muodossa tuomitsimme sattuneita punaisten kostotekoja sekä toimimme vankien hengen turvaamiseksi.

Se oli meiltä liian pitkälle menevää tunteellisuutta, jollainen silloin uhkaavana taistelujen aikana olisi voinut tuottaa asiallemme suurta vaaraa. Monet punakaartin miehet meitä sen johdosta silloin arvostelivatkin ankarasti, ja sotilaalliselta kannalta heidän arvostelunsa oli aivan oikea, vaikka emme sitä silloin ymmärtäneet, mutta ehkäpä toisaalta oli hyväkin, ettemme silloin sitä ymmärtäneet, sillä saksalaisten voittoahan emme olisi veriselläkään diktatuurihallinnolla voineet estää.

Kukapa teistä herroista osaa aavistaakaan, miltä meistä maanpakolaisista Venäjällä tuntui, kun kuukausimääriä saimme sinne viestejä tuhansien, yhä uusien tuhansien toverien kärsimyksistä ja marttyyrikuolemasta — toverien, joita emme voineet pelastaa. Meissä virisi silloin tuli, jonka kaltaista te ette koskaan ole tunteneet ettekä tuntemaan tule. Alkukristilliset kommunistit lienevät suurten vainojen aikana haltioituneet. Mutta se oli kärsivää, passiivista haltioitumista. Toinen tuli on polttavampi ja aktiivisempi. Sen nimen lienette kuulleet. Se on pyhä viha. Ei kuitenkaan sokean uskonkiihkoilijan, vaan nykyajan ihmisen, avosilmin katsovan.

Me vallankumoukselliset olemme itse julkisesti arvostelleet entistä toimintaamme. Jos te porvariston johtajat olisitte miehiä, jotka uskaltavat katsoa tulevia tosiasioita silmiin sekä ajatella esiansa päähän asti, niin tekim uskaltaisitte arvostella tehtyjä tekojanne. Te sanoisitte kai silloin näin:

“Meidän historiallinen erehdyksemme oli se, että uskoimme Saksan imperialismiin kestävän iankaikkisesti, uskoimme sen nousevaksi elinvoimaiseksi maailmanmahdiksi, jonka siipien alla mekin voimme elää ja hyötyä. Tämän vuoksi tuntui että meillä oli silloin varaa tehdä eduksemme suuri suonen isku tämän maan työväenluokasta, joka oli kehittynyt liian itsenäiseksi ja vaativaiseksi. Tätä hirveää järjettömyyttä me porvarit emme olisi tehneet, jos olisimme käsittäneet tulevaa historiaa edes puolen vuoden päähän. Me olisimme hillinneet luokkamme kosta, ja huonostikin onnistuessa olisi varmaan se

hillitsemisemme säästännyt ainakin 15,000 työläisuhrin hengen.”

Mihin oli teiltä silloin järki kadonnut? — ei ihmisyys, vaan järki, sitä minä kysyn, tavallista porvarin tervettä järkeä, joka haistaa mistä on etua ja mistä vahinkoa. Kaksi sääsken ääntä kuultiin silloin joukostanne, mutta ne hukkuivat heti yleiseen rähinään: kamarijunkkari Linderin ja professori Ståhlbergin. (Viimeksimainittu muuten taisi olla ainoa henkilö, joka vallankumouksen aikana minun määräyksestäni kerran pidätettiin: Siitkö hän lie tullut ajattelevaisemmaksi kuin te toiset?) Svinhufvud, Paasikivi y.m.s. eivät liene muulloinkaan pitkälle ajatelleet, tuskin myöskään Venäjältä tulleet upseerit. Mutta Danielson, Ramsay, Schybergson, että tekin puhuitte Suomen yläluokalle vain kuninkaallista siansaksaa silloin kuin olisi pitänyt järkeä puhua, sitä en olisi teistä uskonut. Nyt ei teitä Ståhlberginkaan pikku viisaus enää pysty pelastamaan.

Ei hän eikä kukaan teistä pysty enää ohjaamaan haaksirikon kärsinyttä laivaanne, jonka päästitte myrskyn valtaan. Se menee nyt menojaan. Saksan romahduksen jälkeen sen itse huomasitte. Sillä Saksan uskon mukana murtui teiltä myös usko oman valkoisen valtanne kestävyYTEEN. Kuka meitä auttaa ensi kerralla, jos hätä tulee? kysyitte itseltänne. Ja vastauksena oli epätietoisuus.

Te rupesitte silloin pelkäämään meidän kommunistien kiihoitusta ja työväen uutta vallankumousta. “Vaara uhkaa valtiojärjestystä!” rupesitte te huutamaan. Se kuului melkein hätähuudolta, ja sitä on kansa nyt vuoden ajan lakkaamatta kuullut, sanomalehdistänne, valtiopäiviltänne, Mannerheimin julistuksista ja suojeluskuntain sähkösanomista. Totta sen ihmiset nyt jo uskovat — kun meidänkin julistuksissamme on koetettu samaa tosiasiaa tiedottaa.

Saksan romahduksen jälkeen oli teidän valtione luovuttava *julkisesta* terrorista. Mutta alettava *peitetty*. Terrorista on teidän enää vaikea päästä eroon. Jumaluusopin professori Ingmanin johtaman hallituksen aikana otettiin käytäntöön mitä raakamaisin valtiollisten tutkintovankien

kidutusjärjestelmä ja sitä käytetään yhä tänä päivänä. Samaan aikaan alettiin vangiksi saatuja tovereitamme "karkauttamalla" teloittaa, usein ilman kaikkea tutkintoa — semminkin milloin uhrin taskusta on löydetty teloituspalkkio esim. punaisten leskille tulevista avustusvaroista, joita meidän keskuskomiteamme Pietarista koettaa lähettää kaikkein viattomimpain henkilöjen mukana. Tätäkin terrorin muotoa käyttää teidän valtione yhä vielä valtiollisen poliisinsa ja rajavartiainsa kättén kautta. Minäkin tulini nyt paetessa surmatuksi, valtiollisen poliisinne raportin mukaan. Minä olen poliisinne tekemistä karkausuhreista ainoa, joka voin todistaa, että en yrittänyt karata hänen kynsistään.

Terrori on kaksiteräinen miekka. Se pelottaa ja kiihottaa. Sitä täytyisi käyttäjän voida lakkaamatta koventaa, jotta pelotus lisääntyisi, muuten sen teho pian vähenee. Peitetty terrori, jonka takana valtio ei uskalla julkisesti seistä, pelottaa ihmistä vähän, mutta kiihottaa paljon. Sitä on vielä vaikeampi koventaa kuin julkista. Koventamattakin se lopulta aina paljastuu. Ja silloin sen huutavat kivetkin julki.

Silloin se on kaikkein vaikuttavinta teon yllytystä — vallankumouksen hyväksi.

Kuten huomaatte, emme me marxilaiset yksipuolisesti katsele teidän valkoisten toimintaa. Me näemme mitä vahinkoa te teette, mutta näemme myös mitä hyötyä te tahtomattanne teette historiallisen edistyksen voimille. Köyhälistön kumoushengen nostattamisessa te teette monta vertaa suuremman työn kuin me kommunistisen puolueen agitaattorit. Te olette proletarisen vallankumouksen mestariagitaattorit, teossa eikä vain sanoissa.

Suojeluskuntianne te lakkaamatta varustatte suurella touhulla. Paljonko niillä tulee olemaan merkitystä vakavassa taistelussa, se riippuu oleellisesti silloin vallitsevista oloista. Minä epäilen että enin osa niiden jäsenistä tulee jo ennen vallankumousta heittämään aseensa pois. Tois-
taiseksi on suojeluskuntainekin päämerkitys niiden kiihoittavassa vaikutuksessa köyhälistöön. Joka ainoa suojeluskuntalainen kiihottaa jo olemassaolollaan, hyvin moni

lisäksi puheillaan ja teoillaan. Näilläkin luokkaterrorinne päätekijöillä te siis osaksi kaivatatte omaa hautaanne.

Ehkä tämän itsekin todeksi tiedätte. Mutta muuta ette voi. Siitä johtuu teidän valtiollinen hermostumisenne. Ehkä pian taas yritätte kääntää peräsimettömän laivanne suuntaa, joko oikeaan tai vasempaan ja sitten taas äkkipäännöksellä päinvastaiseen suuntaan. Tokkopa se siitä pelastus tulee. Johan nyt on tulos teidän politiikastanne, kahden "vapausvuotenne" politiikasta, kuvaavan selvä: Tämä maa on nyt varmasti maailman mustimman taantumuksen pesä. Mutta täällä on köyhälistö punainen yleisemmin kuin missään muussa maassa, Venäjää lukuunottamatta. Minusta näyttää että Vallankumouksellisen tahdon puutetta ei Suomen köyhälistössä enää olekaan. Se mikä toistaiseksi vielä näyttää oikeistolaisen sosialidemokratian tietoiselta kannatukselta, johtuu ainoastaan uskalluksen puutteesta. Mutta tämä puute on ripeästi ohimenevää. Sen synnyttäjä, valkoinen terrorinne, nyt auttamattomasti riutuu.

Teidän pulanne ei kuitenkaan ole pelkästään valtiollinen, vaan yleinen pula. Sen syyt ovat syvällä.

Jokaisen luokan elinvoimalla on juuret taloudessa ja hermot moraalisissa. Miksi teidän luokkanne talous nyt rappeutuu keinotteluksi, joka ei mitään arvoa tuota? Maa köyhtyy ja velkaantuu nopeasti. Mistä syystä ette saa tuotantoa niin kohotetuksi että köyhtyminen lakkaisi? Osaksi kärsii kyllä taloutenne Venäjän markkinain sulkeutumisesta, jonka itse saitte aikaan. Mutta yksinkö siitä? Kuvitelkaahan että huomenna aukenisivat Venäjän markkinat teille aivan avoimiksi — mikä olisi seuraus? Ehkä tuotantonnekin kohoaisi siitä, mutta varmasti huijaus paisuisi monta vertaa enemmän. Siis siitäkään siunauksesta ei teidän käsissänne lisääntyisi Suomen kansantalouteen tervettä elinvoimaa.

Miksi työtätekevät talonpojatkin jo alkavat tuskastua teidän kapitalisminne ja valtioonne, niin että moni heistä jo toivoo neuvostovallan toteutumista? Miksi te ette saa korjatuksi valtioonne hunningolla olevia raha-asioita? Miksi teidän hallintonne, varsinkin sotalaitoksenne orga-

nisatsioni, niin monessa kohden rakoilee? Ei se johdu kykyjen puutteesta, kai teillä niitä olisi kotitarpeiksi, teillähän kuuluu olevan pikku kykyjä aivan puolueittain. Miksi teidän oppikouluistanne karkkoontuvat kyvykkäimmät opettajat? Miksi teidän virkamiestenne moraalit niin yleisesti rappeutuu? Eivätkös he ole suojeluskuntalaisia melkein kaikki? Eikö sekään aate suojele virkamiesten rehellisyyttä?

Pinnallisia vastauksia näihin kysymyksiin löytyy monellaisia. Mutta yhteinen perusselitys niillä on nähdäkseni se, että teidän luokkanne edustaa nyt vain kapitalismin rappiota. Eihän huijaus ja setelien painatus ole mikään tuotantotapa, yhtä vähän kuin kruununvarkaus ja inkvisitsioni on mikään hallitustapa. Mutta ne ovat nyt teidän luokkanne pääelämäntehtävinä.

Teidän isänne ja isoisänne edustivat vielä kansallista nousevaa kapitalismia. Niiden aikana kasvoi täällä porvariston johtajistakin kookkaampia miehiä, muita pitempänä J. V. Snellman. Miksei enää ole kasvanut? Nythän on kansallisuusaatteen päämäärä voitettu? Miksi nyt teidän natsionalisminne, verrattuna Snellmanin natsionalismiin, on kuin rujo kääpiö?

Se ei elä. Kapitalismin kestäessä se painuu anglosaksilaisen riistäjäinternationalen jalkoihin — sen te jo tunnettu luissanne. Työväen internationalen voittaessa se häviää maan pinnalta.

Älkää ihmetelkö, että vähitellen hyödylliset ihanteelliset ihmiset vetäytyvät teistä kauvas ja nuorisonne valtaa hyytyvä ihanteettomuus sekä pahantapaisuus. Onko teillä osoitettavana niille mitään päämäärää, josta voisitte sanoa: "Tässä on teille suuri tulevaisuuden päämäärä — valloittakaa se tai kuolkaa sen puolesta".

Työväenluokalla on juuri sellainen tulevaisuuden aate. Siksi työväessä nyt nuoret ja vanhat kohoavat korkeaan innostukseen.

Tämän valkoisen paratiisin puolesta innostumaan — siihen minä en ketään kunniallista ihmistä kehoita.

Ettekö näe, että maailma menee eteenpäin? Paljon se

on mennyt eteenpäin jo näiden yhdeksän kuukauden aikana kuin olen ollut Venäjältä poissa.

Sosialistisen vallankumouksen Venäjä oli vielä viime keväänä kovassa ahdingossa, vihollisten armeijain puristamassa renkaassa. Kuinka se nyt on vapautunut, levinnyt ja voimistunut! Silloin maailmansodan voittajien diplomaatit Pariisissa odottivat Venäjän rintamille lähettyiltä kenraaleilta suuria tietoja punaisten rintamain luhistumisesta. Ja niitä odottaessaan he jo kirjoittivat voittoa Koltshakille valtakirjan valkoisen Venäjän diktaattoriksi. Nyt suuri valloittaja ei tarvitse mitään valtakirjaa, eikä hänen perustamastaan valtakunnasta löydetä enää edes valkoisen pääkaupungin sijaa. Toisten valkoisten kenraalien valloitusretkistä alkaa historian tilinpäätös myös olla valmis: Judenitsh kuletti punaiselle armeijalle tykkejä ja vaatteita, Denikin etupäässä tärkkeitä, kuularuiskuja ja ampumatarpeita — Ranskan ja Englannin parasta valmistetta. Se ainoastaan jää heiltä historiaan ansiopuolelle.

Kunniolla johtaa punainen Venäjä maailman historian suurinta vallankumousta!

Niin, kenraali Mannerheim, hänhän on myöskin ollut Pietarin valloittajia. Viime kesäkuussa hän lopultakin aikoi hyökätä. Mutta Suomeen saapuneen englantilaisen lähetystön edustaja kenraali Gaugh sanoi hänelle vastustavansa sellaista seikkailua. Eikä siitä tullut mitään. Vieläkö Mannerheim nytkin varustelee Pietarin retkeä, en osaa arvata. Mutta sen arvaan hyvin, ettei hän eikä kukaan teistä enää jaksa uskoa Pietarin valloitukseen. Vain muutama kuukausi sitten, muistatteko, te uskoitte siihen kaikki. Varmemmin kuin ehtoorukoukseenne.

Katsokaa nyt sosialistisen Venäjän voimakkainta vastustajaa, Englantia. Eikö teidänkin silmissänne tällä hetkellä näytä viisaan rauhan teko porvarillisen Englannin ja sosialistisen Venäjän välillä olevan lähempänä kuin sosialistisen Venäjän kukistumisen?

Maailma menee nopeasti eteenpäin. Ei kaikki pinnalle näy mitä kansain sisässä kypsyy. Me marxilaiset koettamme olla historiallisissa ennustuksissa varovaisia, varo-

vaisempia kuin te porvarit, jotka yleensä uskotte ja enustatte ainoastaan sitä mitä toivotte, nyt varsinkin kaiken vanhan säilymistä. Me emme ole valtiollisia haaveilijoita. Erehdytte, jos pidätte meitä lapsellisina pommi-sankareina tai sekapäisinä anarkisteina. Meidän työme on varmempaa. Meidän pyrkimyksemme päämäärä on kyllä alunpitäen valittu, mutta mahdollisimman varman historiallisen tulevaisuuden linjalta. Edistyksen suunnan ja päämäärän nyt näemme jo selvästi, mutta emme suinkaan tiedä vielä sanoa varmasti, minä vuonna kapitalismi Euroopassa lopullisesti kukistuu.

Saksa näyttää jo olevan proletarisen vallankumouksen partaalla. Muta paljon enemmän riippuu nähdäkseni Englannista ja Ranskasta Euroopan lähin tulevaisuus. Näissä maissa taas, varsinkin Englannissa, kapitalismin kehitys silminnähtävästi rientää nyt suureen valtiolliseen murrokseen. Kuka tietää vielä sanoa, tuleeko siellä ensin voittamaan porvarillinen vallankumous, ennenkuin köyhälistön vallankumous on voittava. Porvarillisen vallankumouksen päämäärä on nähtävästi valtiokapitalismi, se on yritys tehdä valtiosta ainoa kapitalistinen liikkeenharjoittaja, ainoa trusti kaikilla tärkeimmillä liikealoilla, syrjäyttäen yksityiset kapitalistit ja yhtymät tai sulattaen ne valtiokoneistoon. Tämä on minusta ainoa kapitalismin muoto, joka enää voisi riistämisyjärjestelmän väliaikaisesti pelastaa. Mutta voiko se valtiokapitalismi todella kohota valtaan, se riippuu lähinnä edessämme olevain luokkataistelujen vaiheista. Minä uskon paljon Englannin työmiehen, matruusiin ja sotamieheen.

Tällä hetkellä on kapitalistinen maailma voimakkaampi kuin vallankumouksellinen köyhälistön maailma. Mutta kapitalismin voima vähenee ja hajoaa. Meidän voimamme kasvaa. Hyödyllisen, elävän työn voimat yhtyvät kannattamaan riistäjävallan kukistamista ja järjestämään sen sijaan luovan työn vapaata yhteiskuntaa. Henkisen työn tekijöistä, tähän asti kapitalismia kannattaneista, nyt parhaat luovat henget rientävät liittämään kätensä kommunistisen työmiehen käteen. Näin tapahtuu Venäjällä, Englannissa, Ranskassa, Saksassa, Italiassa.

Me emme ole vielä voittajia läheskään. Mutta emme ole voimattomia enää. Enin osa meidän voimaamme on vielä vapauttamatonta tulevaa voimaa. Mutta meistä on varmempaa rakentaa sen varaan kuin hapuilla turvakseen rappeutunutta mennyttä voimaa, meistä on nykyajan maailman taisteluissa varmempi päämäärä työtätekevä kansain liitto, kuin riistävä.

Mutta mitkä mahdit maailman luokkataisteluissa vielä valtaa vaihtanevatkin, en näe niiden joukossa mahtia, joka pelastaisi Suomen synkän taantumuksen, tämän taantumuksen, jonka säilyttämiseksi teidän valkoinen valtanne nyt miekkaa heiluttaa. Teidän valtanne joka tapauksessa hukkuu — ehkä osaksi omaan miekkaanne — eikä siihen enää kauvan menekään.

En suinkaan tahtoisi ärsyttää teitä. Te ja teidän joukkonne olette jo liiaksikin siinä tilassa, jossa ihminen ei ajattele mitä tekee. Vaan en teidän vääryyttänne koskaan oikeudeksi myönnä. Minä olen teidän vihollisenne yhtä varmasti kuin Suomen työväenluokka sitä on. Jos te saatte minut kiinni, niin arvatenkin tapatte. Jos minä saan teidät kiinni, jätän teidät järjestyneen työväen oikeudentunnon tuomittaviksi. Mahdollista on hyvinkin, että te saatte minut kiinni ennenkuin minä teidät. Vaan ei sillä niin suurta väliä ole. Vähän voi yksi sotamies eteenpäin viedä näin valtavan suurta aatetta kuin meidän. Vähän edes kuolemallaan. Siksi meillä suomalaisilla kommunisteilla onkin tunnussana: Joka mies kuin sotamies.

“*Viesti*” 24/3, 1920.

Pääoman viimeinen unelma

Vuosikymmeniä oli kapitalismin suurmaissa jo ennen sotaa jatkunut sitä tilaa, jossa — kuten Marx sanoi — yksi kapitalisti lyö kymmenen muuta kuoliaaksi. Suurten renkaiden ja trustien rakentajat olivat hävittäneet kukin satoja, jopa tuhansia pienempiä kapitalisteja, anastaen käsiinsä niiden pääomat, vieläpä tavallisesti hävittäen maan pinnalta useimpain niiden tehtaakin. Tuotanto keskitettiin trustien jättiläistehtaisiin, pääoma keskitettiin harvain finanssiylimysten käsiin.

Mutta missään maassa ei sentään päästy vielä läheskään niin pitkälle, että olisi ollut ainoastaan yksi trusti ja yksi itsenäinen finanssikopla hallitsemassa koko maan taloutta. Niitä oli vielä joka maassa useampia, jotapaitsi monella alalla oli trustiylimysten välittömän määräysvallan ulkopuolella vielä lukuisa joukko puoleksi-itsenäisiä pienliikkeitä.

Sota-ajan valtiotalous sysäsi nyt pääoman keskitysliikettä vielä tältäkin asteelta pitkän harppauksen eteenpäin. Enin osa koko kansallistuotantoa ja -vaihtoa otettiin *valtion* välittömän määräysvallan alaiseksi, s. o. tosiasiassa pakkoluovutettiin valtion haltuun sota-ajaksi ja oikeastaan koko jällelläolevakin osa kansantaloutta vedettiin valtion tehokkaan vaikutusvallan piiriin. Niin Saksassa, Ranskassa, Englannissa, Yhdysvalloissa y. m.

Miten tällöin kävi trustien?

Syrjästäkatsoja olisi voinut ensin luulla, että valtio tällä tavoin löi trustivallan maahan. Siinä hurskaassa uskossa onkin ollut esim. moni saksalainen sosialidemokraatti. Heidän mielestään sota-ajan valtiotalous on merkinnyt oikein suurta yhteiskunnallista vallankumousta finanssipääoman mahdin supistamiseksi. Mutta kävikin

tosiasiassa aivan päinvastoin. Finanssipääoma valtasi koko valtiokoneiston — sisältäpäin. Trusteja ei suinkaan syrjäytetty eikä finanssiylimyksiä syrjäytetty, vaan päinvastoin niille annettiin valtioelinten itsevaltainen asema ja mahti. Koko kansan talouselämä työnnettiin valtion voimalla niiden kynsiin. Valtio rupesi hallitsemaan koko kansantaloutta trustien avulla, — se merkitsi: trustiherrat pääsivät hallitsemaan kaikkea sekä valtion että yksityisten taloutta. Useimmissa tapauksissa ovat trustit asettaneet suorastaan omat asiamiehensä tai johtajansa valtion sota-aikaisen talouden tärkeimpiin elimiin, aivan samoin kuin ne ennen sotaa asettivat asiamiehiään kynsiinsä joutuneiden yhtiöiden ja pankkien hallintoneuvostoihin.

Se oli jättiläissaalis, joka täten sodan johdosta yht'äkkiä putosi finanssipääoman suuhun. Eikä ole lainkaan ihme, että se kiihotti yhä lisää ruokahalua. Kaukana siitä, että trustiherrat olisivat ajatelleet tätä saalistaan ainoastaan väliaikaiseksi, ainoastaan sellaiseksi, jota saisivat neljä viis vuotta käsissään pitää ja sen avulla lisää saalista kahmia niin kauvan kuin sotaa kestää, mutta sitten taas antaisivat hyvällä takasin.

Ei. Ne herrat eivät ole sitä maata. Päinvastoin, niiden keskuudessa nyt kypsyivät pääoman hurjimmat huipputoiveet: yli-imperialismin huijariunelmat.

Valter von Rathenau on ollut Saksan finanssivaltiaista suurin. Hän on ollut hallitsevan sähkötrustin A. E. G:n "presidentti" ja sen yhteyteen kuuluvan pankkiryhmän johtaja ja monien kymmenien jättiläisliikkeiden hallintoneuvostojen komentaja. Sodan puhjettua hän toimitti itsensä heti valtion raaka-ainehankinnan viralliseksi järjestäjäksi, joka mahtavalla väkivaltaisella diktaattorin kädellä muutti entistä kapitalismia uudelle pohjalle. Moni entinen liike sai hävitä maan päältä, moni sai kokonaan muuttaa toimintansa. Sittemmin herra itse kyllä vetäytyi tuosta "kumous"-työstä syrjään, mutta hän kehitti edelleen pääajatustaan. Sen pääajatuksensa hän kirjoitti paperille viime vuoden kesällä, julkasten siitä sitten pienen kirjan nimeltä "Uusi talous", jota muutamassa viikossa myytiin Saksassa monia kymmeniä painoksia.

Koko Saksan kapitalismi puristettakoon yhdeksi ainoaksi trustiksi! Se on lyhyesti sanottuna Rathenaun meininki. Se on trustiherrain sosialismia. Ensin liitettäisiin pakollisesti jokaisen tuotantoalan kapitalistit oman alansa trustiksi, josta tulisi kuin suuri osakeyhtiö ja jossa kukin kapitalisti luonnollisesti saisi ääniä pääomansa suuruuden mukaan. Ääntenemmistöllä päätettäisiin asiat, joten muutamat suurimmat joillakin aloilla ehkä voisi päättää ja määrätä koko sen alan puolesta. Eri teollisuusalojen määrääjät sitten liitettäisiin yhteiseen kiinteään liittoon, jonka johtava elin järjestäisi koko maan tuotannon ja tuotteiden menekin. Se lakkauttaisi sellaiset liikkeet, joilla ei ole luontaisia menestyksen edellytyksiä, ja muutenkin kehittäisi järjestelmällisesti tuotannon kehitystä, jakaisi tehtävät ja ylipäänsä tarpeiden mukaan järkipäisesti johtaisi koko tuotantoa.

Siinä olisi siis yksi yhteinen trusti, pakollinen ja kaikkia hallitseva, valtiotakin. "Valtio olen minä!" voisi tämän trustin herra presidentti tahi johtajakopla sanoa paljon paremmalla syyllä, kuin entinen Ranskan itsevaltiias, sillä tämän trustin ulkopuolella ei enää olisi olemassa valtiota minkäänlaisessa itsenäisessä merkityksessä.

Kuinka tällöin kävisi kapitalistien liikevoiton? Se — luonnollisesti! — "häviäisi" herra Rathenaun ihannevaltiosta . . . muutenhan se ei mikään ihannevaltio olisi-kaan. Hän tahtoo jaettavaksi kullekin kapitalistille "koh- tuullisen" prosenttimäärän elantoa varten, mutta ei kellekään hän myönnä niin ruhtinaallisia tuloja, kuin mitä rikkaimmat näihin asti ovat ylelliseen elämäänsä kuluttaneet; muu osa voitosta käytettäisiin tuotannon kehittämiseen ja tietysti myös kaikenlaisiin enemmän tai vähemmän "yleishyödyllisiin" tarkoituksiin. On selvää mitä tämän- kaltainen yksityisen liikevoiton häviäminen merkitseisi: kapitalistit yleensä muuttuisivat trustin palkoissa olevaksi virka-aatelistoksi.

Ennen aikaan, jolloin kuningasvalta pääsi voitolle itsenäisestä maa-aatelistosta, aatelisherroista tuli osaksi loisia kuninkaan hoviin, osaksi virkaleivän syöjiä. Joten-

kin samalla lailla kävisi siis kapitalisteille Rathenaun itsevaltiuden valtakunnassa. Tämä ei tietenkään tunnu kaikista kapitalisteista mieleiseltä, ja trustivaltion suurmestari Rathenau saikin ehdotuksellaan heti monet kapitalistipiirit kiukkuisesti kimppuunsa. He ymmärsivät hyvin, että Rathenau tarkoitti heidän taloudellisen itsenäisyytensä loppua. Itsevaltiuden saisi käsiinsä finanssipääoman hallitsijahuone, ja kaikki muut rahaylimykset alenisivat sen saappaan nuolijoiksi. Se oli ilmeisesti Rathenaun ohjelma. Mutta siihen taas kapitalistien suuri enemmistö ei vastaanpanematta tahdo alistua.

Tässä oli niinollen kehkeytymässä kapitalistien keskeisen viimeisen taistelun siemen. Mutta se taistelu ei nähtävästi enää kerkiä kehittymään edes oikeaan alkuunsa. *Palkkatyöväen vallankumousliike* nousee jo sitä ennen joka kulmalta, nousee viimeiseen taisteluun koko pääoman olemassaoloa vastaan.

Se pakottaa nyt kaikki kapitalistit yhteiseen puolustusrintamaan. Tämä valtiollisen vastavallankumouksen rintama näyttää jäävän tosiasiasa pääoman vallan viimeiseksi muodoksi. Suurvaltain sota joudutti pääoman valtiollisen vallan murtumista niin suuresti, ettei taloudellinen trustikehitys ehtinyt vielä huippuunsa. Nyt on Rathenaulle jo liian myöhäistä.

Nyt hän hädissään punoo "*kansain liittoa*", yhdessä Saksan muiden kapitalistien, kenraalien ja aatelisherrain kanssa, yhdessä Amerikan trustiruhtinain niiden demokraattisen presidentin ja entisten "*tasavaltalaisten*" presidenttien kanssa. Se on pääoman viimeinen valtiollinen unelma. Se on vielä suuremmoisempi kuin Rathenaun taloudellinen unelma: se on koko maailmaa hallitseva valtiollinen trusti, yksi ainoa julma orjuuttaja, kaikkivaltias ja ikuinen . . .!

Lyököön köyhälistön vallankumous senkin pian murskaksi! Jääköön se unelma ainoastaan historialliseksi todistuskappaleeksi siitä, kuinka maailman imperialistit jo herran vuonna 1918 olivat pakotetut hylkäämään valtiollisen pääperiaatteen: *yksityisen kansan kapitalistien* herravallan, — samoin kuin Rathenaun trustiunelma jää todis-

tuskappaleeksi kapitalistisen *yksityisomistuksen* periaatteen hylkäämisestä. Pääoman edustajat itse jo kieltävät herransa ja mestarinsa.

Se on vahvimpia merkkejä siitä, että pääoman päivät ovat luetut. Kapitalistien hävittäminen, liikevoiton lopettaminen, kaiken tuotannon yhteinen, järkipерäinen ja suunnitelmallinen johto, se kaikki on jo yhteiskunnallisesti välttämätöntä. Mutta sitä ei pysty tekemään kukaan Rathenau, vaan ainoastaan vallankumouksellinen proletariaatti. Kansain liittokin on jo välttämättömyys. Mutta sitä ei pysty rakentamaan kapitalismi vaan ainoastaan sosialismi köyhälistön kansainvälisen vallankumoustaistelun ja diktatuurin kautta.

“Kumous” lokak. 26 p. 1918.

Pääoman hermot

Hindenburg sanoi sodan alussa, että voittajaksi pääsee se, jolla on vahvemmat hermot. Nyt on suurvaltain sota lopussa. Saksalainen imperialismi on polvillaan. Se ei päässyt maailman herraksi, eikä Hindenburgin esikunnasta tullut kaikkivaltiasta.

Neljä vuotta se kulki voiton huipuilla, huumaantuneena vallanhimosta ja uhraamainsa miljoonien ihmisten verestä. Kuinka se vielä viime kesänä oli voitonvarma! Sehän omasta mielestään jo *oli* voittanut. Piti enää vain sanella rauhan ehdot Ranskan rintamalla ympärysvaltain pääomalle, ja sitten piti vain lähettää pari divisioonaa Venäjälle teloittamaan lopullisesti Venäjän työväen vallankumousta, niinkuin jo oli tehty Suomen ja Ukrainan köyhälistön vallankumoukselle. Silloin olisi koko Venäjäkin ollut saksalaisen pääoman orjana.

Mutta niin ei käynyt. Eikä käynyt silläkään lailla, kuin monenmonet valtioviisaat kannunvalajat olivat älynneet, nim. ettei sodassa kumpikaan puoli pääse voitolle. Toinen puoli pääsi voittajaksi, täydellisesti. Käännös tapahtui niin äkkiä, että voittaja itsekin sitä hämmästytti. Ympärysvaltain armeijat eivät vielä läheskään ennättäneet lyödä Saksan armeijoja. Niiden rynnistys pääsi vasta alkuunsa, kun jo saksalaisen maailmanvallan pilvlinna romahti maahan ja saksalainen pääoma rukoili armoa, kuin hengen hädässä.

Näin nolo sodan päätös oli historiassa ennen kuulumaton. Kaikki Saksan vanhat kansallissankarit varmaan kääntyvät haudassaan pelkästä ällistyksestä. Vielä Bismarckin aikana olisi suhteellisesti senvertaisten tappioiden jälkeen, kuin Saksan armeija kärsi nyt viime syyskesällä, aivan hätäilemättä jatkettu sotimista edelleen;

eikä toki kaikkein pahimmassakaan tapauksessa lopuksi olisi suostuttu muihin kuin "kunniallisiin" rauhanehtoihin. Puhumattakaan vanhan Fritzin ajoista: kun hänelle sattui huono sotaonni tai viholliset olivat ylivoimaiset, hän tappeli kaikessa rauhassa seitsemän pitkää vuotta ja oli tyytyväinen. — Se riippuu hermoista, herra ylikenraali, vai mitä? Mutta herra Hindenburgillahan, kuten kerrotaan, oli kaiken aikaa käytettävänään ei ainoastaan lainatut hermot ja oikea käsi, vaan myös kokonaan toisen miehen pää. Miten pettivät Ludendorffienkin hermot? Ja mitenkä keisari Wilhelmile, joka istui idyllimäisessä Potsdamissa kaukana sotatanterilta, tuli niin tulimmainen lähtö, että hän kokonaan unohti ei ainoastaan sen, mitenpäin miekka tuppeen pannaan vaan myös sen, mihin ilmansuuntaan on paettava, jotta ei joutuisi — likemmäksi vihollista? Pako Potsdamista Hollantiin, sehän ilmaisi koko maailman huviksi, että pakenijalla, jota tietysti kansansa yhä jumaloi, mahtoi olla silmät nurin päässä: vihollinen näkyi Berlinissä ja ystävä Lontoossa.

Hermosta se johtuu sellainenkin. Mutta ei yksin Vilhelmin tai hänen suurten sotaherrainsa hermoista. Vaan sen yhteiskunnallisen mahdin hermoista, jota he edustivat.

Mitä oli keisari Vilhelm oleellisesti muuta kuin saksalaisen rahan kuva, oikeammin sanoen: saksalaisen pääoman agentti. Mutta pääoman hermot olivat pilalla jo ennen sotaa.

Pääoma on tuotannon välineiden omistajain valta pitää työväenluokkaa työorjanaan, kiskoa siltä herkeämättä maksutonta lisätyötä. Tämä orjavalta oli aikanaan yhteiskunnallisten tuotantovoimain edistäjä, ja niin kauvan se oli vankalla pohjalla, normaalitilassaan. Mutta se kehittyi, välttämättömien lakiensa mukaisesti, kahleeksi yhteiskunnallisten tuotantovoimain edistykselle. Sitä mukaa kehittyi työväenluokassa yhteiskunnallisen vapautuksen tahto. Pääoman hermoihin tuli siten parantumaton vika.

Työväenluokka tunsu vaistossaan historiallisen tehtävänsä: nousta riistämään riistäjiltä tuotannonvälineet,

muuttamaan kapitalistinen orjayhteiskunta tasa-arvoisten työntekijäin vapaaksi yhteiskunnaksi. Mutta työväellä ei ollut vielä käsissään riittävää valtiollista voimaa, s. o. riittävää väkivaltaa, tämän tahtonsa perille ajamiseen. Omistavain luokkain väkivalta oli paljon mahtavampi. Työväen kumouksellisuus saattoi ilmetä ainoastaan tukahdutettuna. Porvarillisen sortovaltion kuoren alla kyti ja kiehui, mutta kraatereista tuprusi vain tuhkaa ja savua — työlakoissa ja vaarattomissa vaalitaisteluissa.

Vasta sota loi olotilan, jonka täytyi johtaa proletaariin kumoukseen kaikissa maissa. Sinä päivänä, kun suurvaltain hallitukset kutsuivat työväen aseisiin, allekirjotettiin kapitalistisen järjestelmän kuolemantuomio.

Mutta tiedämme, että sen toimeenpano ei käynyt suorinta tietä. Sodan alussahan näytti päinvastoin, kuin olisi kapitalismin valta vain entisestään vahvistunut, suuremmoisesti vahvistunut. Aseet, jotka annettiin työväen käsiin, eivät missään kääntyneet heti oman maan vallassaolijoita vastaan, vaan kaikkialla päin ulkonaisen vihollisen rintamia. Miten tämä oli selitettävissä? Niinkö, että sotalakien ankara pakkokuri esti? Ei, se selitys ei ole riittävä. Sillä myöhemmin samat ankarat sotalait eivät Saksassakaan kyenneet estämään kapinallisten sotamiesneuvostojen muodostumista. Ja alussa taas suuri enemmistö työväestäkin näytti aivan vapaaehtoisella mielisuosiolla alistuvan sotakomentoon, niin Saksassa kuin muuallakin, yksinpä Venäjälläkin. Sotaintoakin oli köyhälis­ tössä alkuaikoina, — ei tosin läheskään niin paljoa eikä niin yleisesti kuin vallassaolijain kaunisteleivissa kertomuksissa kuvattiin; mutta oli kumminkin paljon enemmän, kuin kukaan saattoi päättää ennen sotaa esiintyneistä työväenjärjestöjen lausunnoista. Ennen hyväksytyt sodan vastaiset lausunnot ja kansainvälisen yhteishengen ponnet näyttivät — muilta paitsi harvoilta kumouksellisilta pikkuryhmiltä tai muutamilta yksityisiltä — ensi alussa kokonaan unohtuneen.

Miten oli siis tämä merkillinen ilmiö selitettävissä? Koettakaamme sitäkin ymmärtää.

Sota syttyi kunkin maan vallanpitäjäin tahdosta ja

vallassaolevain luokkain saalistusetujen takia. Mutta se vaati välttämättä koko kansan osanottoa, kaikkien yhteistä voimainponnistusta. Siksi oli vallassaolijain vedottava köyhälistön *isänmaallisuuteen*.

— Isänmaa on vaarassa! huudettiin työmiehelle. Julma vihollinen hyökkää maahamme, murhaa, hävittää, sortaa orjuuteen! Pyssy käteesi, työmies, täytä pyhä kansalaisvelvollisuutesi isänmaan puolustajain riveissä! Kotiemme onnen ja vapauden puolesta pane henkesi alttiiksi, sinä niinkuin jokainen kunnon kansalainen, rikas niinkuin köyhäkin!

Tuo huuto ei missään maassa kaikunut kuuroille korville. Eikä ihme. Sillä ensiksikin tuo isänmaallinen valhe sisälsi tärkeitä tosiasioita: Vihollisen armeijat todellakin hyökkäsivät, murhasivat ja hävittivät. Vihollisen voitolle pääsy uhkasi polkea kansan vieraan sortovallan ikeeseen. Mutta vieraan voittajan kansallisuussorto on ehkä kaikkein räikein sorron muoto, eikä ihme, että työväki, joka vihasi kaikkea sortoa, tahtoi torjua vieraan sortovallan vaaran.

Toiseksi: astuessaan sotilasriviin työmies kohosi askeleen ylemmäksi kansalaisarvossa.

Tehtaassa hän oli vain tuomittu työjuhta, joka tunsu turvattomuutensa kapitalistisen kaikkivallan edessä. Järjestyneenäkin työväki oli aina alakynnessä, koska ei voinut tulla kysymykseenkään, että työväenjärjestöt olisivat saaneet asestautua luokkavaatimustensa tueksi. Nyt pääsi työväki aseellisen järjestön riveihin. Se tosin ei ollut puhtaasti proletaarinen luokkajärjestö; semminkin johto siinä oli kerrassaan vallassaolijain käsissä. Mutta sittenkin siinä aseellisten miesten rivissä, jossa enemmistö oli proletaarisia luokkatovereita, työmies vaistomaisesti tunsu olevansa lähempänä kuin koskaan ennen tasa-arvoisen kansalaisen asemaa. Vallanpitäjain järjestämä sotilasdiktatuuri huomaamattaan järjesti oman vastakohtansa. Ulkonaisesti näytti, ettei ankarampaa pakkovallan tilaa voi enää ajatella. Mutta sisällisesti se oli työväen aseistamisella perustettu sellaiselle kansanvaltaisuuden pohjalle, jota pitemmälle ei kansanvaltaisuus voinut porva-

rillisessa valtiossa mennä. Työväen luokkavaisto ei tuntenut vetoa sotilaslaktoon; työväki ei tahtonut jäädä vaille valtiollista voimaa. Vaan se vaistomaisesti tahtoi kohota voimaan ja valtaan. Ja vaikka työmies ei vielä kohonutkaan *vapaan kansalaisen* asemaan, kohosi hän kumminkin sellaiseksi osanottajaksi kansansa valtiollisiin kohtaloihin, joka tunsu ratkaisevasti vaikuttavansa niihin.

Tämä tunto sai hänet nyt katselemaan isänmaansa kohtaloja jossain määrin — tulevan isännän tavoin. Ja kun isänmaan vapaus näytti olevan vaarassa, oli ensimmäisenä tehtävänä puolustaa sitä.

Olisi nyt vain työmiesten isänmaa ollut sama kuin herrojen isänmaa, niin kaikki olisi mennyt — herroille — verrattain hyvin. Tosin sodan luomat kamalat olot jo sellaisinaan olivat omansa lietsomaan suurta tyytymättömyyttä. Hirmuinen pakkovalta, nälkä ja veriuhrien ääretön paljous ovat aina aikaa voittaen synnyttäneet sota väen kapinallisuutta. Mutta sellaisen kapinallisuuden ei sinänsä olisi tarvinnut käydä kapitalistiselle järjestelmälle vaaralliseksi. Enin osa aseissa olevaa kansaa olisi kapi noimatta sietänyt mitä kärsimyksiä tahansa, jos kapitalistisen isänmaan ihanne olisi ollut heidän tajunnassaan terveen tulevaisuuden ihanne. Tappion kärsinyt maa olisi ehkä kylläkin kukistanut entisen hallituksensa, mutta sitä varmemmin nostanut satulaan toisen porvarillisen hallituksen. Nälkäiset olisivat tyytyneet, sitten kun olisivat saaneet leipää. Ja niin olisi kapitalismin kehitys jatkunut edelleen.

Mutta nyt ei kapitalismi enää ollut muuta kuin kansan nylkijä ja edistyksen kahle. Pitkinä sotavuosina kapitalistinen rosvoaminen räikeästi paljasti itsensä. Rintamalla ja rintaman takana joutui työmiehen isänmaallisuus tilille itsensä kanssa.

— Mikä on se isänmaa, jonka edestä kannamme nämä hirveät uhrit? Eikö se ole entinen kapitalistinen orjalta? Se on vallassaolijain isänmaa, sotarosvojen ja riistäjain isänmaa. Senkö rikastuttamiseksi ja vahvistamiseksi me taistelemme? Jos se voittaa ja pääsee maailman mahtavaksi, niin sittenhän meillä ei ole mitään puol-

ta sitä vastaan, ei oikean vapauden toivoakaan, vaan toivoton orjuus. — Ei, niin ei saa käydä, rupesi yhä useampi työmies ajattelemaan. Sellainen sortovalta on kumottava, niin kauvan kun meillä on asevoima käsissämme. Me tahdomme päästä vapaiksi! Kapitalistit, kartanonherat, kuninkaat ja virkavaltiaat ovat kaikki vain vahingollisia loisia ja sortajia. Ne eivät työtä tee, niitä ei tarvita. Vasta sitten kun ne on kukistettu ja kaikki valta työtätekevän kansan käsissä, loppuu puute ja sorto. Työväen vallankumouksella on riistäjäin isänmaasta nyt tehtävä työväen vapaa, sosialistinen isänmaa!

Tämä yhteiskunnallinen ihanne ei syntynyt vasta sodan aikana eikä sodan johdosta. Se oli ollut olemassa jo kauvan ennen sotaa. Tietoisesti tai tiedottomasti se oli ollut kaiken uudenaikaisen työväenliikkeen päämaalina. Kapitalistinen suurtuotanto itse oli jo kauvan sitten tehnyt sen toteuttamisen taloudellisesti mahdolliseksi ja yhteiskunnallisen edistyksen elinehdoksi. Juuri siksi että kapitalismi oli taloudellisesti jo ennen sotaa elänyt yli aikansa, siksi että kapitalismin sisällä, yhteiskunnan todellisissa tuotantovoimissa, oli jo kauvan kytenyt sosialistisen kumouksen kaipausta, siksi tuli tämä kumous nyt sodan lopputuloksena historialliseksi välttämättömyydeksi.

Siksi se ei riipu siitäkään, onko sodassa tullut voitto tai tappio. Ranskalais-englantilaisissa proletaarisotilaissa nousee sosialistisen kumouksen henki aivan yhtä varmasti kuin venäläisissä ja saksalaisissakin. Palata nyt juoksuhaudoista takaisin kapitalistiseen orjuuteen, tyytyä siihen nousematta taisteluun vapaudesta, sitä työväki ei voi. —

Saksan vallassaolijain aivoihin välähti tämän totuuden pelko paljon äkillisemmin, kuin oluthöyryn läpi olisi oikeastaan luullut mahdolliseksi. Jos sosialistisen kumouksen voitto olisi heistä näyttänyt ainoastaan venäläiseltä, ohimenevältä ilmiöltä, jolla ei muualla ollut maaperää, niin eipä olisi sotarintamalla heidän kyntensä niin hevillä hellinneet.

Maailman bolshevismi! — se heidän kansallisen sotakiihkonsa äkkiä kauhusta halpaannutti. Englantilaisviha läksi kuin häkä heidän päästään. *Apua* he rukoilivat, eikä

vain rauhaa, eilisiltä vihollisiltaan. Apua omia urhoollisia saksalaisia satureitaan vastaan! *Yhteisen edun nimessä* vetosi Saksan hallituksen puolivirallinen äänenkannattaja mitä liikuttavimmalla tavalla ympärysvaltain vallsaoli-joihin. Kaikki *kansalliset* erikoisedut uhrattiin tuokiossa ja arvelematta, sillä koko *luokkavalta* oli nyt hengen-vaarassa.

Se luokkavalta jätettiin Saksassa väliaikaisesti pikkuporvarillisten työväenjohtajain varjeltavaksi ja pelastettavaksi, kunnes ennätettäisiin niiden selän takana järjestää valkoiset hyökkäysvoimat ja kunnes englantilais-amerikkalainen luokkavalta ennättäisi apuun.

Mutta proletaarisen kumousliikkeen tulva nousee jo saksalaisten pikkuporvariin leukaan asti. Ja vyöryy pian päitten yli. Ihmisiä he ovat, eivät he voi ketään auttaa. Englannin santarmeilla taas on liian suuri maanpiiri hillittävänä.

Kiire on kumouksen pyöveleillä. *Venäjälle* ensimmäiseksi! Mutta Venäjällä on kova vastassa. Venäjällä on proletaarisen kumouksen armeija valmis taistelemaan vaikka viimeiseen mieheen asti. Venäjällä rientävät työmiehet rinnoillaan puolustamaan isänmaatansa. Sillä heillä on puolustettavanaan sosialistinen isänmaa.

Sosialismin ihanne antaa ehtymätöntä elävää voimaa. Se on ainoa ihanne, jonka edestä nyt ihminen menee ilolla kuolemaan. Siksi se voittaa. Siksi ei pääoma voi pelastua.

Kumous, marrask. 30 p. 1918.

Suomen sosialidemokratian johtajille

Älkää pahastuko, että minä vielä elän ja kirjoitan. Tällä kertaa en kirjoita hyökkäystä enkä puolustusta, vaan kehoituksen selvyyteen.

Vanha työväenliike kasvatti sisässään kaksi suurta vastakohtaa niin meillä kuin muuallakin. Toista edustatte täällä te, sosialidemokratian nykyiset johtajat. Toista edustamme me, kommunistit. Kaksi vuotta sitten suuressa luokkataistelussa työn ja pääoman välillä meidän tiemme lopullisesti erosivat.

Olemme vastustajia. Mutta siitä huolimatta olen vakavasti koettanut ajatella teidän kantanne päähän saakka, ymmärtääkseni mitä te oikein tahdotte ja mikä historiallinen merkitys teidän toiminnallanne voi olla. Ja tätä ajatellessani olen tullut eräisiin johtopäätöksiin, joita en tähän asti ole huomannut kehitetyn kommunistisessa tai muussa arvostelussa oikeistososialidemokratian kannasta.

Ihmisen todellinen kanta riippuu siitä, mitä hän kiihkeästi tahtoo, puhukoon hän tai uskokoon mitä muuta tahansa. Puolueitten johtajillakin on usein ainoastaan vajavainen tietoisuus omista todellisista pyrkimyksistään ja päämääristään. Itsensä pettämistä vanhoilla kaavoilla ja iskusanoilla tapahtuu paljon yleisemmin kuin toisten pettämistä, vaikka samalla edellinen on myös omansa johtamaan jälkimäiseen. Tekoihin on valtiollista ihmistä katsottava, ei suuhun eikä silmiin. Sillä teoissa hänen oikea vaistonsa pyrkii toteutumaan.

Mutta ihminen voi halpaantua valtiollisessakin elämässä, voi halpaantua niin pahasti, että juuri ratkaisevana aikana, jolloin hänen kantansa toteuttamiseksi toimia pitäisi, hän ei kykenekään sitä varten panemaan tikkua ristiin. Hän on voinut sotkeutua vieraisiin, lainattuihin

tunnuslauseisiin, jotka eivät hänen todellista kantaansa vastaa. Hän on voinut saattaa itsensä julkisuudessa niin kiereen asemaan, ettei uskalla edes tärkeimmissä asioissa toimia kantansa mukaisesti pelosta, että ristiriita sanojen ja tekojen välillä paljastuisi. Silloin ovat huonosti hänen asiansa. Silloin on hänellä korkea aika käsissä perinpohjaiselle tunnuslauseittensa tarkistukselle. Ainoastaan nopea, harvinainen päättäväisyys ja pelottomuus kaikkien lainavaatteiden riisumisessa ja todellinen kantansa julki huutaminen voisi silloin auttaa selville vesille.

Te olette nyt juuri tuossa kierossa asemassa. Paljon paremmassa kuin vielä itse luulettekaan.

VALLANKUMOUS JA LAILLISUUS.

Miksi te ette sano itseänne selvästi irti edes köyhälistön vallankumouksen kannalta?

Te olette sen vastustajia ja porvarillisen laillisuuden kannattajia. Vai eivätkö nämä kaksi asiaa olisikaan toistensa vastakohtia? Pikemmin voisitte sanoa, että tuli ja vesi ovat veljeksiä.

Te olette köyhälistön edessä selittäneet — tiukassa paikassa — yhä vanhalta muistilta, että tekin kannatatte jonkinlaista yhteiskunnallista vallankumousta. Mutta eihän se mitä te sillä tarkoitatte ole mikään proletaarinen eikä köyhälistön vallankumous. Köyhälistön vallankumous on tietysti sitä, että köyhälistö nousee vallankumoustaisteluun, kukistaa porvariston, poistaa sen laillisen järjestyksen ja ottaa vallan omiin käsiinsä. Näin käsittää proletaarisen vallankumouksen köyhälistö itse ja niin sen käsittää myös porvaristo. Mutta semmoista vallankumousta te ette kannata. Semmoinen olisi teistä kai onnistuessaankin vain onnistunut rikos. Tai ainakaan käytännössä te ette tee mitään eroitusta proletaarisen vallankumouksen eikä jonkin keinotekoisen kapinahankkeen välillä. Ja moraalisesti te tuomitsette myös kaksi vuotta sitten käydyn köyhälistön vallankumoustaistelun siveelliseksi "tahraksi", johon osalliselle korkeintaan voidaan armoa

antaa, mutta joka tahra vain laillisella toiminnallanne työväenluokalta pois pestään (niin kirjoitti nimimerkki "Vaa" lehtenne pääkirjoituksessa viime kesänä presidentin vaalipäivänä). Köyhälistölle sitä vastoin proletaarinen vallankumous on miltei pyhä asia. Te vastustatte sitä vähintään yhtä jyrkästi kuin te vastustatte esim. taantumuksellisten monarkistien hautomaa valtiokaappausta ja laitonta yläluokkadiktatuuria.

Sensijaan te kyllä kannatatte laillisesti toimeenpantavia uudistuksia, suuriakin uudistuksia, sen myönnän. Mutta emme me muut ihmiset ymmärrä, miten niihin sopii nimitys vallankumous. Jos ne näyttävät omasta mielestänne niin pieniltä, että niitten ulkonäkö välttämättä kaipaava ennakolta rajua paisumista, niin sanokaa sitä edes "lailliseksi vallankumoukseksi". Ehkä se ainakin huvittaisi ihmisiä niin paljon, ettette sillä enään turhanpäiten pelottaisi ympärillenne kerääntymästä sellaisia kannattajia, jotka halusta ottavat vastaan kaikki teidän tarjoamat uudistukset, mutta joille vakava puhe vallankumouksesta on kauhistus. Niitten voittaminen puolellenne olisi teille todella tärkeää, sillä heidän todellinen kantansa vastaa teidän kantaanne.

Pelkällä komealla sanalla, ette tietysti voi ketään voittaa puolellenne, kaikkein vähimmin vallankumouksellista köyhälistöä pelkällä vallankumous-sanalla. Osa köyhälistöä käsittää oikein mitä te sillä sanallanne todella tarkoittatte, ja se osa luopuu teistä heti. Toinen osa nyt taas käsittää tarkoitukseenne väärin, luulee teidänkin tarkoittavan todellista köyhälistön vallankumousta, ja joutuu siten vastoin teidän tarkoitustanne — omasta luokkavaietostaan, jota teidänkin tyhjä sananne herättelee — yhä selvempään vallankumoukselliseen tajuntaan. Siis yhä jyrkempään ristiriitaan teidän laillisuuskantanne kanssa.

Laillisuus ei kenelläkään voi olla mikään itsetarkoitus. Oletteko koskaan ajatelleet, mikä se ydin porvarillisessa laillisuudessa on, se teille arvokas sisältö, joka teitä siinä ehdottomasti vetää puoleensa?

Se ydin on porvarillinen valtio.

Jos teitä tässä häiritsee sana "porvarillinen" tai "kapi-

talistinen”, niin jätän sen pois. Asia ei siitä yhtään muutu. Valtio on jokatapauksessa luokkaväkivallan järjestötoisten kansanluokkien hallitsemiseksi. Valtiomuotoja on miltei yhtä useita kuin valtioitakin, mutta jokaisessa niissä on olemassa hallitseva luokka ja sen käsissä hallitsemiskoneisto, sekä toisaalla hallittavana oleva kansa, jonka työtä hallitseva luokka riistää. Tämä järjestys on ennenkaikkeaa se, jota porvarilliset juristit sanovat ”oikeusvaltioksi”. Te voitte nimittää sitä yhtä kauniilla nimellä, sillä samaa valtioaatetta tekin kannatatte. Vallankumouksellinen köyhälistö sitä vastoin joka tahtoo hävittää maailmasta kaiken riistämisen, tahtoo hävittää myös valtion.

VALTIOKAPITALISMI.

Mutta teidän sanotte myös tahtovanne hävittää riistämisen. Teidän ette kannata nykyistä riistäjävaltiota sellaisenaan. Teidän tahdotte sen muuttaa kokonaan toiseksi.

Se on totta, että te ette kannata valtion säilyttämistä nykyisellään niinkuin esim. presidentti Ståhlberg ja monet muut porvarilliset juristit tarkoittavat puhuessaan ”oikeusvaltion lujittamisesta”. Teidän tarkoittamanne valtio eroaa suuresti heidän nykyisestä valtiostaan. Sen myönnän kyllä. Suuri pääeroitus johtuu siitä, että te tahdotte poistaa yksityispääoman, siihen luettuna myös kapitalististen yhtiöitten ja yhtymäin pääomat. Te tahdotte siirtää pääoman kapitalistien käsistä valtion haltuun.

Se tietenkin johdonmukaisesti toteutettuna muuttaisi suuresti nykyistä valtiota. En tässä arvioi, muuttuisiko siitä valtio entistään paremmaksi vai huonommaksi: totean vain sen tosiasian, että tuo muutos kuuluu teidän kantaanne.

Mutta te erehdytte suuresti, jos luulette, että teidän tarkoittamanne valtiotalous olisi *sosialismia*. Pikemmin se on suorastaan sosialismin vastakohta.

Ehkä te kuvittelette valtion muuttamista jonkinlaiseksi suureksi ”Elannoksi”. Jotain sen tapaista esim. Kautsky kuvittelee. Se on ihannoittua valtiokapitalismia, ei suin-

kaan sosialismia. Sosialismista sen eroittaa jyrkästi siinä oleva sisäinen vastakohta, sama vastakohta, joka kuuluu kaikkeen kapitalistisen järjestelmän perusluontoon: käskynalainen palkkatyö ja etuoikeutettu käskijävalta, siis työntekevät alamaiset ja heidän työstään hyötyvä esivalta. Tämä vastakohta vallitsee jokaisessa kapitalistisessa liikkeessä ja jokaisessa kapitalistisessa valtiossa. Se vallitsee teidän Elannossannekin.

Se ei myöskään jäisi pois teidän valtiostanne — muuten kuin mielikuvituksessa. Tätä ei ole vaikea huomata, kun vähän ajattelee.

Valtion uudistaminen pitäisi teidän mielestänne tapahtua etupäässä siten, että eduskunnan ja hallituksen toimesta hankittaisiin vähitellen, ehkä vuosikymmenien kuluessa, kapitalistien liikelaitoksia valtion haltuun. Arvattavasti niitä hankittaisiin lunastamalla, sillä siten se teille helpommin menestyisi; osaksi ehkä vapaalla ostolla, osaksi pakkolunastuksella. Kun tätä talouspolitiikkaa jatkettaisiin tarpeeksi kauan samalla laajentaen valtion entisiä liikelaitoksia ja perustaen uusia, tulisi valtiotalous lopulta vallitsemaan kaikilla tärkeimmillä kansantalouden aloilla. Tuskinpa silloin edes kunnallistalous, vaikka sekin tietysti paisuisi yhtä rinnan, voisi yleensä saada itsenäisempää merkitystä kuin valtiotalouden paikallisten haaraosastojen aseman; useilla tärkeillä aloilla ei edes sitäkään.

Valtio olisi silloin muuttunut suureksi Elannoksi. Mutta tässä jättiläis-Elannossa olisi eräitä välttämättömiä ilkeitä kasvannaisia, jättiläiskasvannaisia. Sillä olisi oma suurlukuinen suojeluspoliisi, oma suojelusarmeija, omat "riippumattomat" tuomioistuimet, omat jättiläisvankilat j.n.e., ehkäpä omat suuremmoiset vaivaistalotkin.

En väitä, että nämä teidän tulevaisuuden valtionne tärkeät suurlaitokset tulisivat olemaan aivan samanlaiset kuin nykyisen valtion vastaavat kulmakivet. Mutta ei periaatteellisesti toisellaisetkaan. Kukaties niissä olisi parempi kuri ja järjestys, niinkuin yleensä uudenaikaisessa suurliikkeessä vanhoihin verstaisiin verrattuna. Mutta tehtävä niillä yleensä olisi sama. Ja koko hallinnollinen

virkamieskunta tässä yleisessä Elannossa olisi kerrassaan jättiläismäinen verrattuna nykyisen valtion virkamiesten lukumäärään. Sillä pientähän nykyisen valtion tehtävät on verrattuna tuon tulevaisuuden-valtionne monipuoliseen virkaan, tuon kaikkivaltiaan ja kaikkialla läsnäolevan valtion hyörinään — pientä niin — kun rugin hyrinä verrattuna kehrutehtaan jyrinään ja helskeeseen.

DEMOKRATIA.

Suurilukuinen virkamieskunta olisi teidän tulevaisuudenvaltiossanne tärkeä tekijä, valtiollisesti kaikkein tärkein. Se olisi siinä hallitseva luokka. Tätä te tietysti nyt väitätte vastaan, sillä teidän olette päättäneet, että valtio pitää olla kansanvaltainen eikä virkavaltainen.

Ihminen päättää, mutta jumala säätää. Kansanvaltaisuus on sekin näet niitä nykyisiä lainavaatteitanne, jotka käytännössä ennenpitkää osoittautuvat ahtaiksi teidän todellisille pyrinnöillenne.

En tässä tarkoita nykyistä eduskunnallista vaalidemokratiaa. Sitä te kyllä todella kannatatte. Sehän kuuluu kapitalistisessa valtiossa hyvään kansan hallitsemisen tekniikkaan. Jonkinvertaisella älyllä ja huolella käytettynä se ei olisi kapitalistiselle valtiolle yhtään vaarallista peliä, päinvastoin sitä säilyttävää. Kun valtiollinen äänestysvalta on jaettu tasan kaikille kansalaisille, niin voi aina osa kansasta uskoa, että koko valtiollinen valta on jaettu tasan. Tosiasiassa ei yleinen äänioikeus merkitse juuri mitään muutosta vallitseviin taloudellisiin valtasuhteisiin. Ei se anna valtaa niille, joilla sitä ei ennestään ole, ei vähennä valtaa niiltä, joilla valta on.

Todellinen valta riippuu yleisen äänioikeuden aikana siitä, minkäveroinen valta-asema kullakin on taloudessa tai valtiossa, siis siitä kuinka paljon ihmisellä on omaisuutta tai kuinka mahtava virka hänellä on. Joku suurkapitalisti tai virkavaltias on nyt valtiopäivämiehiä äänestettäessä yhtä köykäinen kuin tavallinen työmies, mutta siitä huolimatta hänellä todellisuudessa on suuri valta, työmiehellä sitävastoin ei ole mitään valtaa.

Eduskunnalla kyllä on melkoinen valta, hallituksella vielä suurempi. Ja sitä mukaa kuin valtion taloudellinen mahti paisuisi, lisääntyisi myös sekä eduskunnan että varsinkin hallituksen valta. Mutta osattomaksi jäisi työväenluokka siitäkin vallasta ja vallan lisäyksestä.

Kävisi suunnilleen samoin kuin nykyään Elannossa. Onhan siinäkin kaiketi enemmistö palkkatyöläisiä, jotka hartaasti kannattavat työväen työpalkkain runsaasti korottamista ja virkamiesten palkkain alentamista, jotka vaativat kunkin liikkeen työväelle mahdollisimman paljon määräysvaltaa liikkeen johtoon nähden, vieläpä vaativat koko palkkatyöjärjestelmän lopettamista. Mutta tehdäänkö Elannon vuosikokouksessa tuollaisia jäsenten enemmistön kannan mukaisia päätöksiä? Ei. Jos semmoisia ehdotetaan, on Elannon hallituksen helppo osoittaa, että ei kannata kovin paljoa nostaa liikkeen työväestön palkkoja, mutta kannattaa hyvin pitää korkeillakin palkoilla kyvykkäitä johtajia, alijohtajia; ja että työväen kansanvalta Elannon johdossa tahi koko palkkatyöjärjestelmän lopettaminen on sulaa järjettömyyttä, joka veisi nurin koko liikkeen. Ja suuri enemmistö Elannon vuosikokouksissa aina tällaisissa asioissa hyväksyy hallituksen kannan. Se enemmistö on itsessään eduiltaan ja asemaltaan sangen kirjava joukko (vaikka ei vielä läheskään niin kirjava kuin koko kansa): yhdellä on suutarimestarin edut ja asema, toisella pikkukapitalistin, kolmannella ehkä poliisin tai asianajajan, neljännellä torikauppiaan, viidennellä ja kuudennella tavallisen teollisuustyömiehen j.n.e. Heidän etunsa ovat monessa suhteessa hyvin ristiriitaiset. Mutta Elannon vuosikokouksessa heidät liittää yhteen yksi yhteinen etu ja kanta, joka on samanmukainen kuin Elannon hallituksenkin etu ja kanta; se, että liikettä on johdettava niin, että se taloudellisesti "menestyy hyvin". Ja tämä enemmistö käsittää todeksi hallituksen selityksen, että jos liikkeen johdossa ruvettaisiin noudattamaan työväen luokkavaatimuksia, ei liike enää menestyisi hyvin, vaan menisi hunningolle. Vähemmistö ehkä sittenkin esittää luokkavaatimuksia — jos esittää — mutta useinkin ilman oikeaa pontta; sillä enimmäkseen sen vähemmis-

tönkin täytyy hallituksen selityksen johdosta mielessään tunnustaa, että "voihan siinä olla perää — vaikka ei se ole oikein".

Jokseenkin samaan tapaan kävisi kai teidän tulevaisuusvaltione. Kun vaan hoitaisitte liikettä hyvin, s. o. niin, että valtiotalous menestyisi, saisitte olla jokseenkin varmat enemmistöstä vaaleissa joka kolmas vuosi ja eduskunnassa joka vuosi kolmena kuukautena, enemmistöstä, joka tyytyisi pääasiallisesti teidän hallituksenne politiikkaan. Mutta juuri sen enempää kansanvaltaa ei teidän pitäisi yrittääkään sovelluttaa. Se ei kannattaisi eikä menestyisi. Ainoastaan vanhuudesta sokea teoria voi hahmotella johdonmukaisen "puhtaan kansanvallan" kehittämistä teidän valtiossanne. Käytännöllinen kokemus puhuu toista.

VIRKAVALTA.

Suomessa on nyt valtiotalouden tyypillinen järjestys vallalla rautatielaitoksessa. Se on, kuten yleisesti tunnetaan, niin virkavaltainen järjestys kuin keskiajan katonlinen pappisvalta oli parhaimmillaan. Tekö muuttaisitte sen järjestyksen perinpohjin? Älkää muuttako. Ainakin ajatelkaa ensin tarkasti ennenkuin lupaatte sen muuttaa kansanvaltaiseksi. Onhan sitä arvosteltu ja uudistettu jo vuosikymmeniä. Mutta se ei ole pohjaltaan miksikään muuttunut. Miksei?

Onko syynä ollut ainoastaan porvarin virkavaltainen sisu? Mutta käytännöllinen elämä kai sen sisunkin on kasvattanut. Ehkä ne ovat tulleet käytännössä huomaamaan, että kansanvalta ei rautatiellä vetele. Ehkä ne ovat kokemuksesta tällä alalla tulleet siihen samaan tulokseen kuin muillakin aloilla tässä parlamenttaarisessa "oikeusvaltiossa", esim. että liikkeet ja laitokset menestyvät paraiten, kun päälliköt käskevät ja alaiset tottelevat — niinkuin Elannossa ja muissakin liikkeissä. Niin minä luulen. Ja uskon, että tekin tulisitte valtioliikkeissänne pian samaan tulokseen. Pikemmin te vain keskittäisitte

enemmän valtaa päällikköjen käsiin, kuin että tasoittaisitte virkavallan kansanvaltaiseksi järjestykseksi.

Saksan valtakunnan oikeistososialistinen hallitus on tosin ryhtynyt poliittisista syistä sommittelemaan virkavallan peitteeksi kansanvaltaista ulkonäköä, eräänlaista liikeneuvostojen osanottoa taloudelliseen hallintoon. Se on huono hätämyönnytys työväelle. Prof. Voionmaa on teille ehdottanut ohjelmaan vähän samantapaista scheide-mannilaista viisautta. Älkää viitsikö ruveta sellaista lupailemaan. Työväki ei sen kautta kumminkaan tunne mitään todellista määräysvaltaa. Ja liikkeiden taloudellista menestymistä se vain häiritsee. Saksastakin nyt asiantuntijat valittavat, että liikeneuvostot ovat vaikuttaneet vain työtehon alentamiseksi — siis niinkuin mitkään kommunismin agentit, aivan päinvastoin kuin Scheidemannit ja Nosket olivat tarkoittaneet.

Suurin osa valtiovaltaa tulisi juuri valtione laajalle virkamieskunnalle. Eduskunnan yksityisten jäsenten valtaa — enemmistöjenkin — tietysti rajoittaa se, että heidän asemansa on jossakin määrin riippuvainen määräajoittain uusiutuvista vaaleista. Hallituksen jäsenten asema taas on riippuvainen eduskunnan enemmistöstä. Tosin kyvykäs ammattipolitikoitsija, joka ymmärtää luovia kulloinkin puhaltavien vastatuulien mukaan, voi "oikeusvaltiossa" melkoisella varmuudella pysytellä kaiken ikänsä osallisena milloin eduskunnan enemmistön vallasta, milloin taas ministerien vallasta, ja toisin ajoin molemmista yhtä aikaa. Mutta sittenkin hänen valta-asemansa on jonkunverran epätietoisella pohjalla, niinkuin pörssikeinottelijan. Virkamiehet sitävastoin astuvat varmaa valtatieta ja hallitsevat jumalan armosta.

Hallitus tosin nimittää virkamiehen hänen virkaansa, paitsi alemmat, jotka virkavalta itse asettaa. Mutta hallituksen nimitysoikeus ei merkitse sitä, että virkamieskunta olisi hallituksestakaan paljon riippuvainen. Sillä ei hallitus yleensä saa eroittaa eikä vaihtaa virkamiehiä mielensä mukaan. Päinvastoin hallituksen ja eduskunnan jäsenet voivat vaihtua, mutta virkamiehet pysyvät, ylenevät, hallitsevat, paisuvat ja harmaantuvat.

Johdonmukainen parlamentaarinen valtiosääntö oikeastaan edellyttäisi, ettei ainoastaan hallitus, vaan myös valtion virkamieskunta tuomarikuntaa myöten olisi eduskunnan enemmistöstä läheisesti riippuvainen; tärkeimmät johtavat virkamiehet olisi suorastaan eduskunnan valittava aina määrävuosiksi kerrallaan. Sekään tosin ei olisi todellista kansanvaltaa, mutta se olisi ainakin todenteolla eduskuntavaltaista demokratiaa. Sen suuntaista valtiosääntöä esittikin meidän Kansanvaltuuskuntamme kaksi vuotta sitten. En enään laisinkaan kannata semmoista. Todellisen luokkataistelun opetukset opettivat meitä kannattamaan ja ajamaan oikeaa köyhälistön kansanvaltaa. Mutta te oikeistososialidemokratit sanotte kannattavanne parlamentaarista demokratiaa. Se on erehdys. Te kannatatte parlamenttaaris-virkavaltaista valtiosääntöä, samanlaista kuin esim. Ranskassa on vallalla (ja tosiasiasa Englannissakin, monarkistisesta ulkonäöstä huolimatta).

Tämän te osoititte selvästi viime vuonna nykyistä hallitusmuotoa säädettäessä. Tarkalla vaistolla te silloin asuitte kannattamaan pääasiassa porvarispuolueitten ehdottamaa järjestelmää, johon kuuluu eduskunnasta riippumaton tuomari- ja virkavalta. Kun täten luovutitte suosiolla tärkeän osan valtiovaltaa virkamiehille itsenäiseksi hallitsijavallaksi, menettelitte te vastoin yleisintä tunnustuslausetanne, mutta varmasti todellisen kantanne mukaan järkevästi. Sillä ylivoittoinen eduskuntavalta ei ole edullinen kehittyneelle kapitalistiselle valtiolle. Siinä mahdollisesti luokkatietoisen työväenkin edustajisto saisi sen verran todellista vaikutusvaltaa, että se voisi ainakin heikontaa kapitalistisen virkavallan ylläpitämää "järjestystä" ja tehokkaasti puolustaa luokkataisteluvapautta. Köyhälistön vallankumouksen välikappaleeksi, joksi me kaksi vuotta sitten ajattelimme kansanvaltaista eduskuntaa, se ei kelpaa. Se ei siis ole kelvollinen köyhälistön asialle, mutta ei se ole hyvä myöskään kapitalistiselle valtiolle. Sveitsi on nykyään Euroopassa ainoa maa, joka pitää voimassa ylivoittoista eduskuntavaltaa. Mutta siellä on omistavain luokkain vallan lujittamiseksi osaksi pirstottu val-

tiovalta monille pikkukanttooneille, osaksi väärennetty vaalidemokratiaa taantumuksellisella vaalipiirijaolla.

Teidän tulevaisuuden-valtiossanne virkavalta olisi ainoastaan muodollisesti eduskunnasta ja hallituksesta riippuvainen. Tosiasiassa eduskunta ja hallitus toiminnassaan tulisivat olemaan virkavallasta suuresti riippuvaisia. Se tulevaisuuden virkavalta kasvaisi nykyisestä byrokraatiasta — ettehän te nykyistäkään hävittäisi. Se paisuisi moninkertaiseksi. Uusia virastoja ja virkoja olisi perustettava paljon sekä entisiä lisättävä ja laajennettava.

Mistä nämä tarvittavat virkamiehet tulisivat? Niitä virtaisi kai entisistä yksityiskapitalistisista liikemiespiireistä. Sillä niillä piireillähän on entuudestaan käytännöllistä kokemusta, jota kaivattaisiin valtiokapitalististen suurliikkeiden hoitamisessa, laajentamisessa ja johtamisessa. Porvarillisia keinottelijoitahan vapautuisi entisistä hommistaan sitä mukaa kuin valtiokapitalismi valtaisi alaa yksityiskapitalismilta. Tällöin siis alkaisi virtaus päinvas- taiseen suuntaan kuin yksityiskapitalismin rehoittaessa, jolloin useinkin virkapatojen äärestä on pyrkinyt herroja siirtymään vapaan kapitalismin vihannoitseville laitumille. Nyt te saisitte ostaa valtiolle tehtaan tirehtöörejä, kauppaneuvoksia, alandereita, henki,- palo- ja murtotirehtöörejä, jopa pankinjohtajiaakin, puhumattakaan pienemmistä herroista.

Mutta maksaa teidän pitäisi niille riskisti, muutamille oikein sikamaisen paljon. (Ministerinne todistaisivat, että niille "kannattaa" maksaa.) Eikä entisiltäkään virkamiehiltä sopisi palkkoja alennella. Korkeat palkat ja lihavat eläkkeet tulisivat vielä enemmän kuin tätä nykyä virkamieskunnan etuoikeudeksi. Alimmallekin virkamiehelle pitäisi maksaa paljon enemmän kuin hyvälle työmiehelle; astetta ylempänä olevalle virkamiehelle pitäisi maksaa vielä tuntuvasti enemmän, ja sitä tehden aste asteelta enemmän, niin että virkavallan pyramiidin ylimmällä huipulla olisi palkka monta kertaa suurempi kuin pyramiidin juurella.

Tämä arvoasteiden pyramiidiasetus, hierarkia, on virkavallan sisimmäinen perustuslaki. Älkää yrittäkö rikkoa

sitä. Se ei teille onnistuisi. Ajatelkaahan missä valtion laitoksessa tuo hierarkinen järjestys on kaikkein kehittynein? Suomen valtion rautateillä — valtiokapitalismin pääalalla. Älkää kuvitelko, että vähin erin sitä tasoittaisitte. Sen tasoittamisyrityksestä seuraisi teidän valtiosanne vain sekaannusta. Pikemmin on mahdollista, että S. V. R:n parikymmentä ylenevää virkaporrasta eivät tulisi vielä riittämäänkään teidän valtione kukoistusaikana. Ja ottakaa huomioon myöskin se, että virkamiehetkin voivat lujasti järjestyä ajamaan etujaan teidän valtiossanne. Niitten ammattijärjestöstä tulisi mahtava valtio valtiossa, eikä vain sen veroinen kuin yksityiset hallitsijat ovat parhaillaan olleet, vaan käytännössä paljon itsevaltiaampi hallitsija, oikea preussilainen suurvalta. Se komentaisi ja määräisi itse järjestyksensä ja ennenpitkää myös muiden ihmisten elämänjärjestyksen.

Siis kapitalistiluokka, joka nykyään on vallanpitäjänä, muuttuisi teidän hallituksessanne hallitsevaksi virkavalaksi. Henkilöt, tietysti monetkin voisivat vaihtua. Moni nykyinen suurkapitalisti ehkä jättäytyisi sivuun syömään rauhassa niitä miljoonia, joita he saivat liikkeistään teidän valtioltanne lunastushinnaksi, tai ainakin niiden miljoonain korkoja — sillä ettehan te koron kantamista lopettaisi. Mutta poikansa nuokin koroillaeläjät voisivat työntää valtion virkoihin. Siis kapitalistien luokka ja luokkavalta pysyisi, vieläpä lujittuisi. Ei sen tarvitsisi heittää orjanruoskaa kädestään. Se vain heittäisi liiat joukot epävakaisten liikevoittojen perässä, pukisi virkapuvun ylleen ja röyhistäisi rintaansa enemmän kuin Ludvig XIV sanoessaan: "valtio olen minä".

Työväelle ei teidän kannattaisi maksaa korkeita palkkoja, ei edes kunnollisia. Palkkajärjestelmän poistamista ette voisi todenteolla ajatellakaan — ei sen enempää kuin nykyään Elannossa — sehän veisi koko liikkeen nurin. Työlakko olisi teidän valtioliikkeessänne vieläkin ilkeämpi häiriö kuin nyt Elannossa. Se on kerrassaan sopimaton ja vahingollinen ilmiö menestyvässä valtiotaloudessa. Siksi se tulisi ennenpitkää teidän perustuslaeissanne kielletyksi, siitä olen varma, muodossa tai toisessa.

Riistäminen menestyisi. Pakkovalta rehoittaisi. Riistetty kansa raataisi kuin ainakin valtion pakkotyölaitoksessa. Siihen saakka, kunnes tulisi maanjärjestys eli köyhälistön vallankumous.

Tuonnäköistä olisi sosialismi, jos maailma luotaisiin uudestaan teidän kantanne mukaan. Aivan toista se on työväenliikkeen mukaan.

SOSIALISMIN TIE.

Työväkikään ei voi heti voiton saatuaan poistaa valtiota kokonaan. Mutta porvarillisen valtion se poistaa heti. Millä tavalla?

Sillä tavalla tietysti, että heti lakkautetaan sellaiset valtiolaitokset kuin hallitus, eduskunta, tuomioistuimet, poliisilaitokset, maaherrainvirastot, hallinnolliset ja sotilaalliset ylihallitukset ja johtolaitokset jne. Virkavaltiaat karkoitetaan joka nurkasta. Sijaan työväen-neuvostot, niiden valitsevat elimet ja niitten järjestämät uudet laitokset.

Tämä neuvostovaltakin on vielä valtio. Mutta se on ainoastaan väliaikaisesti voimassa. Ja se on kokonaan toisenlainen kuin nykyinen valtio. Se on kyllä tavallaan hallitsevan luokan pakkovallan järjestö sekin, niinkuin valtio aina on; mutta se ei ole enää porvariston, vaan köyhälistön pakkovallan järjestö, joka nyt pakottaa riistäjät luopumaan kaikista etuoikeuksistaan sekä alistumaan työhön ja kuriin.

Pieniin omaisuuksiin ei kajota. Mutta kapitalisteilta otetaan kertakaikkiaan pois kaikki riistämisen välineet, pääomat ja varastot. Pannaan alunpitäen voimaan se järjestys, että jokainen työkykyinen ihminen, joka syödäkseen tahtoo, ryhtyköön hyödylliseen työhön. Sama laki myöskin mailla tilanomistajille, jotka eivät itse ole työtä tehneet vaan toisten työstä eläneet: tilat pois heiltä työtätekevän kansan neuvostojen käsiin.

Valtiollinen sananvaltakin määrätään alunpitäen riippuvaiseksi siitä, että ihminen tekee hyödyllistä työtä tai

palvelusta. Tällä ehdolla on kullakin tasa-arvoinen oikeus neuvostojen vaalissa. Jokaisen neuvoston vaali uusitaan aina lyhyen ajan päästä ja välilläkin saavat valitsijat milloin tahansa vaihtaa neuvostoon toisen luottamushenkilön toisen tilalle, joka mahdollisesti ei toimi heidän tahtonsa mukaan. Ja kun kaikki määräämisvalta on neuvostoilla ja niitten luottamusmiehillä, on tämä siis työtätekevän väestön kansanvaltaa, jonka köyhälistö tuntee omakseen.

Tämä kansanvalta ei tarkoita riistäjiltä pakkoluovutetun omaisuuden tasajakoa, vaan työtätekevän kansan yhteisomistusta ja yhteiskäyttöä järkiperaisten suunnitelmien mukaan.

Yhteistuotanto edellyttää keskitettyä järjestelyä ja ohjausta. Koko sosialistinen vallankumous edellyttää sitä joka alalla: niin taistelu porvariston avoimen vastarinnan voittamiseksi, kuin myös voiton jälkeen seuraava yhteiskunnan uudestijärjestäminen. Mahdollisimman nopeasti on luotava paljon uutta. Siihen yleiseen sekasortoon ja rappioon, johon vanha yhteiskunta lopuksi sortuu, on äkkiä luotava uusi korkeampi sosiaalinen järjestys. Tämä suuri perustamistyö vaatii koko työväenluokalta pontevaa ja hyvin ohjattua toimintaa. Pitkiin puheisiin ja perinpohjaisten mietintöjen valmisteluun ei ole aikaa.

Työväenneuvostotkaan eivät ole mitään pikku parlamentteja, pelkkiä keskustelevia, päättäviä ja säätäviä seuroja. Niiden jäsenten on oltava myös päätösten toimeenpanossa mukana, vieläpä etunenässä tietä raivaamassa ja toimia ohjaamassa. Ja monia tehtäviä varten on neuvostojen ulkopuoleltakin valittava luottamusmiehiä, järjestäjiä ja teknillisiä ohjaajia, sekä perustettava keskuselimiä, joilla kullakin tulee menestyäkseen olla verrattain laaja toimintavapaus omissa tehtävissään.

Tämä neuvostovallan tarmokas keskitetty perustamistoiminta sekä työväenluokan yleinen pakkovalta työntekoa ja uutta järjestystä vastustelevaa porvaristoa kohtaan, ne muodostavat sen vallankumouksellisen välitilan, jota Marxin mukaan sanotaan köyhälistön diktatuuriksi. Kauanko se tulee kestämaan, se riippuu historiallisista olosuhteista.

Mutta sen helmasta ei voi syntyä uutta riistäjäluokkaa, niinkuin valtiokapitalismin vallitessa. Sillä ensiksi ovat neuvostovallan toimihenkilöt siinä suhteessa ehdottomasti riippuvaisessa asemassa, että kuka tahansa heistä voidaan eroittaa toimestaan, jos hän ei tyydyttävästi täytä tehtäviään tai muuten menettää saamansa luottamuksen. Luottamuksen saaminen ja säilyttäminen riippuu taas siitä etupäässä kuinka suurella innolla taidolla ja menestyksellä kukin toimii sosialistisen järjestelmän toteuttamiseksi. Toiseksi neuvostovallan luottamustoimissa ei henkisestä työstä yleensä makseta sen korkeampia palkkoja, kuin mitä ruumiillisessakin työssä voi saada.

Vaikkei heti alussa voidakkaan kokonaan hävittää palkkamäärän riippuvaisuutta ammattitaidosta, työmäärästä, tehtävän tärkeydestä j.n.e., toimitetaan kuitenkin heti työväenjärjestöjen harkinnan mukaan oikeudenmukainen palkkain tasoitus koroittaen yleisesti ruumiillisen työn tekijäin palkkoja, alimpia suhteellisesti enemmän, ylimpiä vähemmän, ja näiden palkkain mukaisesti tasoittaen muista toimista maksettavia palkkoja.

Näin on Venäjälläkin tehty. Tosin siellä on jatkuvan kansalaissodan pula pakoittanut työväenjärjestöjä käyttämään myös sellaista peitettyä sotakeinoa, että on verrattain korkeillakin palkoilla otettu palvelukseen yksityisiä porvarillisia asiantuntijoita, joitten ammattitaitoa on toistaiseksi välttämättä tarvittu ja joita ei muutoin olisi saatu luovuttamaan tietoaan ja taitoaan. Täten on nyt Venäjän ammattijärjestön palkkaluokittelussa vielä myönnetty eräiden teknillisten toimien suorittajille aivan liiallisiakin palkkoja. Mutta tällaiset poikkeukset lakkaavat, kun kansalaissota päättyy, jolloin teknillisesti koulutettuja voimia yleisemmin tarjoutuu ammattinsa mukaisiin tehtäviin.

Järjestäjiä ja teknillisiä ohjaajia tarvitaan tietysti sosialistisessakin tuotannossa. Mutta ei tarvita virkamiehiä. Siinä on samanlainen ero kuin tehtaan ja teknillisen johtajan välillä. Onhan nykyään olemassa sellaisiakin tapauksia, että omistaja itse toimii samalla myös liikkeenä teknillisenä johtajana. Mutta välttämätöntä se ei suin-

kaan ole. Sillä tehtaan omistajan eli kapitalistin yhteiskunnallisena päätehtävänä on ainoastaan riistäminen, voiton kasaaminen työntekijäin työstä. Tästä tehtävästä, riistämismatista, tulee loppu tykkänään heti, kun työväki valtaan nousee. Samalla tavoin tulee silloin työtekevän kansan komentamisesta ja kurissapitamisestä. Voihan virkamiehellä sen ohella olla muitakin tehtäviä; useilla heistä on virkavelvollisuuksiensa joukossa myös sellaisia itsessään hyödyllisiä tehtäviä, jollaisia vielä sosialistisessa yhteiskunnassakin tarvitaan. Mutta virkamiehen päämerkitys kapitalistisessa yhteiskunnassa ei ole noissa tehtävissä. Ne hän useimmiten täyttääkin varsin leväperäisesti; miltään työnteolta se ei edes näytäkään, kun hän "hoitaa virkaa" eli "virkailee". Mutta huolimatta laiskuudesta, taitamattomuudesta ja kyvyttömyydestään hän voi olla kapitalistisen valtion kannalta oikein hyväkin virkamies, kunhan hän vain on alallaan oikein hyvä virkanyrkki, luja byrokraatti, orjavouti ja pikku hallitsija hallitsevan riistäjäluokan puolesta. Tässä merkityksessä virkamiehet ainiaaksi häviävät maan pinnalta, kun työväki valtaan pääsee.

Lenin on sanonut leikillisesti, että köyhälistön valtaan päästyä tulee jokaisesta työmiehestä byrokraatti. Siinä on totta toinen puoli. Ei niin, että työmiehistä vuorostaan tulisi riistäviä virkaherroja eli riistäjäin orjavouteja. Työväenluokka ei työväen riistäjäksi tule eikä pyri. Mutta niin kauan kun voitettun yläluokan vastustelua, juonittelua ja laiskottelua vielä neuvostovallan aikana kestää, tulee jokaisen työmiehen osaltaan toimia työväenvallan puolesta painavana nyrkkinä sitä herrasväen vastustelua, juonittelua ja laiskottelua vastaan. Tässäkin mielessä köyhälistön diktatuuri on todella koko työväenluokan vallankäyttöä. Ei siis niin, että ainoastaan valitut työväen luottamusmiehet säätäisivät ja toimeenpanisivat työväen aatteen mukaisen järjestyksen, ja itse suuri työväenluokka vaan katselisi päältä ja odottaisi valmista.

Sosialistisen yhteiskunnan luomistyöhön on työväen neuvostovallan saatava kiinni kaikki työväenluokan elävät voimat. Vielä enemmänkin: siihen on kiinnitettävä myös

kaikki se voima, mitä porvaristosta vielä silloin elävää luovaa voimaa irti saadaan — hyvällä tai pahalla. Koko kansa on lyhyessä ajassa muutettava työntekijäkansaksi.

Neuvostovallan ponteva toiminta tähän suuntaan on varmin keino lopettamaan yhteiskunnasta vanhat luokkietujen ristiriidat ja estämään uusien syntymisen. Sitä mukaan kun kaikista kansalaisista tulee työntekijöitä, tulee kaikille myös olemaan yhteiset työtätekevän ihmisen edut. Silloin ei enään tarvitse erityisiä etujärjestöjä, jotka kapitalistisessa valtiossa ovat välttämättömät luokkai- tai ryhmäetujen hankkimista ja puolustusta varten, siis taistelua varten toisia luokkia tai ryhmiä vastaan, Neuvostovallan aikana yhteistyön menestys kohottaa yhtälailla kaikkien työtätekevien ihmisten hyvinvointia. Kaikki he silloin ajavat paraiten omaakin etuaan toimimalla "talon puoleen", siis niinkuin isäntäväki ainakin. Järjestäytyminen tulee silloin saamaan uuden suunnan: se tulee olemaan tuotannollista järjestymistä, muodostumaan tuotannon tarpeitten mukaan ja tuotannon kehitystä tarkoittaen, eikä enään luokkaristiriitain mukaan ja luokkataistelun menestystä tarkoittaen.

Silloin vaatii yleinen etu myös palkkajärjestelmän poistamista. Ja silloin se on mahdollistakin. Ei ole enään mitään etuoikeutettua luokkaa, jonka työttömänä elättämiseksi ja lihottamiseksi toisten pitäisi raataa. Siis riistämislä on pohja pudonnut pois. Verrattain pian kansalaissodan päätyttyä voi enin osa rahapalkkaa tulla korvatuksi luontaiseduilla. Ja heti kun yleisiä kulutustarpeita ruvetaan saamaan riittävästi, voidaan oikeuttaa kukin henkilö saamaan niistä määrätyn osansa kutakin tarpeellista lajia (sekä vississä rajoissa valitsemaan toista lajia toisen asemasta yksilöllisen tarpeensa tai halunsa mukaan). Silloin on rahan ja palkkatyön kirous laulanut laulunsa loppuun. Kukin kansalainen tekee työtä kykynsä mukaan ja saa tarvikkeita yhteiskunnalta tarpeittensa mukaan.

Ja vielä suuremmankin uudistuksen ajaa ihmisten yhteinen työntekijäetu lävitse: henkisen ja ruumiillisen työn yhtymisen. Ei ainoastaan niin, että kukin yksilö töitä

vuorottelemalla kehittää voimia molemmissakin, vaan ennenkaikkea siinä merkityksessä, että ruumiillinen työ koetetaan kehittää henkevämmäksi (tai missä se ei ole mahdollista korvata koneitten työllä). Työntekijäyhteiskunnan korkeana päämääränä on korottaa kaikki yhteiskunnalle tarpeellinen työ vapaaksi ja luovaksi työksi, joka suo kehittyneelle ihmiselle arvokasta luomisen ja jatkuvan kehittymisen iloa.

Ennenkuin tuolla kehitystiellä pitkällekään keritään, on köyhälistön valtio, siis kaikki pakkovalta tarpeettomana kuollut ja kuopattu. Entiset herrasväen lapset ovat silloin jo niin suuresti sivistyneet, että tahtovat tehdä työtä ja osaavat elää ihmisiksi täydessä vapaudessa.

PEILISOSIALISMI.

Te sosalidemokratian johtajat sanotte kaiketi edelläkuvatun johdosta: — "Se on kommunismia" eikä "sosialidemokraattista sosialismia", jota te muka ajatte. Mutta historian todellisuudessa ei sosialismia ole muuta kuin yhtä lajia. Ei oikeistolaista eikä vasemmistolaista eikä sosialidemokraatista eikä mitään muuta kuin proletaarista. Ja se on samaa kuin Marxin ja Engelsin opettama kommunismi.

Teidän sosialisminne on vain "peilisosialismia". Siksi olemme ruvenneet kutsumaan sitä syystä, että sillä on erehdyttävä sosialismin näkö, niinkuin peilikuvassa, mutta vasen puoli on oikean sijassa ja oikea vasemman. Siinä on työtätekevään ihmisten vapaan itsehallinnon sijassa hallitsevan virkavallan sorto. Vapaan luovan työn sijassa pysyvä palkkaorjuuden ja riistämisen kirous. Vapaassa veljesliitossa elävien ihmisten rajattoman kehityksen ja kohoamisen sijasta yleinen valtiovankeus, joka painaa alas raakuuteen niin vangit kuin vanginvartijatkin.

Minun mielestäni se tila, johon teidän valtiokapitalisminne johtaisi, ei olisi kansalle yhtään pienempi kirous kuin tähän asti vallinnut yksityiskapitalismi. Päinvastoin tulisi siitä vielä orjuuttavampi tila. Mutta historian anka-

ra todellisuus ei aina ota huomioon, mikä on kansalle pahempi tai parempi. Ja tällä kerralla ainakin vilkkuu teidän valtiokapitalistinen päämääränne kapitalistisen kehityksen linjalla — kapitalismin viimeisenä pelastusmahdollisuutena. Täten myöntäessäni teidän päämääränne toteutumisen teoreettisesti mahdolliseksi en suinkaan luule sitä käytännössä todennäköiseksi. Minusta näyttää päinvastoin, että sen puolella on hyvin pieni mahdollisuus.. Kapitalismilla ei näytä enää olevan aikaa pujah-
taa pakoon tuolle teidän tahtomallenne pelastustielle. Maailman köyhälistö näyttää jo kykenevän katkaisemaan siltä pakotien. Nyt edessä olevien luokkataisteluvaiheiden järjellinen arvioiminen osoittaa minusta selvästi, että Euroopan köyhälistö tulee nyt jo voittamaan porvariston niin täydellisesti, ettei myöskään teidän ajamanne kapitalismin renesanssi pääse alkuaan pitemmälle.

Jos se olisi tullakseen olisi tietysti senkin kirous vielä läpikäytävä. Vieläpä olisi meidän myönnettävä, että sekin välttämätön paha on historiallista edistystä huolimatta siitä, että se mukanaan tuo, niin kuin ennenkin kaikki kapitalistinen kehitys on mukanaan tuonut, uutta kirousta riistetyille kansaluokille.

Mutta mikäli se ylipäänsä toteutua voisi, olisi teidän korjattava myös menettelytapasääntönne sanamuotoa.

TYÖVÄEN LUOKKATAISTELU.

Ei teidän tietenkään parlamentarismia hyljätä tarvitsisi. Se soveltuu kyllä valtiokapitalismin ajamiseen. Ja se kuuluu siten teidän todelliseen kantaanne samoin kuin sen loogillinen johtopäätös: pyrkiminen kapitalistisen valtion hallituksen ohjaksiin: Mutta työväenluokkataistelu ei sovi valtiokapitalismin ajamiseen. Ettekä te toden-
teolla olekaan sen kannalla. Siitä puhuminen on teidän päätöksissänne ainoastaan erehdyttävä sanamuoto.

Ajatelkaahan vähän itekin, millaiseksi te oikeastaan työväen "luokkataistelun" tarkoittatte? — Onkohan se paljoakaan samannäköistä kuin miksi sen työmiehet itse

ajattelevat? 1) työväen pitäisi runsaslukuisesti liittyä teidän johtamiinne puoluejärjestöihin ja maksaa puolueveronsa säännöllisesti. 2) Joka kolmas vuosi pitäisi työväen vielä runsaslukuisemmin saapua äänestämään teitä valtiopäiville ja kerran vuodessa kunnanvaltuustoihin. 3) Kerran vuodessa pitäisi puolueeseen kuuluvan työväen myös valita puoluekokoukseen teidän politiikkaanne kannattavia edustajia, ainakin sellaisia, jotka varmasti puolustavat Suomen nykyisen hallitusmuodon mukaista toimintaa — muunlaista työväen toimintaa vastaan. 4) Silloin tällöin olisi työväen vielä saavuttava miehissä ja naisissa kokouksiin hyväksymään ponsilauseita teidän ehdotustenne puolesta, milloin ehdotuksenne valtiopäivillä ja valtuustoissa kaipaavat sellaista lisäpainostusta, tai hyväksymään vastalauseita silloin kun teillä on politiikassa ollut vastoinkäymisiä. 5) Muuten pitäisi työväen olla hiljaa.

Myöntäkää pois Suomen sosialidemokratian johtajat: eikö tuommoinen valtiollinen käytös työväeltä olisi teidän mielestänne kaikkein parasta? Sehän olisi aivan ihanteellisessa muodossa sitä, mitä te tarkoittatte päätöksissänne "työväen luokkataistelulla". Se olisi niin kaunista ja viatonta hommaa, että melkeimpä mikä porvaripuolue tahansa voisi hyväksyä ohjelmaansa tuonnäköisen "työväen luokkataistelun" tunnussanan, kun vain sillä sanalla saisi työväenluokan kannattajakseen.

Todellinen työväen luokkataistelu ei kuitenkaan tule olemaan noin kilttiä. Älkää tekään olko lapsia, että semmoista satua uskoisitte. Todellinen työväen luokkataistelu on kauan kärsineitten sorrettujen, riistettyjen, loukattujen ja hävästyjen taistelua, totista taistelua luokkavihollista vastaan. Se tarkoittaa vihollisluokan täydellistä kukistamista, kapitalistisen valtion täydellistä poistamista, työväenluokan täydellistä valtaan pääsyä. Ja niin kuristavasti kuin Suomen työväenluokka tällä hetkellä onkin kahleisiin lyöty, niin tyyten kuin siltä onkin luokkataisteluvapaus nyt riistetty, näette joka puolelta maata selviä merkkejä että sen luokkataistelu tulee suuntautumaan myöskin teitä vastaan.

KETKÄ VOIVAT KANNATTAA TEITÄ?

En suinkaan väitä, että jäätte kokonaan kannattajia vaille, kun vapaampi aika koittaa. Ei, mahdollisesti saatte paljonkin kannattajia; parhaassa tapauksessa voisitte saada melkein niin paljon kun porvaripuolueilla on yhteensä. Mutta väitän sitä, että työväestöstä ei teille monta kannattajaa jää. Työväenliikkeessä on teidän osanne pian puhallettu ilmaan.

Sikäli kuin teidän aatteellanne ylipäänsä on toteutumisen mahdollisuutta, on se mahdollista ainoastaan porvariston avulla ja toimella. Porvariston toimesta on tähänkin asti valtiokapitalismia toimeenpantu. Vai kuka muu on järjestänyt valtion rautatielaitoksen ja valtion metsätalouden? Ja kuka on toimeen pannut nykyisen kauppasäännöstelyn entisen vapaakaupan sijaan.

Tämä kauppasäännöstelyhän on teidän aatteenne tähänastinen suurin voitto, oikein periaatteellinen voitto. Kapitalistit eivät enään saa muutamista tavaroista vaatia niin korkeaa hintaa kuin heille ehkä ostajat maksaisivat. Eivät myöskään saa vapaasti tuottaa tavaraa ulkomailta, niinkuin ennen, vaan luvan perästä aina sen verran ja sitä lajia kuin valtion lisenssiministerit sallivat. Sehän on aivan kauheaa. Se on suorastaan valtiorikos valtion puolelta kapitalistien pyhää "elinkeino-oikeutta" vastaan. Käytännössä se ei tosin ole heille suurta hallaa tuottanut. Useimmat he ovat nyt valtion säännöstelystä huolimatta suuresti rikastuneet. Kaikki he ovat osanneet lyödä lisämyyntiä säännöstelyn kiertämisestä, ja monet heistä ovat tulleet äkkiä upporikkaiksi juuri säännöstelyn ansioista. Kansalle on tästä säännöstelystä ollut enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Siis käytännössä se on ollut kapitalismille vaaratonta ja osaksi hyvin edullistakin. Mutta kapitalismin vanhanaikaisten periaatteiden kannalta se on niin vastenmielistä, että pääministerit, jotka tätä järjestelmää ovat toteuttaneet, ylläpitäneet ja kehittäneet, ovat lakkaamatta puuhissaan rauhoittaneet itseään ja isäntiään hokien: "Tämähän on vain väliaikaista — kaikkihan me

toivomme, että tästä pian päästään takaisin elinkeino-vapauteen”.

Siihen ei koskaan päästä. Semmoiseksi ei maailma enään muutu. Olipa hallituksessa nyt kuinka musta porvarikopla tahansa, sillä ei ole talouspolitiikassaan muuta edessä kuin toteuttaa — teidän valtiokapitalistisia periaatteitanne. Tietysti porvariryhmät toteuttavat niitä huonosti, koska tekevät sen vastoin tahtoaan. Te tekisitte sen paljon paremmin.

— Ja muutenkin ovat nykyiset porvaripuolueet valtiollisesti kovin vanhoillisella kannalla. Oikeistoryhmät tahtovat olla jyrkästi taantumuksellisia, vaikka eivät rohkene enään edes kuvitella niin jyrkkää taantumusta, että he varmasti tekisivät lopun työväen vallankumouksen vaarasta. Heidänhän pitäisi, jos johdonmukaisia olisivat, nousta heti sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan ja voittaa sekä samalla teurastaa Suomen työläisiä vielä satoja tuhansia ja loput työväenluokasta panna vankilaleireihin. Se auttaisi. Mutta siihen he eivät pysty. Eivätkä he pelkällä vankileirin vartiomisella kauan eläisikään. Lahtari-politiikka on huonoa tuotantotapaa, se ei valtakuntaa rikastuta. Keskusryhmät taas ovat holtittomia kaikenmaailman tuulten ajeltavia, elävät kädestä suuhun ja tulevat aina yllätetyiksi. Ne ovat tekevinään viisaita rauhoitavia myönnytyksiä oikealle ja vasemmalle, mutta ne pikkumyönnytykset kuittaavat toinen toisensa, eivätkä jätä muuta jälkeä kuin halveksivan tyytymättömyyden puolelle ja toiselle.

Teillä sitävastoin olisi mahdollisuus lyödä porvaristolle eteen johdonmukainen pelastusohjelma. Jos te esittäisitte todellisen kantanne selvästi julki riisuen päältä — kaikki proletaariset lainavaatteet, niin iso osa porvaristoa varmaan heti seuraisi teitä. Sanoisitte suoraan, että:

1) me vastustamme köyhälistön vallankumousta — me puolustamme sitä vastaan voimassaolevan hallitusmuodon mukaista laillisuutta ja järjestystä;

2) me vastustamme sosialismia, jota köyhälistö tahtoo

— ajamme yleisen valtiotalouden voimaansaattamista yksityiskapitalismin sijaan nykyisen valtion toimesta;

3) me vastustamme köyhälistön kansanvaltaa — kannatamme parlamenttarismia sekä johtavan virkavallan itsenäistä asemaa ja vapautta;

4) me vastustamme köyhälistön luokkataistelua — kutsumme kannattajia kaikista luokista ja ennenkaikkea vetoamme virkamiesten ja keskisäädyn kannatukseen sekä kapitalistien järkeen.

Puhukaa suoraan ja astukaa remmiin. Te edustatte riistäjäloukkain viimeistä tulevaisuuden aatetta — uskaltaa avoimesti seistä tai kaatua kantanne puolesta, jos sille itse edes jotain arvoa annatte.

Tietysti osa porvaristoa teitä alussa vastustaisi. Eivät he suinkaan kaikki ole samanlaisia lampaita. Jotkut porvaripässit pitäisivät pahaakin mölinää teidän "valtiososialismianne" vastaan. Mutta jos historia teille armonaikaa vielä antaisi, niin varmasti jonkunajan päästä ne pässit puhuisivat niinkuin muutkin porvarit että "ei tämä tannerilainen valtiososialismi niin helvetin hullua ole kuin ensin luultiin — maitoa tästäkin heruu kun lypsetään.

RIISTÄJIEN INTERNATIONALEEN.

Saman tien olisi teidän myös luovuttava viidennestä väärästä leimamerkistä: kansainvälisestä työväenliitosta.

Se on teille helpointa, koska niinsanottu toinen internationale, johonka te olette päättäneet jäädä, on juuri muuttumassa kapitalistisen "kansainliiton" alaosastoksi. Kapitalistinen kansainliitto edustaa anglosaksilaisen valtioliiton johtamaa sortoherruutta maanpallon kansain yli. Ainoastaan tämän sortovallan haaraliikkeenä olisi valtiotrustillanne mitään toteutumisen ja säilymisen toivoa. Jos se nyt hajoaa ja luhistuu — kuten toivomme tapahtuvan pian — vie se teidänkin aatteenne mukanaan kuoppaan. Mutta niinkauan kuin anglosaksilainen imperiaalisismi seisoo pystyssä, on teidän parasta suorastaan kannattaa sen herravaltaa ja alistaa Suomi sen kätyripalve-

lukseen. Se on teidän kantanne mukaista realipolitiikkaa, eikä mikään muu internationalismi eikä natsionalismi. Köyhälistö sitävastoin tahtoo kukistaa tuon sortavan maailmanmahdin ja perustaa sen sijalle vapaiden sosialististen neuvostotasavaltain maailmanliiton.

Teidän kantanne ja luokkatietoisien köyhälistön kanta ovat täten kaikissa pääkohdissaan vastakkaiset. Sen jyrkimpiä periaatteellisia vastakohtia ei valtiollisissa taisteluissa olekaan tulilinjan eri puolilla.

Mitä ihmettä teillä näin ollen on enään työväen puolella tekemistä? Minkätähden kannatte vielä luokkatietoisien työväenluokan lippua? Sehän on teille epätoivoista työväen kalastamista. Siitä löyhkää jo kauaksi demagogian haju. Se sotkee itsensä alinomaisiin ristiriitoihin, se paljastaa itsensä päivä päivältä yhä räikeämmin. Ja se estää teitä toimimasta mitään oikean kantanne mukaisesti. Voimanne menee näin luovimisessa, puolustamisessa ja omien ristiriitojenne selvittämisessä. Vanhoillisten vallassaolijain ryhmäin on kyllä usein pakko tuhlata valtiollisia voimiansa mokomaan puolusteluun — mutta niillä on silloin edes todellinen valta-asema puolustettavana. Mutta mitä on teillä puolustettavana? Ainoastaan tilapäinen valta-asema sellaisessa puolueessa, jonka kanta on pohjaltaan aivan toinen kuin teidän.

Oletteko hulluja, että semmoisen puolueen varaan aatteenne ajamisen nojaatte? Miksette vetoa semmoisiin ihmisiin, joilla todella on sama kanta kuin teillä? Onhan niitäkin olemassa, niitä on paljonkin. "Edistysmielisiin" osuusliikkeisiin olette te menestyksellä keränneet, paitsi työläisiä, myös pikkuporvareita ja keskisäätyä. Niissähan teillä on oikea oman puolueenne kantajoukko, joka pian kasvaisi suuresti, kun rupeaisitte tunnustamaan selvää väriä.

En saarnaa teille rehellisyyttä pelkästä platoonisesta moralin innostuksesta. En minä ole teidän moralinne vartija, enkä pyrikään siksi. Tärkeämpi asia tässä on kysymyksessä kuin teidän sielujenne puhdistus. On kysymyksessä uhkaava vaara, johon paraikaa syöksytte itse

sekä vedätte joukon ajattelemattomia sosialidemokraatteja perässänne.

NOSKELAISUUDEN TIE.

Te tunnette sen vaaran nyt ainakin vaistomaisesti tunnossanne. Se on noskelaisuuden vaara. Eikö olisi jo aika tehdä edes itsellenne täysin selväksi mikä tuo vaara oikeastaan on. Tirehtööri Paasivuori jo viime kesänä tilasi teitä noskekseen, kysyen julkisesti: oletteko valmiit ase kädessä taistelemaan Suomen työväkeä vastaan? Te ette arvanneet siihen vastata oikein sitä eikä tätä. Ei kai mielestänne oikein sopinut vastata: ei. Eikä sopinut vastata: jaa. Kysymys tuntui ehkä hiukan loukkaavalta ja kiusalliselta, mutta samalla se tuntui varmaan teistä kuten kaikista muistakin ihmisistä, historiallisesti aiheutetulta.

Tuo kysymys on nyt entistä lähempänä teidän edessä. Tehän pyritte hallitukseen yhdessä porvaripuolueitten kanssa, jotka ennenkin ovat ammuttaneet työväkeä. Mitä te aijotte tehdä hallituksessa olessanne? Työmiehillä on kai oikeus jo ennakolta tiedustaa teiltä: aijotteko ampua meitä? Sittenhän työväkikin tietää menetellä sen mukaan. Ettehän toki aijo ampua edeltäpäin edes ilmoittamatta. Pahimmat lahtaritkin sentään aina edeltäpäin uhkaavat (paitsi karkauttamalla teloittaessaan). Mutta ellette ole vielä selvillä, mitä tähän kysymykseen vastattava olisi, niin onpa merkillistä, että olette jättäneet näin tärkeän kysymyksen puoluekokouksessanne pohtimatta.

Kun ihminen uskoo aatteeseensa ja avoimesti sitä puolustaa, vaikkapa ase kädessä, niin se on ainakin reilua peliä, olipa se aate sitten musta tai punainen. Sellaisella selvällä kannalla seisova tietää myös selvästi vastata, jos häneltä kysytään: oletko valmis henkeen ja vereen asti puolustamaan asiaasi? Jos hän pitää asiata arvokkaampana kuin henkeään, vastaa hän tietenkin myöntävästi.

Minkä asian puolesta teidän pitäisi joutua työväkeä ampumaan? Omanko asianne puolesta, siis valtiokapita-

lismien puolesta? Ei, vaan lähinnä herra Paasikiven asian puolesta. Siis Kansallisen ja Valtamerentakaisen huijauksen ja preussiläisen taantumuksen puolesta. Onko se teistä arvokas asia työvään veren hinnaksi? Sehän on asia, jota tekin todenteolla vastustatte, ettekä suinkaan kannata.

Siksi älkää laittako itseänne semmoiseen asemaan, jossa joudutte taistelemaan ase kädessä porvarillisen taantumuksen puolesta.

Semmoinen kiero asema on ollut juuri noskelaisten sosialidemokraattien asema Saksassa.

Ei niilläkään alunpitäen semmoista ohjelmaa ollut, että työväkeä ammutaan ja taantumuksellisia autetaan. Mutta juuri sitä on Nosken ja kumppanien toiminta käytännössä ollut kaiken aikaa kun ovat hallituksessa istuneet. Heidän todellinen kantansa on luullakseni sama kuin teidänkin kantanne. Siis minä sanoisin, että he ovat kannaltaan edstysmielisiä porvareita. En tarkoita sellaisia kuin Suomessa ovat Ståhlbergit, Soiniset ja Zachrias Castrenit — nehan ovat patavanhoillisia, jotka vain petkuttavat kansaa, edistysmielisyyden nimellä. Tarkoitin todellisilla edistysmielisillä porvareilla juuri sellaisia kuin te oikeistososialidemokraatit olette.

Kun Saksassa musta hallitseva joukkue syksyllä 1918 lysähti polvilleen uskoi se porvarillisen valtion etupäässä oikeistososialidemokratien pelastettavaksi köyhälistövallankumouksen vaarasta. Nuo teidän henkiveljenne astuivat silloin hallitukseen sosialismin, demokratian ja työvään luokkataistelulipun alla — ei avoimesti oman asiansa nimessä. Ne tahtoivat kuitenkin ajaa omaa asiaansa, valtiokapitalismia. Mutta sitä varten niitten piti ensin pelastaa porvarillinen valtio joutumasta vallankumouksellisen työvään käsiin. Sitä pelastustyötä ne tekivät niin mainiosti, että ei kukaan olisi voinut sitä niin hyvin tehdä. Mutta siihen niiden voimat sitten ovat kuluneetkin. Omassa asiassaan ne eivät oikeastaan ole päässeet puusta pitkään. Tasavaltalaisen hallitusmuodon olisivat porvari-puolueet kyllä itsekkin hädissään säätäneet, vaikka ei hallituksessa olisi ollut yhtään sosialidemokratia. Valtiokapi-

talismia olisivat porvarit mahdollisesti vieneet pitkällekin eteenpäin, elleivät sitä olisi ajaneet "työväenpuolueen" edustajat "sosialismin" nimessä, vaan esim. Ludendorf ja Rathenau — jotka sitä sota-aikanakin ajoivat — kapitalistisen valtion pelastamisen nimessä. Nyt esiintyi valtiokapitalismi ja muut noskelaisten uudistushommat muka luokkataistelua käyvän työväen vaatimuksina, joiden suhteen Saksan porvaripuolueet ovat koettaneet päästä mahdollisimman pienillä myönnytyksillä". Noskelaiset ovat esiintyneet porvariston silmissä yhä jonkinlaisina "sosialisteina" ja jonkinlaisina "työväen luokkataistelun" edustajina, joita porvarit kyllä hädän päivinä ottivat ilolla avukseen, mutta jotka he sittenkin mieluummin syrjään sysäisivät heti kun pääsisivät jälleen voimiinsa. Täten on Saksan porvaristo nyt noskelaisten hallituskaudella koittanut vain voittaa aikaa, ja varustaa taantumuksen voimia taisteluun ja voittoon. Ja noskelaiset sosialidemokratit ovat palvelleet hallitusherroina heitä, onpa sitten ollut kysymys suojeluskuntain tai baltilaisten lahtarirykmenttien varustamisesta tai kommunistien murhaamisesta ja muiden sosialistien vangitsemisesta.

Noskelaisilla ei ole ollut varaa keinoja valita: kun kerran pirun myllyyn lähtivät on täytynyt huristaa eteenpäin. Ei porvarillisen edistyksen puolesta, niinkuin itse olivat aikoneet. Vaan porvarillisen taantumuksen puolesta sosialistista työväkeä vastaan — sosialismin, demokratian ja työväen luokkataistelun nimessä — kivääreillä, kuularuiskuilla, tykeillä ja lahtarikaarteilla. Se on noskelaisuuden tie.

KANTANNE JA PUOLUEENNE.

Teillä, Suomen sosialidemokratian johtajilla, näkyy olevan kiire samalle tielle.

Te pyritte nyt porvarilliseen hallitukseen. Se ei sinänsä ole sen kummempaa kuin muidenkaan porvariensa pyrkiminen hallitukseen. Ja jos pyrkisitte sinne oikealla lipullanne, niin teidän hallitustanne voisi sanoa porvarillisen edistyksen hallitukseksi entisiin hallituksiin verrattuna.

Mutta tehän ette pyri hallitukseen oikealla lipullanne, vaan — samoinkuin noskelaiset aikansa — sosialismin, demokratian ja työväenluokkateistelun nimessä. Tahdotte astua hallitukseen sosialisteina, luokkatietoisen työväen ja työväenpuolueen edustajina, sellaisten puoluepäätösten edustajina, joissa teroitetaan työväen leppymättömän luokkataistelun tärkeyttä ja vaaditaan sosialismin toteuttamista.

Tämä väärän lipun tie on jo noskelaisuuden tietä. Liekö teidän jo myöhäistä kääntyä siltä tieltä takaisin, ennenkuin kätenne tahraantuvat työväen vereen?

Jos minä olisin teidän kannallanne — jumalan kiitos, ettei niin ole — hommaisni nyt kiireen kaupalla sos. dem. puoluekokouksen koolle ja löisin siellä pöytään selvän valtiokapitalistisen politiikan ponnet. Niin selvän, ettei kukaan voisi niitä sekoittaa edes viime puoluekokouksessa päätettyihin sotkuponsiin. Pitäisin täyttä selvyyttä niin tärkeänä, että koettaisin niissä ponsissa häikäilemättä paljastaa sen kuilun mikä eroittaa valtiokapitalismin kannan proletaarisen luokkataistelun kannasta. Enkä vilkuisi ympärilleni, nähdäkseni moniko kannattaja seuraisi minua. Ken ei ratkaisevan periaatteensa puolesta ole valmis jäämään vaikka yksin, hän on ainakin kelvoton jäämään minkään suuren puolueen johtoon. Mutta vakauksen arkamaisuus, periaatteiden löyhäperäisyys, onkin kuten tunnettua, näissä nurkkakuntaisissa Suomen oloissa sikiävä ja mateleva ominaisuus.

Teitä arveluttaa tunnustaa itsenne porvareiksi. No, ottakaa jokin uusi nimi puolueellenne, kuinka kaunis tahansa, kunhan se vaan on rehellinen. Eiköhän kelpaisi esim. "Valtiotaloudellinen edistyspuolue?" Vaikka mieluummin minä sanoisin itseäni edistyksen porvariksi kuin taantumuksen sosialistiksi. Tekojenne ei silti tarvitse muuttua yhtään porvarillisemmaksi kuin ne tähän asti ovat olleet. Eihän toki. Minähän tarkoitan juuri päinvastoin, että te hankkisitte itsellenne mahdollisuuden todenteolla ruveta yrittämään oikein suurta ja radikaalista porvarillista reformitoimintaa.

Ettekö usko tarvitsevanne uutta puoluetta. Mukavam-

pihan on hallita vanhaa. Jäähän siinä jällelle iso puolue sittenkin, vaikka paljon työväkeä siitä eroaa. Mutta älkää vain pettäkö itseänne kuvittelemalla, että voitte mulkata edes nykyisen sos. dem. puolueen oman kantanne mukaiseksi. Se on teille liian proletaarinen joka tapauksessa. Sitä pahempi teille ajan pitkään mitä enemmän työväkeä siihen vielä jää. En minäkään usko, että kaikki sosialistinen työväki siitä ennättää erota, ei läheskään. Mutta vastukseksihan teille vain työläiset puolueessanne ovat, ketkä ennemmin ketkä myöhemmin, kukin älynsä mukaan. Ne saattavat jonkun aikaa kulkea harhaan johdettuina, mutta teidän todellisia kannattajianne ne eivät silti ole eivätkä niiksi tule.

Puolueenne on nyt ristiriitaisin puolue maailmassa, ja ristiriidat tulevat sitä perimään niin kauan kuin te olette johdossa ja työväkeä jäseninä. Minkäänlaisen työväenpuolueen selässä ei teillä ole levollista istuinsijaa.

BRANTINGIT.

Että muissakin kapitalistisissa maissa on valtiokapitalismin kannalla olevia työväenjohtajia, jotka nyt yrittävät luovia uusilla vesillä vanhaan tapaan sulkien silmänsä selviltä tosiasioilta, se on totta, mutta se ei teitä vapauta järkenne käyttämisen velvollisuuksista.

Teitä viettelee varsinkin Brantingin esimerkki.

Mutta Branting on sokea verkonpaikkaaja. Ei hänen aivoillaan ymmärretä suurta nykyaikaa. Ei hänen silmillään nähdä eteenpäin eikä hänen käsivarsillaan rakenneta uutta maailmaa. Hän elää kädestä suuhun, laahustaa ja keinottelee päivästä toiseen, sattumalta löytyvillä ruuan tähteillä, niinkuin näkönsä menettänyt vanha kettu. Hän jää kiinni ketunrautoihin kuten Noskekin.

Hän luulee nyt, että hänen takanaan on sekä porvarit että työväki. Mutta kun Ruotsissa syntyy vallankumouksellinen tilanne, huomataan, ettei hänen ympärilleen ole jäänyt ketään muita, kuin ne vanhasta työväenliikkeestä nousseet byrokraatit, jotka hänen seurassaan ovat valtion

leipään päässeet. Muille ei hän ole voinut mitään viheriitsevää oksaa tarjota, ei työväelle eikä porvareille. Hän on syönyt suuhunsa tulevaisuutensa rakennuspääoman. Ja velkainen rakennusmestari, joka on syönyt työläisten palkkarahat, joka tilipäivänä jakaa vain tyhjiä verukkeita, karrataan lopuksi häpeällä ulos.

Englantilaiset vanhat työväenjohtajat voivat sittenkin olla käytännössä vähän viisaampia kuin Branting. Ne eivät ainakaan niin paljon ole sitoneet käsiään mahdottomilla kihlauksilla oikealle ja vasemmalle. He voivat tilaisuuden tullen helpommin keikahuttaa itsensä julkiseksi kapitalistisen valtion johtajiksi. Taikka jos se tie alkuunsa katkeaa voivat kääntyä työväen valtion puolelle. Siten koettavat pitää molemmat portit auki, rajoittaen toistaiseksi pyrintönsä pääasiallisesti vain rauhan tekoon Neuvosto-Venäjän kanssa, sekä kaivosten ja rautateitten "kansallistuttamiseen". Kunnes historia pakottaa heidät teoissa osoittamaan, mitä heillä on muuta mielessä.

Saksassa edistyy välien selviäminen nyt ripeästi. Noskelaisten verinen rauhoitustyö lähenee loppuaan. Ja keskustalaisten sosialidemokratien veretön luokkataistelun rauhoitus päättyy pian täydelliseen haaksirikkoon. "Riippumattomat" eivät siellä enää rakenna toivoaan siihen kuin Kautsky vuosi sitten, nim. että pres. Wilson ja Amerikan kapitalistit auttavat Saksan köyhälistön onnelliseen tilaan "puhtaalla demokratialla". He eivät enään koeta kiertää eikä korvata luokkataistelun todellisuutta sata vuotta vanhoilla demokratisen porvariston valtiokaavoilla. He tulevat ratkaisevana aikana toimimaan vallankumouksellisen köyhälistön mukana.

Niin tulevat tekemään kaikki ne, jotka sydämellään ja järjellään ovat sosialismin kannalla. He tulevat sen toteuttamista myös kädellään auttamaan, niin surkeita hapuilijoita ja jarruttajia kuin monet heistä vielä tällä hetkellä ovatkin, työväen rintaman sotkijoita, vihollisen rohkaisijoita ja oman taistelun lamauttajia — yhtä vahingollisia kuin petturit, vaikka toimivatkin useimmiten pelkästä rikkiviisaasta tyhmyydestä ja raukkamaisuudesta.

LOPPUSANA.

Tuomari Tanner, professori Voionmaa, tuomari Kotonen, puoluesihteerit Tainio, tohtori Ryömä, maisteri V. Vuolijoki, tuomari af Heurlin, tohtori Ailio, tuomari Hakkila — te ja eräät muut lisäksi olette niitä Suomen sosialidemokratian johtajia, joille olen tässä kirjoittanut.

Kyllä minä teidät tunnen. Olette lahjakkaita miehiä kaikki (paitsi Ryömä); ei Suomen porvareilla ole koskaan ollut niin kyvykästä hallitusta kuin teistä saisivat. Kysymys on vain siitä, onko teissä valtiollista miehuutta tunnustaa julki oikea kantanne, vai jatkatteko tähänastista peliä, ja astutte hallitukseen noskelaisina pettureina.

Minä olen tähän asti välttänyt käyttämästä teistä petturin nimeä, koska sillä tavallisesti tarkoitan tahallista petturia. Teille ei ole vielä tätä ennen riittävän seikka-peräisesti selitetty, mistä on kysymys. Nyt olen koettanut selittää, toivoakseni niin selvästi puhuen, että pääasian puheesta on voinut ymmärtää.

Nyt voitte menetellä niinkuin parhaaksi näette. Voitte tämän kokonaan vaikenemallakin sivuuttaa, käsitellä niinkuin tyhjää ilmaa — luottaen siihen, että poliisivalta estää kommunistien kirjoitusten leviämisen. Mutta sitenkin teidän on tästä lähin muistettava, että teille on nyt yritetty selittää mitä meillä selitettävää on. Vastustajia me jokatapauksessa olemme, mutta vastustajalla ja vastustajallakin on ero. Pettureihin on suhde osaksi toinen kuin rehellisiin vastustajiin.

En juuri usko, että ihmiset koskaan seuraavat vastustajan antamia järkeviä neuvoja. En ole ainakaan siitä vielä yhtään esimerkkiä nähnyt. Tuskinpa tekään pystytte täysin vakavasti punnitsemaan vastustajan sanoja, semminkin kun johtopäätökset pakoittaisivat teidät astumaan rohkeasti ulkomaalaistenkin auktoriteettienne edelle sen sijaan, että tähän asti olette kulkeneet niiden jälessä.

Sitäpaitsi epäilen pahasti, tokko teillä on edes täyttä uskoa oman aatteenne voimaan.

Ellei teillä sitä ole, niin väistykää hiljaa korpeen ja haudatkaa aatteenne suohon.

Ja ne sosialidemokratisen puolueen jäsenet, jotka sosialisteja tahtovat olla, nähkööt, että on korkea aika vetää päänsä pois vasaran ja alasimen välistä. Selvästi puoleen tai toiseen.

Luokkataistelun sotkeminen on rikos ja johtaa uusiin rikoksiin.

Mutta köyhälistön voiton auttaminen, pieninkin auttaminen, on kiitettävä työ.

Sosialistinen Aikakauslehti, 16/4, 1920.

Kysymyksiä Suomen vallassaolijoille

Suomen luokkaeduskunnalle ja hallitukselle sekä kenraaleille, ylimmille tuomareille ja virkavaltiaille, pankinjohtajille ja suurtehtailijoille, kartanonherroille, kauppaneuvoksille ja kaikille muille miljoona-huijareille, ylhäisille huorille, piispoille ja rovasteille. Kaikille Suomen suurporvariston johtajille.

Tänäpäivänä on teillä vielä ulkonaisesti kaikki valta käsissänne.

Onko nyt kaikki hyvin?

Onhan punakapina aikoja sitten kukistettu. Onko nyt maassa rauhaa ja ihmisillä hyvä tahto?

Olihan teillä niin etevät juonet ja ylenpalttisesti menestystä yrityksissänne. Salakavalasti valmisteltu hyökkäyksenne Suomen työväen niskaan onnistui heti alussa suurimmassa osassa maata. Talonpoikia saitte narrattua tappelemaan teidän pyyteidenne puolesta. Venäläisten mustasotnialaisten upseerien avulla, jotka maksusta kavalisivat miehistönsä, saitte Oulussa, Vaasassa y. m. vaihatta käsiinne venälästen asevarastot. Ruotsin lahtariherroilta saitte koko luokkasodan ajan apua monellaista. Ja vihdoin Saksan keisarillinen sortovalta, joka himoitsi Suomea laidunmaakseen, kuuli teidän kutsunne sekä lähetti avuksenne yllin kyllin aseita, ampumavaroja ja upseereita sekä huomattavia sotajoukkoja. Kaiken tämän vieraan murhavoiman avulla te saitte murretuksi Suomen työväen rintaman. Ja oivan suunnitelmanne mukaisesti saitte täydelleen hävitetyksi kaiken kansanvallan maasta sekä vapaasti päätetyksi kuningasvaltaisen kaappauksen.

Nyt on siis kansa teidän alamaisenne. Onko se nyt tyytyväinen ja onnellinen? Ja joko kuninkaanne on saa-

punut valtaistuimelleen? Tai onko tietoa, milloin hän saapuu?

Saittehan te pystyyn sen "lujan järjestysvallan", jota niin halusitte. Saitte juuri sellaisen kuin halusitte. Onko se nyt oikein luja? Vai rupeaako kenties tuntumaan, että mitä lujempi, sitä — horjuvampi?

Onhan teidän hirmuvaltanne nyt toimeenpannut sellaisen suonenlaskun köyhälistössä, että teistä käy katalimman pyövelin maine koko maailmassa. Onhan teidän toimestanne jo kahdeksatta kuukautta taistelujen jälkeen meidän vangittuja tovereitamme lakkaamatta mestattu ja järjestelmällisesti nälkään tapettu. Eikö siis nyt jo ole kaikki vaara ohi? Vai nouseeko kenties aivoihinne aavistus, että se vaara, joka teille viime talvena kuvastui, oli vasta lasten leikkiä siihen verrattuna, joka kohta edesänne on?

Onhan teillä nyt armeija. Säännöllisesti harjoitettu eikä huonosti varustettukaan. Miksette oikein luota sen uskollisuuteen? Miksi teidän sotamiehiänne alinomaa karkaa? Miksi niitä tulee tänne Venäjällekin, meidän riivimme? Nälkäkö niitä tekee tyytymättömiksi? Eikö mikään muu?

Onhan täällä Venäjälläkin vielä nälkää. Mutta täällä on saatu luoduksi sellainen armeija, joka palaa taisteluinnosta. Siitä ei miehet karkaa. Se tuo voittoja joka ainoa päivä. Oletteko ajatellut: miksi?

Miksi moni upseerinne on viime aikoina ottanut eron armeijasta? Upreerithan ovat toki kaikkein uskollisimpia lahtareitanne. Eivätkö nekään pala innosta taisteluun? Pelkäävätkö ne ulkonaista vaaraa, vaiko omien sotamiesten asetta? Vai eivätkö ne ylipäänsä ilolla kuole teidän asioittenne puolesta, niinkuin soturit voivat kuolla oikean ja jalon asian puolesta? Katsokaas, täällä Venäjän punaisessa armeijassa on myöskin nuori upseeripolvi, tänä vuonna valmistunut. Pieni määrä suomalaisiakin nuoria miehiä on siinä mukana ja toisia on par'aikaa valmistumassa upseerikouluissa. Heitä kaikkia vetää taisteluun työtätekevän ihmiskunnan suuri voiton ja tulevaisuuden ihanne. Se on meidät toisetkin täällä niin vallannut, että

olemme valmiit ottamaan kiväärin olalle minä päivänä tahansa ja toivorikkaina marssimaan teitä vastaan, voittoon tai kuolemaan.

Kuinka te, joilla ei ole kansalle annettavana mitään tulevaisuuden toivoa, joilla ei ole lipussanne muuta kuin menneiden sortoaikain taikamerkit, kuinka te luulette kestäväne meitä tulevaisuuden voimia vastaan? Teidätkö nyt pelastaisivat ristit ja kruunut — nyt, jolloin kaikki sorretut vapauttavat itsensä vuosisatojen rististä, jolloin kaikkialla kuninkailta putoavat kruunut ja pian päätkin!

Te vaihdatte hallituksianne, kuin ainakin vararikon edellä. Onko nyt valtakuntanne uusin ministeristö se, joka varmasti tietää pelastuksen tien?

Uusi pääministerinne jo unohti saksalaisen herranne nimenkin sekä käänsi kasvonsa Jumalan ja Englannin puoleen.

Kuuleeko Jumala hänen huutoaan? Lähettäkö hän taivaallisista sotajoukoista uusia lahtareita kapinallisiksi muuttuvain saksalaisten sijaan?

Ei lähetä. Hän katuu, että kannatti saksalaistenkaan imperialistien hankkeita.

Pikemmin Englanti lähettäisi. Sillä Englannin vallasaolijat yhä himoitsevat kaikkia maita, laskeakseen kansat maan päällä palvelemaan englantilaisen mammonan valtakuntaa. — No, tehän olette valmiit palvelukseen, hyvät herrat ja daamit. Kun möitte maanne Saksan markasta, niin miksei myöskin Englannin punnasta. Onko kontrahti jo allekirjoitettu?

Mutta älkää uskoko siihen, ennenkuin se on verellä allekirjoitettu, englantilaisella aatelisverellä. Muu ei ole nyt varmaa. Irlantilaisten veri kuivuu pian. Intialaisten kuohuu liikaa. Buureilla ei entisetkään haavat ole ummessa. Muista alusmaista taas ei löydy tarpeeksi uskollista verta. Ja englantilaisen työmiehen veri, se on aivan erikoista mehua. Villiä ja vaarallista. Voisikohan se ruveta kuohumaan Suomenlahden rantamilla, ehkä juuri parhaimmalla hetkellä? Kuka sen tietää. Suomen työväen rauhoitus oli saksalaisillekin kuohuttavaa työtä. Ja nyt on vielä jännitys korkeampi. Koko Eurooppa kohta

kumouksen liekeissä. Kuinkahan englantilainen nyt joutuu teidän poliisiksenne, istumaan vuosikauden piippu hampaissa senaatin rapulla?

Unkari on kokonaan miehitettävä englantilaisten joukoilla. Kumous uhkaa siellä. Itävalta on kiireesti ympäröitävä. Siellä tulee kumous sittenkin. Koko Saksassa ei kohta enää ole kaupunkia, mistä ei porvaristo huutaisi apua. Muutaman viikon sisällä siellä syttyy avoin luokkasota ja sen jälkeen tulee työväen diktatuuri. Eikö ennen kaikkea sinne ole englantilaisia rauhoittajia tarpeen? Mutta Hollantiin tarvitaan myös. Ja eikö samalla tarvita Italiaan? Omien liittolaisten avuksi! Vai miten siellä selvitään, kun voittaja-armeijankin riveihin on tarttunut punainen palo? Ja kuka takaa, ettei siveä Ranskakin ole jo kumouksesta raskaana?

Paljon on nyt Englannin punnalla huolta ja hoppua. Enemmän vielä tulee. Ilman Venäjääkin olisi sillä nyt tarpeeksi tekemistä. Mutta Venäjää on kovin vaikea voittaa. Eikö vanha Times äskettäin kirjoittanut niin? Bolshiviikkien luoma punainen armeija on hyvässä sotakunnossa ja tappelee hurjalla innolla. Todella vanha Timeskö Lontoossa sanoi niin?

Me sanomme teille: Uusi vallankumous tulee Suomessa ennen pitkää puhkeamaan, yhtä varmasti kuin yötä seuraa aamu. Tekin sen jo tiedätte. Ja tietänette senkin, että siitä tulee nyt todellinen työväen vallankumous, jonka avuksi saapuvat punaiset joukkomme täältä.

Mitä nyt päätätte tehdä tämän tulevan tosiasian edessä? Hyökätäkö, vaiko jäädä odottamaan hyökkäystä?

Te ette pääte kumpaakaan kysymättä ensin englantilaisilta. Mutta kysykää niiltä samalla seuraavia tuiki tärkeitä seikkoja, joista ette itse selvillä ole.

Kysykää: "Miten voimme me hyökätä ulospäin, kun armeijamme alkaa hajota jo ennenkuin se paikaltaan liikahtaa? Miten sitten Aunuksen saloilla tai Pietarin tykkien alla? Ja miten voimme hyökätä sisäänpäin, kun vihollisemme on näkymättömänä voimana joka paikassa? Mutta miten voimme myöskään jäädä odottamaan hyökkäystä, sillä silloin meidät piru perii?"

Tehkää mitä tahansa. Mitä ikinä teettekin, löydätte vain suorimman tien kadotukseen. Sen tien, jota olette koko tämän vuotta varmalla vaistolla kulkeneet.

Joko tunnette, että olette tuomittu sukukunta?

Työväenluokka voittaa. Sosialismi voittaa Suomessa ja muualla. Rahan mahti hukkuu koko maailmassa.

Hätkö teidät perii, jolle te kuulutte? Iankaikkiseen kuningaskuntaansa.

“Kumous” 30/11, 1918.

Joulu

Vielä kerran on Suomessa joulu porvareilla. Vielä voi jokainen rovasti joulukirkossa kiittää herraa ja esivaltaa, että maassa on voimassa sellainen järjestys, joka hänestä on jumalalle otollinen ja ihmisille paras. Suomenmaa on nyt hänestä jumalanvaltakunta. Se on köyhälistölle synkkä murheenlaakso, niinkuin pitääkin, jotta ne työssä ahkerasti ahertaisivat, odottaen palkkaansa taivaassa. Ja se on rikkaille taivas maan päällä, täynnä elämän hyvyttä ja kirkkautta, ilman työtä ja vaivaa. Oikea ja vanhurskas järjestys, jota vastaan ken kätensä nostaa, hän kärsiköön verisen kuoleman tahi nääntyköön vankiluolaan.

Niin kuuluu evankeliumi mammonan jouluna.

Vielä kerran. Mutta *viimeisen kerran* vääräys rehen-telee oikeuden istuimella!

Niin vannovat pyhän taisteluvalansa Suomen vallankumoukselliset proletaarit. Niin vannovat nyt kymmenet tuhannet niistäkin, jotka viime keväänä eivät vallankumouksen puolesta taistelleet. Vallankumous ei ole heittänyt henkeään, se on kasvanut ja valtavasti vahvistunut.

Tämä on tulos porvariston voitosta.

Vuosi sitten ei Suomen köyhälistössä ollut riittävästi vallankumouksellista voimaa. Kauvan siinä oli ollut tyytymättömyyttä, kauvan myöskin rauhallista toimintaa ja "laillista" luokkaliikettä. Mutta vallankumouksen kokemusta puuttui. Ja syvää vallankumoushenkeä ei ollut tarpeeksi.

Nyt on. Ja päivä päivältä kasvaa lisää. Taistelu opetti ja vielä enemmän opetti porvariston voitto. Sen, mitä tuhannen sosialistiagitaattoria eivät olisi kyenneet köyhälistöllemme tajuttavaksi tekemään, sen tekivät porvarit itse päästyään täydellisesti voitolle. Porvari näytti, mikä hän on; ja mitä on tehtävä, jotta hänen kynsistään päästään.

Kuulee sanottavan, että Suomen porvaristo menetteli äärettömän tyhmästi. Loru. Tekeekö metsänpeto tyhmästi, että raatelee, kun navettaan pääsee. Se tekee luontonsa mukaan. Ei sen luontoon kuulu syödä kämmeneltä ja vetää kuormaa myllyltä. Totta kyllä, että porvaristo uskotteli olevansa valjaissa, kun se "laillisella luvalla" kaatoi karjaa laitumilla — omatekoisten korpilakiensa mukaan. Vielä taitaa uskotella nytkin. Ja taitaa olla semmoisia sosialistejakin, jotka kulkevat siellä rahavallan jälkiä pitkin, silitellen, soimaten ja selitellen: "Valkoinen se, mutta ei vielä aivan puhdas; kesykin se oikeastaan on, vaikka sillä on vielä kynnet pitkät, — pestään se ja leikataan kynnet ja pannaan se paraihin helavaljaisiin, taas uusilla valtiopäivillä!"

Mutta työväki on nyt omin silmin nähnyt, ettei pääoma pysy valjaissa. Ei muissa kuin omissa metsävaljaissaan. Se on otettava kiinni ja lopetettava.

Pääoma on kasvattanut haudankaivajansa ja varmat kaatajansa. Köyhälistö ei ennen ajatellutkaan tuollaista luokkataistelua. Vuosikymmenestä toiseen se kärsi orjuuden tuskat kättään nostamatta. Pitkämielisenä se odotti sitä joulua, jolloin ihmisillä olisi hyvä tahto. Turhaan viime jouluna papit saarnasivat jälleen tapansa mukaan: rauha maan päällä! Mutta samaan aikaan porvaristo kiiREENKAUPALLA valmisti veristä kansalaissotaa. Se tahtoi sotaa ja se sai sen. Tuhannet Suomen köyhälistön vapauden sankarit makaavat nyt maan povessa. Mutta toiset tuhannet taistelevat sodan loppuun.

Voiton joulu tulee taistelun perästä. Ken silloin muistelee tätä joulua! Joku ehkä aattelee:

— Silloin oli vielä Suomessa valkoisten joulu. Kaikki ne, joissa rahanvalta asui personoituna rikoksena, olivat valkeiksi sivuttujen hautojen kaltaiset . . . Niiden yli kävi vapauden tie. Niiden mukana hävisi kaikki se, mikä teki ihmisen elämän kiroukseksi. Se, mikä esti ihmisen kohoamasta, jalostumasta ja elämästä onnellisena onnellisten joukossa. Nyt vihdoin on päästy rakentamaan uutta elämää. Terveiden, voiman, tiedon ja kauneuden elämää.

Kumous, 21. 12. 1918.

TOINEN OSA

Kirjoittanut Yrjö Sirola

Suomen työväen tulikoe

“Kaikkien murroksien, vaikeimpienkin, raskaimpienkin ja kipeimpienkin suuri edistyksellinen merkitys on m. m. juuri siinä, että ne havainnollisesti valtavalla vauhdilla ja voimalla karsivat ja lakaisivat pois lahot — vaikkapa hyväätarkoittavatkin — sanat, lahot, — vaikkapa mitä parhaille aikomuksille perustetut — laitokset”. — Lenin, jouluk. 1915.

Vuosi sitten leimahti Suomessa vallankumoustaistelu ilmiliekkiin. Ei tullut se äkkiarvaamatta, yllättäen. Selvät olivat sen merkit. Jo kauan ennen, v:n 1905—6 jännittyneinä aikoina, oli se vilahtanut silmissämme. Kun seisoivat silmä silmää vasten Senaatin torilla punakaarti ja ylioppilaslahtarit “kansallislakon” lopettajaisissa, kun kajahtivat Viaporin päivinä laukaukset Hakaniemen torilla, ja kun sattuivat suomalaiskasakkain pampuniskut Laukon torpparien selkään — silloin jo kysyi vallankumous Suomen työväeltä: oletteko valmiit, kun aika on täytetty?

Vierähti vuosikymmenen. Sen kuluessa kärjistyivät luokkavastakohdat kärjistymistään. Maanomistajaluokka leikki torppareillaan kissaa ja hiirtä. Oli helpottavinaan, mutta jos torppari yritti “vapauttaan” käyttää, iskivät syvälle riiston kynnet. Ja työväenluokan asema kävi yhä kireämmäksi, kunnes sodan aikana sen elämä syöstiin pois raiteiltaan. Kauas kodeistaan sotatöihin Venäjälle ja eri osiin Suomea, vietiin sitä joukottain. Vietiin nälkäruoskan ja alastoman pakon voimalla. Kylmiin kortteereihin, ylitäysiin asumuksiin se ahdettiin. Vaatteet sen yltä kuuluivat riekaleiksi. Yhä korkeammalle kohosi leipävarras. Ja sen sielua leikkasi sotarosvojen mässäyksen melu. Mykkänäkin, sota-ajan diktatuurin painon alla, huuti se kosto.

Valmistumassa oli Suomen työväki vallankumoukseen. Kun kajahtivat maaliskuun laukaukset Pietarissa, ja kun kuului niiden kaiku ympäri Suomen — silloin lähti se liikkeelle. Joka taholta tulvi kaupunkien ja tehdaskylien toreille, työväentalojen pihaille, kirkonkylien kokouspaikoille. Tuli kokoon ja oli valmis joukkovoimallaan — mihin? Kumoamaan jotain, sitä mikä oli sen edessä esteenä. Alas poliisi, senaatti, virkavalta, herrasvaltuustot!

Mutta se kuuli, ettei ollut vielä aika. Kaikki tuo — ja paljon muuta — oli tuleva, kun kokoontuisi eduskunta. Olihan siinä sosialidemokraattinen enemmistö.

Päätänsä pudistellen ja hampaittensa välissä äriä mutisten palasivat Suomen proletaarit työnsä ääreen. — “No, odotetaan sitten”.

Mutta ei toimettona odotettu. Leimahtivat lakot. Toteutettiin 8 tunnin työpäiviä. Poliisikamarit puhdistettiin. Mielenosotuksilla ja “suoralla toiminnalla” koetettiin auttaa elintarvekurjuutta. Ja yhä uudelleen kysyttiin puolueen luottamuspaikoilla olevilta: “Vartija, mikä on yön hetki?”

— Eikö jo koita aamu?

Se oli Suomen työväenluokan alinomaa uusiutuva kysymys Kerenskin aikana. Jo luuli se saaneensa kauan odotetun tunnussanan marraskuun päivinä. Tuota pikaa oli se toimessa ympäri maan, kun suurlakon kutsu kuului. Sille oli vaistomaisesti selvillä se, minkä vain terävin marxilainen teoria oli aavistanut — se, että suurlakko on vallankumouksen signaali.

Suomen sosialidemokratia ei sitä ymmärtänyt. Kymmenvuotisen etsikko-ajan, jolloin sen — käyttäen hyväkseen 1905:n kokemuksia — olisi ollut valmistauduttava, oli se käyttänyt muuhun. Se oli tuijottanut silmänsä sokeiksi parlamenttaarisen “demokratian” harhakuvaan. Ja sitä tavotti se yhä vielä. Vallankumouksellisen tilanteen velvoitusta se ei ymmärtänyt. Se pelkäsi sitä ja koetti lykätä pois sen katkeran kalkin. “Pelastaa” siitä Suomen työväen.

Mutta sitä katkerampana ja pohjaan asti oli sen työväen se kalkki juotava. Ei voida keinotekoisesti kiertää

vallankumousta. Se tuli — hieman myöhemmin. Sen täytyi tulla. Kärjistyneet vastakohtat sen synnyttivät. Etuoikeuksiensa menettämisen pelosta raivostuneet ja tietoisesti varustautuneet omistavat luokat ottivat sen alotteen, jota sosialidemokratia pelkäsi ottaa.

Taistelu leimahti. Ja Suomen työväenluokka taisteli. Hämmästyttäviä voimia nostatti se esille. Paljain käsin lähti se liikkeelle. Tarttui lujin kourin valtaan koko kapitalistisessa etelä-Suomessa. Tyhjästä nosti armeijoja. Murskasi vastavallankumoukselliset pesät alueeltaan. Loi halki Suomen ulottuvan rintaman.

Viikkoja, kuukausia saivat samat miehet ja naiset olla vartiopalveluksessa ja juoksuhaudoissa sen rintaman eri osilla. Ja se joukko "nälissään, palellessaan, kuitenkin vielä voitti". Torjui menestyksellä lahtarien laumoja, joita järjestivät ja johtivat kouluuntuneet upseerit. Hyökkäilikin. — Kunnia kaikille uskollisille sankareille! Ikuinen muisto kaatuneille ja verisen teurastajaterroren uhreille.

Suomen työväki näytti, että se oli vallankumouksellinen. Että se kykeni taistelemaan. Jo näkyi, kuinka sen punaisen kaartin hajallisiinkin joukkoihin alkoi muodostua kuria, järjestystä. — Samaan aikaan kävi rintamantakainen toiminta yhä nopeammin proletaariskumouksellista selvenemistä kohti. Akanat ja jyvät pyrkivät erilleen.

Mutta sitä ennen tuli tappio. Ylivoimaiseksi kävi vihollinen ulkomaisten imperialististen armeijain turvin. Katkesi punakaartien peräytymistie. Mutta vielä suorittivat sen parhaat joukot sankaritekoja.

Maahan iskettiin Suomen työväenluokka. Röyhkeä voittaja polki jaloin sen kuolleita ja eläviä ruumiita. Porvarispeto riehui valtoimenaan.

Mutta ei voinut se kuristaa koko työtätekevää kansaa. Niin totta kuin yhteiskunta perustuu työhön, niin totta on myös sen elämälle välttämätön työväki. Ja niin totta on myös tämä, yhteiskunnan terveimpänä luokkana, määräävä tekijä sen elämässä. Uudelleen on se nostava päänsä, entistä uhkaavampana.

Sillä selkeneminen on tapahtunut sen aivoissa. Se on nähnyt sanojen ja tekojen todellisen suhteen. Porvariston kavaluus oli sille jo ennenkin selvillä. Nyt on sille paljastunut myös sosialidemokratian petos. Harsot ovat rikkirevityt ja katse tarkkana tähystää se tilaisuutta, jolloin saa iskeä vapautuneella kädellään maahan teuras-tajansa.

— Vallankumous on kuollut, riemuitsevat lahtarit.

— Eläköön vallankumous! kajahtaa kuin maan uume-nista.

“Vapaus”, 27. 1. 1919.

Kuinka kumouksellinen tilanne Suomessa kehittyi ratkaisuunsa

“Työläiset eivät pääse maailmanvallankumoukseen muuta tietä kuin kulkemalla tappioitten ja virheiden, vastoinkäymisten ja seikkauksien sarjan kautta, mutta ne kulkevat siihen kumminkin”. — Lenin.

Suomen työväen vallankumouksellisen nousun esihistoriaa ei vielä voida kirjottaa, sillä sen ainekset ovat vielä siksi suuressa määrin niiden herrojen kätköissä, jotka sen provokatoorisella politiikallaan aiheuttivat. Selvää on myös että nuo rikolliset joukottain hävittävät tärkeitä todistuskappaleita. Mutta totuus on kyllä vähitellen tihkuva esille. Kuluihan Amerikassa puolisen vuosisataa ennenkuin totuus sen perustuslakikonventionista tuli julki osottaen, että ne miehet, jotka säätivät v:n 1789 perustuslain ja julistivat sen “mailman kansanvaltaisimmaksi”, itse asiassa eivät olleet demokraatteja ollenkaan, vaan kansanvallan vastustajia, ja että he tietoisesti loivat valtiollisen olotilan, jossa kapitalistien ja suurten maakeinotelijain etuoikeudet olisivat turvatut työtä tekevää kansaa vastaan.

Ne 50 vuotta myöhemmin löydetyt ja julaistut erään osanottajan muistiinpanot osottavat, että ne miehet, jotka muodostivat Perustuslakikonventionin, olivat salavehkeilyssään niin hyvin onnistuneet, ettei heidän suljetussa piirissä lausumistaan tarkotusperistä mitään päässyt julkisuuteen, vaan ainoastaan yleisöä varten aiotut viralliset selostukset ja niiden puoliviralliset tulkinnat. Mutta tuosta salakähmäisyydestä huolimatta tunsivat joukot, s. o. työläiset, uutisviljelijät ja työnsä tehtyään pelloille potkitut maan vapauttajat, vaistomaisesti — ja näkyvien

tulosten nojalla — mitä oli tekeillä, ja nousivat kapinoinhin perustuslakia sekä sen luomaa järjestystä vastaan. Kapinat kukistettiin ja kapinoitsijoita teurastettiin kylläkin, mutta totuus tuli julki aikaa myöten.

Tuleeko ja missä määrin — Suomen oloihin palataksemme — se rikollinen salavehkeily, joka oli käynnissä Berlinissä (“Suomen delegatsioni”), Tukholmassa (suomalaiset ja ruotsalaiset aktivistit) sekä Helsingissä (Svinhufvudin senaatti ja monarkistinen kopla) jonkun siihen osaaottaneen toimesta julki vilpittömän tai itsetiedottoman tunnustuksen kautta, se on vastaisuuden asia. Yhtä ja toistahan me jo tiedämmekin m. m. vaikuttimista ja kulussientakaisesta pelistä; itse teko, maanpetos, Suomen itsenäisyyden kauppaaminen saksalaiselle ruhtinasjoukkiolle, nähtävästi jo ennen vallankumousta, tarvitsee tuskin lähempiä todisteita. Sehän, samoin kuin tapa, millä valtiopetturit voittoaan juhlivat, on vain lisää todisteita heidän rikollisuutensa syvyydestä.

Ja onhan juuri se, mitä nyt Suomessa tapahtuu, mitä parasta todistusainehistoria historian tutkimukselle: se mitä he nyt tekevät, sitä ovat he aina tahtoneet. Muuan totuus — sosialistille jo vanha — on saanut entistä suuremman varmennuksen: porvarisluokan läpikotainen valheellisuus. Kun Suomen herrat maaliskuun vallankumouspäivinä v. 1917 koristivat rintansa punanauhoilla, ymmärsi jokaisen sen johtuvan alkeellisesta itsesäilytysvaistosta ja herätti se naurua, tietysti halveksuvaa. Mutta se, että ne esiintyivät “vilpittöminä” reformiystävinä sekä “rehellisinä” tasavaltalaisina ja että ne nyt, ne kainommat, antavat ymmärtää tai, ne röyhkeät, julkeasti tunnustavat, että he aina ovat olleet monarkisteja ja sydämmeltään uudistusten, sellaisten kuin yleisen kunnallisen äänioikeuden, 8 tunnin työpäivän y. m. vastustajia, ja että he ovat olleet pakotetut “ulvomaan susien joukossa”, se on oikein tosi porvarillista — sattuvampaa sanaa en keksi. Että varas on varkaansekainen, valehtelija valheellinen, väärinpelaaja petollinen ja porvari — porvarillinen, se on vain asiain oikealla nimellä nimitämistä. Ja että sana porvarillinen sisältää kaikki ne

ominaisuudet, joita Suomen porvarisluokka — se vanha arvokas sulautuneena yhteen julkeiden nousukkaiden kanssa — nyt julkituo, sen pankoot muiden maiden työläiset merkille. Sillä se, että jonkun maan porvariluokka puhuu ja käyttäytyy “sivistyneemmin” kuin jonkun toisen, se merkitsee vain sitä, että työväenliike on pakottanut ne vähän sisuaan hillitsemään. Mutta koskehan niiden jumalaan, rahapussiin, ja pedon sisu tulee heti julki. Valkoinen terrori Suomessa ja muissa Saksan “vapauttamissa” rajamaissa on muistutus niiden maiden työläisille, jossa sosialistipatriotit yhä pitävät yllä linnarauhaa.

Se että länsivaltain imperialistit lyövät mynttiä Saksan riehumisesta kansanvaltaa vastaan näissä maissa, on samaa kuin naamiaisveijarien pilkka siitä, jonka naamio on pudonnut. Ja niinkuin “suursaksalaiset” nyt ovat koko maailman edessä paljastetut, niin ovat niiden suomalaiset apinoitsijat koettaneet voittaa mestarinsa “in petto”, pienoiskoossa. Ja koko maailman porvaristo voi katsoa omaa kuvaansa kuin peilissä. Jos ne eivät sitä tahdo kuvakseen tunnustaa, niin sitä suurempi aihe työläisillä olla varuillaan. Sillä vastakohta työväen, taloudellisen vättämättömyyden luoman uudistustarpeen ja porvariston, heidän etuoikeuksiensa saneleman taantumuksellisuuden välillä — se vastakohta on vallankumouksen objektiivisen välttämättömyyden perustana.

V. 1915 kirjoittamassaan artikkelisarjassa “Internationalen romahdus” teoretisoi Lenin vallankumouksesta. “Marxilaiselle”, sanoo hän, “ei ole epäilyksenalaista, että vallankumous on mahdoton ilman vallankumouksellista tilannetta, sitäpaitsi ei jokainen vallankumouksellinen tilanne johda vallankumoukseen”. Vallankumouksellisen tilanteen oleelliseksi tunnusmerkiksi merkitsee hän 1) sen että valtuokat eivät voi säilyttää valtaansa muuttumattomana; pula siellä “yläkerroksissa” on luonut repeämän, josta sorrettujen tyytymättömyys purkautuu esille; ja “alakertalaisia” ei enää voida lahjoa sillä, mitä niille tarjotaan; yläkertalaiset taas “eivät voi myöntää enempää”; 2) se että riistettyjen hätä on tavallista suurempi ja 3) että kansajoukkojen toimintahalu on voimakkaasti

kohonnut, ne eivät enää anna kohdella itseään niinkuin ennen ja pakottavat yläkertalaiset heidät historialliseen liikkeeseen. "Ilman näitä objektiivisia muutoksia, jotka ovat riippumattomat ei vain osallisten ryhmien ja puolueiden, vaan myös osallisten luokkienkin tahdosta, ei vallankumous — yleisen säännön mukaan — ole mahdollinen." Ja analysoituaan erinäisiä vallankumouksellisia tilanteita, jotka ovat johtaneet tai olleet johtamatta vallankumoukseen, jatkaa Lenin osoittaen jokaisen sosialistin kiistämättömäksi velvollisuudeksi osoittaa joukoille vallankumouksellisen tilanteen kypsyys, herättää vallankumouksellista tietoisuutta ja auttaa köyhälistöä käymään toimintaan varustautuneena asianmukaisiin järjestöihin.

Että tilanne Suomessa, ainakin syksystä asti 1917, vastaa yllä esitettyä määritelmää, on epäilemätöntä. Pula oli kärjistynyt, niin taloudellinen kuin valtiollinenkin; joukkojen kauan alaspainettu tyytymättömyys oli ylivuotava, niiden hätä suuri ja niiden toimihalu ilmeinen, samoin kuin etuoikeutettujen luokkien huonosti peitetty päättäväisyys "panna nyt raja", minkä turvasi aseiden jakaminen talonpojille, jotka noin "kahden kesken" saivat tietää, ettei ase ollut tarkoitettu vain "ryssää" vastaan.

Herää nyt kysymys, missä määrin Suomen sosialidemokratia vastasi sitä, minkä Lenin merkitsee kaikkien sosialistien kiistämättömäksi velvollisuudeksi. Tämän kirjoittaja pitää velvollisuutenaan väittää, että puolueemme ei voinut kaikissa suhteissa täyttää mittaa. Totta on että Venäjän bolshevikeillä oli suomalaistenkin työväenjoukkojen suosio puolellaan — ei vähimmin sen takia, että ne periaatteilleen uskollisina ja johdonmukaisesti puolustivat Suomen vapauttamista holhouksen alaisuudesta (minkä ne myöhemmin toteuttivatkin). Ja bolshevismi — sikäli kuin se sanomalehtien kautta tuli tunnetuksi — sai kannattajia. Joukkojen yhä kohoavaa tyytymättömyyttä tulkitsivat lehdet; eikä ollut kuonokoppaa. Työväenlehdet niin sanoakseni käyttivät "boshevikkikieltä". Mutta yksi puuttui: bolshevikkiteoria, tilanteen arvioiminen vallankumouksellisen sosialidemokratian valossa, samoin pää-

määrätietoinen ja järjestelmällinen valmistelu siihen, joka oli tuleva tai joka ainakin saattoi tulla.

Sillä on selityksensä. Mutta selitys ei aina sovita. Eräissä tapauksissa voidaan puhua virheestäkin. Ja Suomen sosialidemokratian virhe — niin saattaa historia sanoa — oli sen vahvasti tehostettu parlamenttarismi. Huomattakoon, että vaikkakin sen parlamenttaarista toimintaa voidaan arvostella, niin esiintyi siinä kuitenkin rehellistä pyrkimystä marxilaisuuteen. Sosialidemokratiset edustajat esittivät rohkeasti köyhälistön ajatuksia koristelemattomalla kielellä. Ja se, että puolue sitten, vallankumouksellisen tilanteen tullen, veti olojen luoman taktiikkansa johtopäätökset, eikä ratkaisun hetkenä vetäytynyt sivulle, vaan lähti joukkojen mukaan, jopa kulki niiden etupäässä, se sovittanee paljon siitä, mitä muussa rikottiin.

Porvariston — ja oikeistososialistien — kannalta pitäisi kai lukea puolueelle ansioksi, että se koetti parlamenttarismin avulla luotsata valtiolaivaa karikon läpi myrskyissä. Sen puhujat osoittivat lukemattomia kertoja eduskunnassa, että jollei täytetä muutamia ehtoja, niin ei mikään mahti maailmassa voisi estää maanvieremää. Mutta porvarilliset pitivät sitä, mikä oli rehellistä tilanteen arvioimisyritystä, tyhjänä puheena, türhina uhkauksina tai myös rikollisena agitatsioonina. Ja joskin jotkut niistä varmaankin aavistivat mihin joudutaan, niin "eivät voineet" tehdä myönnytyksiä. Niiden luokka piti kiinni etuoikeuksistaan, ja niiden kannattajain suuri joukko, sekä myös osa poliitikkojakin laske sokeasti päin kareja.

— Siis arvioitiin tilannetta?

Kyllä yritettiin. Eduskunnassa ja sanomalehdissäkin, vaikka vaillinaisesti. Ja teoreettinen vallankumouksellinen opastus lentokirjasten muodossa oli aivan laiminlyöty. Ja sekin, mitä Lenin selittää kaikkien sosialistien kiertämättömäksi velvollisuudeksi vallankumouksellisessa tilanteessa, tarpeellisten järjestöjen luominen, sekin täytettiin puutteellisesti.

— Mutta olihan punaset kaartit?

Niin, työläiset järjestivät niitä omasta alotteestaan.

Hyväksyi puoluekin ne sitten "järjestyskaarteina" — ei kuten porvarilliset uskottelevat ketään eksyttääkseen, vaan sanoakseen itsellensä, joukoille, että näitä järjestöjä vain äärimäisessä hätätilassa voitaisiin käyttää kumoukselliseen toimintaan. Ne olivat tosiasiallisesti vain itsepuolustusjärjestöjä, ja sellaisinakin huonosti varustetut. Jos olisi ollut varma päätös ryhtyä aseelliseen toimintaan, tai jos olisi voitu tieteellisesti laskea, että siihen sitä tullaan, niin olisi kai silloin suuremmalla tarmolla koetettu hoitaa eduskunnan ulkopuolista työtä, sekä valistuspuolta, että järjestäytymistä (aseistusta, päällystön valmistusta ja tarpeellisen hallintokoneiston luomista). Meillä tulivat nämä puolet laiminlyötyä.

— Entäpä venäläisten osuus? Eri maiden porvarit ja oikeistososialistit väittävät Suomen sosialidemokratien rakentaneen "vieraalle avulle".

— On luonnollista, että porvarit käyttävät ja vääristelevät tätä asiaa omaan pussiinsa päin. Kyllähän sitä meilläkin Suomessa kansallisella petkutuksella on mellastettu. On pidetty meteliä "ikivihollisesta" ja "tavaritista" ja "punaryssistä" ihan inhottavasti. Tavalliselle ennakkoluulottomalle ihmiselle — ei vain internatsionalistille — on juttu hyvin yksinkertainen.

Ensiksikään ei Suomen porvarillisilla, jotka ovat maddelleet Venäjän vallanpitäjien edessä (Nikolai verisestä alkaen Kerenskiin, siihen poliittiseen nykyäijään asti), niillä ei ole mitään oikeutta moittia työläisten yhteistointaa kumouksellisten sotilaiden kanssa, jotka ovat puoltaneet Suomen itsenäisyyttä omia herrojaan, jopa osaksi saksalaisia maahan tunkeilijoitakin vastaan. Toiseksi on suuressa määrin ja tarkotuksella liioiteltu tätä veljesty mistä. Olihan kyllä venäläistä sotaväkeä niillä paikoin, missä köyhälistö oli kumousmielistä. Mutta omasta kokemuksesta — sen on tämän kirjoittaja useita kertoja kuullut työläisiltä jo ennen kumoustamme — tiesivät Suomen työläiset, että eivät kaikki venäläiset sotilaat olleet luotettavia kumouksellisia. Sitä taas, että suomalaiset työläiset eivät ottaisi vastaan venäläisten apua teurastajiaan vastaan, jotka *eivät koskaan olleet epäröineet*

*turvautua tsaarin valtaan ja sen sotilaallisiin voimakeinoihin työläisiä vasten — sellaista voi vain idiootti vaatia. Ja kuitenkin oli meidänkin, puolueen luottamusmiesten, joukossa sellaisia, jotka joko kansallisen mielialan tai taktillisen arvioimisen perusteella eivät olisi halunneet käyttää "vierasta apua". Ja vielä kerran: sitä apua käytettiin hyvin vähän, ei läheskään niin paljon kuin "valkoset" käyttivät ruotsalaista, venäläistä ja saksalaista apua. — Se että ostimme venäläisiltä aseita, ei kai ole mikään synti, sillä porvarit näyttivät hyvää esimerkkiä: *ne ostivat ja rosvosivat aseita puolueettomilta venäläisiltä sekä salakuljettivat niitä vielä vallankumousaikoinakin Venäjältä!**

Kukaan ei voi kieltää tosiasiaa, että venäläisen sotaväen evakuoiminen jatkui säännöllisesti koko kumousajan ja että rintamalla vain vapaaehtoisia taisteli punaisten riveissä. Ja etten mitään sanomatta jättäisi, lisäksi, että minun puolestani venäläiset olisivat kernaasti saaneet suuremmassakin määrin tapella meidän puolestamme lahtareita ja saksalaisia vastaan.

On kai luonnollista, että kumouksellisen sotaväen, joskin vieraskielisen, lähelläolo oli omiaan vahvistamaan kumouksellisen köyhälistön voimantuntoa, vieläpä ehkä suuremmassa määrässä kuin mitä sitten todellisuus vastasi. Ja juuri tämä köyhälistön tunne, se ettei nyt tarvitse, ei voi antaa perää, tuli mitä tuli, se se porvarillisen provokatsionin ärsytyksen kautta johtaa kumoukselliseen toimintaan. Ja tammikuun lopulla oli tilanne meillä sellainen, että oli joko täydelleen antauduttava ja luovutettava köyhälistön kaartit jo monin paikoin liikkeelle pantujen ja hyökkäykseen ryhtyneiden vihollisten, juuri samalla laillistettujen "suojeluskuntien" kynsiin — tai noustava vastarintaan. — Ei ollut muuta valittavana.

Olen täten — omalta mieskohtaiselta näkökannaltani — tahtonut saada sanotuksi, että Suomessa vallitsi vallankumouksellinen tilanne; että sosialidemokraattinen puolue viimeiseen saakka uskoi, että se oli rauhallisesti selvitettävissä, sekä toimi sen mukaan, mutta että se

vallanpitäjien äärimmäisen provokatsionin vaikutuksesta johti avoimeen, aseelliseen luokkataisteluun, sisällissotaan, jonka köyhälistö hävisi suurimmaksi osaksi porvariston maanpetturillisen menettelyn takia, jonka kautta myös uhrattiin Suomen itsenäisyys. Ja "valkoisten" erikoisen julman riehumisen sekä peittelemättömän taantumuksellisuuden johdosta käynee tämä joka päivä yhä selvemmäksi, niin hyvin sivullisille kuin sillekin osalle Suomen kansaa, jota on Saksaan pakkotöihin myyty, ja jolla nyt maksetetaan sianpäiden seikkailupolitiikan kulut.

Kirj. kesäkuulla 1918 Moskovassa, julaistu Tukholman "Politikenissa".

Luokkasodan muistelmia

RETKI RINTAMAN TAKALISTOLLE

Luokkasodan aikana, siinä maaliskuun toisella puoliskolla, oli tullut Helsinkiin hälyyttäviä tietoja pohjoiselta rintamalta ja tämän kirjoittaja lähetettiin sinne katsomaan.

Saavuin Tampereelle yöllä. Asemasalien lattiat ovat täynnä makaavia kaartilaisia. Menen konttoriin soittaakseni esikuntaan. Rautatieläistovereita istuskelee siinä allapäin. "Jopa kävi huonosti" sanoo yksi ja kysyvään katseeseen vastaten jatkaa: "romahti".

— "Mikä?"

— "Vilppulan rintama".

Seurasi lyhyt kuvaus lahtariprovokatsioonista, niiden sivusta-iskuista ja meikäläisten kesken syntyneestä hajaannuksesta, peräytymisestä, pakokauhusta. Asema oli selvä: rintamat auki.

Samassa pääsinkin lähtemään esikuntaan, joka sijaitsi Teknillisellä opistolla. Hälinää etuhuoneissa. Perällä istui pöytänsä ääressä rintamapäällikkö, tov. Hugo Salmela. Valvoneelta näytti kuten lähimmät toverinsakin. Ja alituiseen häirittiin puhelimitse ja oveen kolkuttaen. — Siinä lomassa sain lähemmät tiedot. Saapui myös tov. Eino Rahja ja kuvaili yksityiskohtia. Varsin opettavia olivat kertomukset kylmäverisimpäin päälliköiden yrityksistä pitää yllä kuria ja taistelujärjestystä. Mutta ei ollut auttanut, kun oli tottumatonta väki ja suurin osa päälliköistä.

Muutamien käytännöllisten järjestelyjen jälkeen käytiin pari tunniksi nukahtamaan, sillä päivä jo koitti. Aamulla osottautui sitten räikeänä esikuntakoneiston puutteellisuus niin suuren "rynnistyksen"

varalta. Kiireellisiltä sotilasläheteiltä, päälliköiltä ja esikuntamiehiltä sulki sisäänpääsyn eteisen täyttävä tungos. Jonokin järjestyneenäkin oli se pahana tulppana ovesa. Ja mitä he hakivat? Eräät eväitä, toiset lomaa, mutta useimmat lupakortteja. *Miltei kaikki* olivat asioita, jotka eivät missään nimessä olisi kuuluneet rintamaesikunnalle. Niimpä ryhdyttiinkin järjestämään, ja siirrettiin eräitä asioita muihin huoneisiin — olisi pitänyt siirtää toisiin taloihin. Pantiin myös vastaanottajia, jotka edes jonkun verran tiesivät, missä mikin asia toimitetaan. Kuvaavaa oli, että kaikki pyrkivät ylipäällikön puheille ja vielä kuvaavampaa, että suurin osa sinne päästettiin.

Muistan niin elävästi, kuinka tov. Salmela-vainajan uupuneille kasvoille levisi tuskallinen hymy, kun ilmes-tyi lomanpyytäjä toisensa jälkeen. Useat niistä olivat yksityisiä, mutta paljon oli komppaniain tai pikku ryh-mien edustajia. Eräille oli luvattu, toiset selittivät olevansa uupuneita — pitäisi päästä käymään kotipuolella. Lupailivat tulla pian takaisin.

Ei voitu nyt laskea kuin poikkeustapauksissa. Täy-tyi ajatella kaupungin puolustusta. Ja sitä varten oli ensinnä otettava selko joukkojen todellisesta tilasta. Lähdettiin kiertomatalle. Käytiin kouluissa ja muissa kasarmitaloissa. Todettiin, että monet joukot ovat hyvin uupuneet ja vaillinaisesti varustetut. Esim. jalkineita puuttui useilta, samoin talvitakkeja. Mutta nukuttuaan ja aterioituaan olivat jo monet kaartilaiset taas kun-nessa. Keskustelimme heidän kanssaan, pidimme suu-rempia ja pienempiä kokouksia sekä totesimme, että on vain käytävä järjestelyyn käsiksi.

Kokoontuivat sitten tärkeimpien esikuntien edustajat ja laativat kaupungin puolustussuunnitelman. Väärin-käsitysten selvittämiseksi, luottamuksen aikaansaami- seksi ja mielialan nostattamiseksi julaistiin päiväkäskey. Kun se on hyvin kuvaava koko tälle vallankumouksen asteelle, selostan sen lyhyesti.

Ensin todetaan valitettavaa sekaannusta ilmenneen: sen pohjana petos ja provokatsioni. Mutta ei sitä ole omassa johdossa, kuten lahtarien kätyrit kohisevat. Ne

myös lienevät toimittaneet joillekin joukoillemme väärää käskyjä. Saaneet aikaan pakokauhun.

Kovin on koeteltu joukkojemme kestävyyttä. Kaartilaiset voivat siitä moittia, mutta parempia mahdollisuuksia ei ole ollut. Vihollinen yllätti. Sitten on yritetty mitä on voitu. — Mutta nyt esim. on tälle rintamalle aiotut apujoukot täytynyt lähettää muualle. — Ylivoimaiset seikat aiheuttivat tappion, mutta älkäämme tehkö sitä suuremmaksi kuin se on. Otetaan oppia vastoinkäymisestä. Pää pystyyn ja hammasta purren uuteen yritykseen!

Epäkohtien korjaamiseksi on ryhdytty toimiin. Esikuntain tehtäviä yhtenäistetty. Määrätty päälliköt, ja ettei liian paljon vastuuta jäisi niiden varaan, seuraavat esikunnat tarkoin niiden toimia. Koska on esitetty painaviakin muistutuksia joitakin pataljoonain ja komppaniain päälliköitä vastaan, on niitä uusittava. Sen tekee rintama yleisesikunta. Erottamisen kautta ei keltään ole vielä riistetty toveriluottamusta, on vain siirretty sopivampiin toimiin. Ei tietenkään tahdota estää kansanvaltaista silmälläpitoa ja arvostelua, mutta ne eivät saa viivyttaa toiminnan vapautta ja täsmällisyyttä.

Vielä varotetaan kansallisten ennakkoluulojen ja kielieroavaisuuksien synnyttämistä väärinkäsityksistä sekä käsketään panemaan joukot järjestykseen. Päälliköt paikoilleen ja tietäköön joukot aina, missä hän, tai sijaisensa on. Lopuksi vetoamus: teissä näkee nyt Suomen köyhälistö tukensa ja turvansa. "Vain omalla kunnolla, päättäväisyydellään, uljuudellaan voi työväenluokka saavuttaa tuloksia taistelussaan. Siksi jokainen tehköön velvollisuutensa. Käskyt täytettäköön viipymättä ja empimättä".

"Yhteisen asiansa nimessä, köyhälistön suuren vallankumouksen nimessä, isien ja äitien kärsimysten nimessä, vaimojen, lasten ja tulevien työläispolvien puolesta taistellessa orjuutta ja taantumusta vastaan, vapauden ja sosialistisen edistyksen puolesta. Eläköön työväen vallankumous".

Kuten näkyy, oli itse taistelu johtanut siihen, että

sotakoneistoa oli keskitettävä. Esikuntajohdon tilalle astuu päällikkö, jonka toimia esikunta vain "tarkoin seuraa". Pataljoonan ja komppanian päälliköitä vaihdetaan — ei valitsemalla vaan nimittämällä. Ja säädetään tiukennettu päälliköiden vastuu, m. m. tärkeä velvollisuus pysyä paikoillaan, sillä hyvin monet joukot valittivat että peräytyminen ja paniikki syntyvät helposti silloin kun ei tiedetä missä päällikkö on. Useissa paikoin päiväkäskyssä teroitetaan *kurin* merkitystä. "*Täysi luottamus je ehdoton kuri ovat kaiken menestyksellisen sodankäynnin edellytykset*", sanotaan lihavin kirjaimin.

Huomattava on myös, että päiväkäskyn loppulauseissa puhutaan vain "köyhälistön" ja "työväenluokan" taistelusta, ei "kansan". Se osottaa, että vallankumouksemme kävi yhä proletaarisemmaksi, ja jos olisi joku aika vielä kestänyt, olisi väkistenkin jouduttu bolshevismiin, s. o. ne olisi joutuneet, joille se olisi selvinnyt, toiset olisivat sitä selvemmin astuneet sivuun — niinkuin jo paljon tapahtuikin.

Pari yleisempää kokousta jotka pidettiin toimihenkilöiden ja päälliköiden kesken, jäivät erityisesti mieleen. Niihin otti osaa Helsingistä tulleista tovereista m. m. K. Manner. Voi todeta, että tarmokkaiden, vallankumouksellisten proletaarien rohkea ja päättävä esiintyminen usein vaikutti käänteentekevästi kokoukseen, kohotti mielialaa ja lisäsi luottamusta. Niimpä kun esim. komppaniainpäälliköitten kokoukseen saapui tov. Salmela ja ilmoitti, että heti on saatava Suinulaan pari komppaniaa muutoin aukenee tie lahtareille, niin syntyi ensin hiljaisuus. Tiukasti kysyi silloin puheenjohtaja, helsinkiläinen työmies: mitä, emmekö ole vallankumouksen sotureita? Samassa astui esiin Helsingin nuorisokomppanian edustaja ja sanoi: saavuimme juuri, olemme tulleet tappelemaan, lähdemme heti. — Viipymättä nousi muitakin ilmoittaen, että heidänkin joukkonsa ovat valmiit. He lähtivät heti toimeen.

Näissä kokouksissa selviteltiin väärinkäsityksiä, osoitettiin puutteellisuuksia ja saatiin selityksiä, rakennettiin luottamusta ja nostatettiin mielialaa. Ne olivat hy-

vin opettavat. Mutta yksi ilmiö oli silmiinpistävä: mitään varmaa, yli muitten näkyvää, sotilaallista auktoriteettia ei ilmestynyt. Se olisi kuitenkin ollut niin tarpeen. Näkyi kuinka joukot ja niiden edustajat kaipa-sivat keskittävää lujuutta — komissaaria. Ei ollut. Oli kumousmieltä, oli tarmoakin eräissä, etupäässä helsin-kiläisissä ja pietarilaisissa tovereissa, mutta puuttui — kommunismi: tietoinen varmuus, joka proletaarien kumouksellisesta taisteluhalusta valaa eheän iskunyrkin.

Jokainen käsittää, että eheän taisteluvoiman luomi-nen Tampereella silloin kokoontuneista punakaartin uupuneista joukoista olisi ollut mitä vaikein tehtävä tuntuvalle kouluuntuneittenkin päälliköitten joukolle. Siellä silloin oleville "kotitekoisille" kävi se silloin yli-voimaiseksi. — Mutta ne yritykset, mitä silloin tehtiin, ovat kiitettävät. Sen voin todeta, kun parin päivän päästä palasin Porista. Kerrottujen neuvottelujen ja Pyynikillä pidettyjen juhlallisten hautajaisten jälkeen jouduin näet lähtemään kiertomatkalle Porin radan varsille.

Ensin tulimme Siuroon. Korkealla vuorella, työväen-talossa, istui esikunta. Muistutti työväenyhdistyksen joh-tokuntaa — ja lienee ollutkin samoista henkilöistä kokoonpantu: ijäkkäämpiä työmiehiä sahalta, joku käsi-työläinen. Mitään sotaista ei heissä ollut. Ja selkäpuo-len tehtäviä he toimitelivatkin: hankkivat hevosia ja niille muonaa, toimittivat aseita, ammuksia ja varus-teita rintamalle, kirjoittelivat lupalappuja ja telefoonitse välittivät tietoja. Kuulimme että tykistöä oli mennyt rintamaa vahvistamaan. Ketjut oli jälleen vedetty ja lahtarien eteneminen pysähtynyt. — —

Sitten Karkkuun. Loitolla asemalta oli esikunta pie-nen talon (tai torpan) tilavahkossa pirtissä. Täällä näytti vielä vähemmän sotaiselta kuin edellisessä. Pari unista miekkosta ison pöydän ääressä, jolla oli sokin sokin kirjoja, papereita, patruunia y. m. Rintama oli kauempana. Kun astelimme yli peltojen, jolle jo pälväiä paljastui, lausui oppaamme, toimelias maatyömies, huo-lestuneen toivomuksen, että pian päästäisiin kevättöihin.

Emme täysin käsittäneet vielä silloin, millaisen verikylvön lahtarit siksi kevääksi olivat Suomen kansalle valmistaneet. Emmekä sitäkään, minkä nyt Suomen köyhälistö jo yleiseen käsittänee, että eivät pääse Suomen maalaisraatajat *omiin* kevättöihinsä, ennenkuin nousevat proletaarisen vallankumouksen voimalla uudelleen kyntämään silloin martyriverin lannoitetut vainiot.

Pistäysimme punakaartilais-kasarmilla. Siellä oli auttavat vuoteet, kaksinkertaisessa rivissä, ruokala ja kahvitarjoilu. Järjestys oli kohtalainen. Mutta harjoituksia ei näytty pitävän ja poikien ryhti oli hyvin vähän sotainen. Pieni joukko heistä lähti lähiasemalle lomalle. Repäsevästi lauloivat.

Junassamme kulki myös jonkun matkaa pari tove-ria, muistaakseni Hyvinkäältä, olivat makselemassa kaartilaistensa palkkoja. Sitä varten kiertelivät pitkin rintamia omiansa etsien! Siinäkin yksi luokkasotamme sissiasteen merkkejä. Palkka kulki kotipaikan kautta! Se osottautui jo silloin mahdottomaksi. Armeijajärjestykseen täytyi siirtyä. Vallankumouksemme traagillisuus vain osottautui siinäkin, että lahtarijoukot ennätti lukuisain upseerien roikka järjestää armeijaksi niin paljon nopeammin. Me emme ennättäneet voittoa hajallisuuttamme, kun jo ylivoima yllätti.

Tyrvällä oli esikunta pappilassa, ja päällikkö oli sotilas, ent. aliupseeri kai. Sen mukainen meininkikin. Hän teki tarkan selvän rintamista: missä tykki, missä ruisku, missä ketju. Mutta esikuntakomennossa myönsi olevan korjattavaa. Sielläkin näet samassa huoneessa, missä puhelimitse ja henkilökohtaisesti sotilaallisia asioita harkittiin ja järjesteltiin, otettiin myös vastaan kaikenlaisilla asioilla olevaa ukko- ja eukkoväkeä. Lääkärintodistuksilla lomaa ja vapautusta pyytäviä sekä minkä mitäkin. Se päätettiin korjata ja pitää sota-asiat erillään niitä häiritsevistä sivuseikoista.

Teipohjan aseman ravintolassa aterioi ja joi kahvia iloinen liuta herraskaisia. Kuvaavaa, ettemme ottaneet selkoa siitä, mitä he olivat ja millä asioilla liikkuivat.

Porissa toimi esikunta tilavahkoissa huoneissa. Taisi

olla vähän valtaraja-riitaa sen ja päällikön välillä — oli jo kohonnut esille kysymys: yksi- vaiko monivaltaisuus. Rintamaesikunta olikin sentään Noormarkussa, jonne ajettiin autolla. Siellä näkyi Ahlströmien palatseissa Helsingistä pistäytyneiden matruusi-anarkistien "pakko-luovutusten" jäljet.

Päällikkö jyryläinen tov. Salminen oli järjestänyt sinne ilmeisesti hyvin toimivan esikunnan. N. 300 m. päässä oli ketju. Tov. Salminen oli äsken juuri tehnyt kiertomatkan juoksuhaudoissa. Nyt oli valmiina päivä-käsky, jonka lyhyeen täsmällisyyteen oli sopinut tove-rillinen vetoaminen kaartilaisten mieskohtaisiin lupauksiin täyttää käskyt ja runollinen kehotus vallankumouksellisen velvollisuuden täyttämiseen. Kirjoituskoneet räätisivät, toimitsiat selostivat kukin alaansa, tarkastajat palasivat ulkolinjoilta. — Kaikki oli valmista — aamui-seen hyökkäykseen.

En halunnut puuttua puhtaasti sotilaallisiin asioihin — niistä tiesin olevan määräykset keskuksista. En voi siis sanoa, oliko hyökkäys tarkotettu Tampereen aseman helpottamiseksi. Samalla sain jo ikäänkuin esikäsityksen siitä, kuinka vaikea oli sitten saada näitä joukkoja perääntymään ilmeisen lujista asemistaan. Kaikkien rintamain *kokonaisuuden* käsite ei vielä ollut selvinnyt eikä Porin takana vielä käsitetty, että heidän kohtalonsa ratkaistiin — Raudussa.

Täällä ja autolla Poriin ajettaessa keskustelimme paljon tov. Salmisen kanssa. Ensiksikin politiikkaa. "Me taisimme myöhästyä" lausui hän, viitaten erääseen keskusteluun, joka meillä oli ollut "Smolnassa" joku aika ennen luokkasodan alkua ja jossa hän oli huomauttanut, että meidät voidaan yllättää. "Niin voi sanoa", vastasin, mutta viittasin samalla siihen, että emme nytkään olleet varustetut edes auttavasti. Totta. Ja se kyllä näkyi tälläkin rintamalla. Jalkineiden puute oli huutava. Tov. S. piti kuitenkin hyvänä merkkinä sitä, että nyt oli alettu saada varusteita. Ei kylläkään paljon, 20—30 paria saappaita y. m. Mutta se reipastuttaa kovin poikia Näkevät että yritetään. Ja päällystökin tuntee

asemansa turvallisemmaksi, kun intendentuuri toimii. Ei tarvitse haaskata huomiota alituisen huolehtimiseen ja hoputtamiseen. Tietää että tilaukset on otettu huomioon ja täytetään, mikäli voidaan.

Tov. Salminen näytti muuten ottaneen tehtävänsä vakavasti. Hän kertoi järjestelyistään ja kuulija sai sen käsityksen, että kysymykset oli ratkaistu tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan oikein. Huvittavaa oli kuulla, kuinka hän oli "reglamenteerannut" naiskysymyksen — joka teki niin paljon häiriötä monilla rintamilla. Näki ettei hän yrittänyt hallita kaavallisilla käskyillä ja kielloilla, vaan siten, että sai perille mihin pyrki.

Itse oli tov. Salminen perin reipas sotilas. Pukuna puolipitkä vyöturkki. Pystylakissa punamerkki. Ei mitään "jouluukuusen koristeita", kuten eräillä "komentajilla". Oli hänelläkin pieni oman tärkeiden tunnon vivahdus, mutta se ei häirinnyt, kuului miltei asiaan. Elävänä on mielessäni muistonsa. — Tov. Salminen lienee joutunut Tampereella haavoittuneena lahtarien kynsiin, jotka tietenkin hänet raatelivat.

Porissa pistäydyttiin sairaalassa, joka oli hyvässä kunnossa. Useat haavoittuneet tiedustelivat innostuneina kuulumisia ja toivoivat pian pääsevänsä lahtareille "näyttämään". — Eräessä koulussa oli harjoituksissa komppania. Kaupungissa vielä jälellä olevat olivat sen muodostaneet kaupungin puolustuksen varalta. Nyt oli määrätty aamulla "manöövereille", s. o. aiotun hyökkäyksen reserviksi. Pari puhetta pidettiin. Yksityiset toverit kävivät sitten juttelemassa, valittivat sitä, että liian vähän on selostettu tämän taistelun merkitystä. Se tietoisuus on kuitenkin hyvin tärkeä taistelijan mielialalle. Eräs toveri kertoi vaimonsa olevan raskaana viimeisillään ja hän pelkää pahaa, jos on lähdeittävä rintamalle. — Niin, kuinka monen kymmenen miljoonan perheen onnen onkaan murtanut imperialismin suursota kaikkine seurauksineen. Raskaalta tuntui tuijottaa sen kurjuuskuiluihin ilman kommunismin lujaa luottamusta, että on kuin onkin alkanut ratkaiseva taistelu kapitalismin petoa vastaan.

Junalle saapuessani tein pikku havainnon — eräs rautatieläistoveri kuiskasi luottaen korvaani: “No aamulla se on sitten hyökkäys”. — Mistä hän sen tiesi? Oliko se yleisenä puheenaiheena “tovereitten kesken”? Silloin sen tiesi lahtaritkin.

Tampereella oltiin kuumeisessa touhussa. Joukko-osastoja lähti asemille, aseita ja ammuksia lähetettiin. Tiedettiin lahtarien liikkuvan Lempäälää kohti. Se oli estettävä. Esikuntatyö näytti sujuvan paremmin: pari järjestelykykyistä toveria oli tarttunut siihen käsiksi.

Illalla pistäysin tov. Vankkojaa katsomassa. Hän makasi keuhkotaudissa. Tuntui reippaalta — jota luulin lopun merkiksi. Hämmästykseni näin hänen nimensä toimivien joukossa vielä kuukausien päästä. Vesi- ja ruoka-kuuri oli vielä palauttanut hengen. Hänkin muuten yksi maailmansodan uhreja. Sen sensuuriasetusten rikkojana vankilassa istuessaan oli hän saanut elimistönsä vian, joka pian vei hengen. — Tov. V. suhtautui vallankumouksemme kriittisesti. Marraskuussa oli hän kiihkeästi vaatinut vallan ottoa. Mutta silloin ja sen jälkeen oli hän saanut punakaarteistamme sen käsityksen, etteivät ne ole siinä kunnossa kuin menestyksellinen taistelu edellyttäisi. Hän ennusti epäonnistumista. — Sitten jälestäpäin lienee hänkin ollut jonkun aikaa tappion painon alaisena, mutta reipastunut nähtävästi maailman vallankumouksen merkkien selvetessä, ja ummisti silmänsä luottaen luokkansa voittoon.

Illalla kun astelimme Tampereen katuja tähtien kirkaasti loimutessa sinitaivaalla, ajoi reki toisensa jälkeen ohitsemme. Keskellä oli “ruisku” ja kuormassa muutama harmaapukuinen kaartilainen. “Onnea matkalle, pojat, lyökää kynsille lahtareita”, huusi joku. “Kyllä koitetaan”. Ja kajahti laulukin.

— Kun oli heitetty hyvästit tov. Salmelalle ja Lauri Letonmäelle joka jäi vielä Tampereelle y. m. — oli matka asemalle. Siellä oli ankara touhu. Sotilasjunia lähti Kangasalle ja Lempäälään. Minun kimppuuni kävivät kaiken maailman ulkomaalaiset konsuleineen. “Eikö voi päästä rintaman läpi”. Olihan Toijolan asemalla

Ranskan lähettilään Noulensin juna ja siihen tarrautuneina isompien ja pienempien "diplomaattien" lauma, joukkoon otettuina joku määrä Venäjän vastavallankumouksellisia. Ymmärsin hyvin punakaartilaisten epäluulon ja vastenmielisyyden laskea niitä rintaman läpi (englantilaiset olivat päässeet), mutta sittenkin katsoin että niiden olisi pitänyt antaa mennä. Paljoakos ne siellä olisivat voineet meitä vahingoittaa — kyllä lahtareilla oli paljoa parempi oma vakoilu. Mutta sotajohto ei päästänyt ja sillä hyvä. Noulens seurueineen palasi Venäjälle, asettui Vologdaan, vehkeili sieltä käsin kapiinoita (Jaroslov) ja puikahti sitten Arkangeliin.

Hämeenlinnassa olivat myös jännittävät paikat. Joka taholta tuli tietoja, että jos ei tule apua, niin jää siihen ja siihen paikkaan aukko. Lahtarit painuivat lähemmäksi. Eikä oikein tietty missä asti ne milläkin suunnalla olivat. Esikuntatoveri, joka sitä koetti puhelimitse tiedustella, sanoi sieltä kuuluvan kaiken maailman äänet sekasin ja karjasi tuon tuostakin sotaäänellä: "Pois lahtarit linjalta" — jotenkin yleinen tapa puhutella niitä lahtarien agenteja, joiden, syyllä, epäiltiin kuuntelevan keskusteluja.

Vaikea oli esikunnan asema, sillä ei ollut mistä ottaa joukkoja. Tuossa pikkuporvarillisessa kaupungissa itsessään on hyvin vähän varsinaista työväkeä. Se oli jo mobilisoitu — viimeiset kaupungin turvaksi. Suurin osa ijäkästä väkeä, kuten puhetilaisuudessa näin. Mitään päällikköä en nähnyt. Esikuntamiehet kertoivat, vähän hämillään, pienen riitajutun. Joku kadehtija oli nähnyt heidän ottavan ryypyn. Yksi oli siihen oikeutettu, mutta toiset eivät! Oli tulla skandaali. Mutta taisi se jo olla ohi.

Kasarmilla oli kova touhu saada kuntoon "suurpuhuj", iso tykki. Mutta se ei näyttänyt olevan helppoa. Milloin puuttui koukku, milloin köysi. Valjakkoja ei tahdottu saada kuntoon. Ja rintamalta tuli yhä hälyyttävämpiä vaatimuksia. Taisihan se lopuksi lähteä.

Puhetilaisuudessa oli ehkä proletaarisinta yleisöä, mille olen puhunut. Ryysyisiä maalaispoikia ja pakolais-

naisia — joku torppari oli tullut koko joukkoineen. Sydäntä viiltävästi lauloivat he: “Eikä taiston tuoksinassa, tiedä kumpi voittamassa, vallankumousko vaiko taantumus . . .”

Minä tiesin, että jälkimäinen oli. Ja se tieto vahvistui illalla asemalla. Oli epävarmaa, vieläkö Tampereelta tulee juna, ja aseman hallintoväki oli hermostunut. Joku sanoi, että “jokohan pitänee vetäytyä Viaporin tykkien turviin”.

Mutta juna tuli tuoden vakavia tietoja Lempäälästä. Mieliala oli raskas. Se keveni vain hetkeksi Riihimäellä, kun tuli tervehtimään tov. Kronqvist. Punaliina kaulassa, sen pää heitettynä yli sarkatakin olkapään, päässä karvalakki — sellaisena oli hän tyypillinen kuva punakaartin päälliköstä sitä vanhempaa polvea, joka seurasi nuorisoa ase kädessä rintamalle. Ja niille lahtarit raivoisimmin kostivat.

Minulle asetti tämä matka vastattavaksi raskaan kysymyksen, johon vastaus oli tuleva vasta kuukausien kuluttua. Se oli kysymys siitä, eikö olisi voitu järjestää antautuminen siellä, missä piiritettyjen asema kävi toivottomaksi, kuten Tampereella. — Mitä reaalisia mahdollisuuksia olisi ollut saada kunnialliset ehdot? voidaan kysyä. Se että Ruotsin konsulinvirasto tarjoutui välittämään antaumisia, jos tarvittaisiin, samoilla ehdoilla kun Kirkkonummellakin — se ei olisi merkinnyt mitään. Lahtareita se ei olisi liikuttanut. Mutta olisihan meillä ollut toisia keinoja: Olihan hallussamme porvarien omaisuus ja suuri joukko sen pomojen henkiä! — Niitä ajattelin: eikö niillä voisi kiristää kunnialliset antaumisehdot siellä, missä verenvuodatus on enää turha. Mielestäni näytti se silloin mahdolliselta. Sen jälkeen on selvinnyt, että vain *varsin heikkoina* ollen lahtarit kohtalaisiin antaumisehtoihin suostuisivat, — mutta täyttäsivätkö he ne ja kuinka kauan? — Saksasta näkyy että siellä voidaan vielä keskustella (kuten meillä marraskuulla). Mutta sitten kun kansalaissota on ilmieliekissä, käydään se säälimättömään loppuun saakka. — Jos lahtarit on voitolla. (Työväenvalta voi voittoisena

olla ilomielin, kuten näkyy Arkangelista ja muualta). Mutta voittoisat lahtarit eivät ajattelekaan "kunniallisia" sotatapoja "hulikaanien" ja "maankavaltajien" kanssa. Raivoissaan he ovat tappaa sukupuuttoon orjansa, jotka ovat uskaltaneet nostaa kätensä "esivaltaa" vastaan. Se nähtiin Tampereella, Helsingissä, Kymnlaaksossa, Viipurissa. "Vaadimme antaumaan ehdoitta" — se oli selvää puhetta. Ja lahtaus yli Suomen opetti muidenkin maiden työvälle, mikä peto on todellisuudessa porvari, jos ei jossain työväen nykyinen polvi enää olisi uskonut Pariisin Kommuunin läksyä. Sitten on tullut lisää Unkari, München, Venäjän laajat reunukset.

Sitten jouduin evakuoimishommiin, mutta kovin kalvoi aatos, olisiko Suomen työväki jollain tavoin voinut vähentää valkoisen terrorin uhrien määrää. Ja sitä harkitsi *koko* Suomen työväenluokka lahtariterrorin kynsissä, vankileireissä ja sitten "vapaana" jälleen porvarillisen diktatuurin maassa.

"Kyllä", vastaavat Tannerit-Viikit, "sillä ettei olisi kapinoinut". Mutta se vastaus on ulkopuolella keskustelun sen jälkeen kun on todettu, että luokkasota oli kiertämätön. Ja sen jälkeen voi tuohon kysymykseen vastata vain kommunismi. Sen vastaus kuuluu: vastavallankumouksellisen terrorin uhrien luku pysyy mahdollisimman pienenä vain niin kauan kuin hyvällä tappelulla torjutaan itse vastavallankumousta. Ja hyvä tappelu — siihen kuuluu, paitsi hyvää tappelukurssia, myös hyvä tappelukoneisto, armeija, sekä sen ytimenä, sieluna, aivoina ja sydämenä eheä, luja, proletaarinen puolue. Sen luominen on menestyksellisen vallankumouksen pää edellytys.

Entisyyden muistoissa voimme hetken viipyä, jos vain niistä osaamme vetää kunnollisia opetuksia nykyhetken toimintaa ja tulevaa voittoa varten.

22. 3. 1920.

Työväen vallankumous on kansainvälinen

HAVAINTOJA VALLANKUMOUKSEMME ULKOPOLI- TIIKASTA

“Kapitalismi ei ole rakennettu niin sopusuhtaisesti, että kumousnousujen eri lähteet itsestään samalla kertaa yhtyisivät, ilman epäonnistumisia ja tappioita. Päinvastoin, juuri niiden eriaikaisuus, erikseen syntymä ja eripaikkaisuus takaavat yleisen liikkeen laajuuden ja syvyyden; vain ajattomalla ajalla, erillisinä ja hajallisesti syntyneiden sekä siksi epäonnistuneiden vallankumousliikkeiden koulussa joukot saavat kokemusta, oppivat, kokoavat voimia ja tuntevat todelliset johtajansa, sosialistiset proletaarit, ja valmistavat siten yleisen hyökkäyksen, kuten erilliset lakot, kansalliset ja kaupunkimielenosotukset, sotaväen kuohahdukset, talonpoikain kapinat j.n.e. — Lenin (1916).

Maailmansota, joka sotaikäyvässä, jopa puolueettomissakin maissa vaikutti työväenpuolueisiin selvästi, pakottaen eri suunnat määrittelemään tarkemmin kantansa suuriin maailman kysymyksiin nähden eroittaen ne eri puolueiksi, joiden rajat tapausten kärjistyttyä vallankumouksellisiksi kävivät yhä terävimmiksi — tämä suuri kansojen teurastus, joka lopulta pani maailman työväen vallankumouksellisella rohkeudella katsomaan kuolemaa ja sortovaltoja silmiin, se jätti Suomen työväen omituiseen, eristettyyn asemaan. Tsaarivallan ja Suomen kansan välinen perustuslakiristiriita oli aiheuttanut sen, että suomalaiset eivät suorittaneet sotapalvelusta, eivätkä siis joutuneet rintamille. Mutta sodan muut rasitukset, nälän ja orjamaisen työn se kyllä sai kestää. Ainoana valopilkuna olivat v:n 1916 vaalit, joissa sosialidemokraat-

tinen puolue sai eduskuntaenemmistön. Puolueen toivoksi jäi näinollen aika, jolloin eduskunta saisi kokoontua ja ottaa käsiinsä Suomen asiain hoidon.

Kaksi suuntaa oli puolueen keskuudessa siitä missä yhteydessä tämä tilaisuus tulisi. Puolueen maltilliseen oikeistoon kuuluva aines näyttää olleen läheisessä yhteydessä niiden pikkuporvarispiirien kanssa, jotka odottivat Suomen vapautusta imperialistisen Saksan sotavoittojen kautta. Tämän suunnan edustajia otti myös osaa tunnettuun jääkäriliikkeeseen, nuorten miesten lähettämiseen Saksaan oppimaan sotataitoa Suomen vapauttamistarkoituksessa. Puolueen vasemmisto, varsinainen proletariaatti sensijaan lähestyi Venäjän köyhälistöä. Suuret joukot suomalaista työväkeä kierteli Venäjällä sotatöissä, ja Pietarissa sekä Helsingissä työskentelivät suomalaiset ja venäläiset työläiset rinnan sotateollisuudessa, hautoen lakkotuumia ja imien oloista vallankumouksellisuutta. Organisatoriseksi yhteistoiminnaksi puolueiden kesken ei yhteys ikävä kyllä kuitenkaan kehittynyt.

Puolueen kautskyläinen keskusta, josta puolueen johto pääasiassa oli kokoonpantu, ei omaksunut näiden virtausten suhteen varmaa kantaa: asiasta näet vältettiin virallista keskustelua. Olihan puolueen pääpyrkimyksenä säilyttää järjestöt yli tämän poikkeuksellisen ajan, jonka tapauksiin pienen Suomen köyhälistöllä näytti voivan olla perin vähän vaikutusvoimaa. Saksan imperialismiin voitoista ei kylläkään Suomen työväenluokan vapautusta voitu odottaa, mutta katsottiin mahdolliseksi sellainen asiain käänne, että suurvaltiolliset tapahtumat eroittaisivat Suomen tsaarismin vallasta ja tekisivät siitä "itsenäisen", niin itsenäisen kuin pikku maa Saksan imperialismiin holhouksen alla voisi olla. Joka tapauksessa tällainen mahdollisuus, jos tsaarismi jäisi kukistamatta, asettaisi Suomen työväenluokalle uusia kysymyksiä, joihin nähden sen olisi kantansa määrättävä. Venäjän vallankumous kajasteli kyllä puolueen keskustalaistenkin mielessä mahdollisena ja toivottavana. Mutta 1905:n kokemukset olivat jättäneet suomalaisille sosialidemokraateille sellaisen muiston, että Venäjän vallankumoukselta voitiin korkein-

taan odottaa poliittista vapautusta, s. o. turvattua autonomiaa, ehkä itsenäisyyttäkin Venäjän vapaiden valtioiden liitossa. Ei siis valmistauduttu proletaarisen vallankumouksen varalta Venäjällä eikä omassa maassa.

Kansallisen "itsenäisyyden" demokraattinen harhakuva silmien edessä otti siis Suomen työväki vastaan tiedon helmikuun vallankumouksesta. Sosialistinen eduskuntaenemmistö oli valmis sovitteluihin Venäjän väliaikaisen hallituksen kanssa. Se oli taipuvainen jättämään tälle ulko- ja sota-asiat, mutta muissa suhteissa se vaati entisen tsaarin vallan siirrettäväksi Suomeen, ensin hallitukselle, sitten eduskunnalle. Tämän viimeksimainitun kannan hyväksyikin Venäjän neuvostojen I edustajakokous ja sen päätöksen perusteella sääti Suomen eduskunta heinäkuun 18 p:n lain, n. s. valtalain. Mutta tämä ei sopinut Venäjän eikä Suomenkaan porvaristolle. Niiden yhteisen juonittelun tuloksena oli, että Kerenski hajoitti asevoimalla Suomen eduskunnan. Niissä oloissa ei Suomen sosialidemokratia katsonut voivansa yksin nousta aktiiviseen taisteluun Kerenskiä vastaan, vaan taipui vaaleihin, joissa se, porvariston juonien takia, kärsi vaalitappion, menetti eduskuntaenemmistönsä vaikka sai lisääniä yli 70,000.

Kornilovilaiset liikkeet Venäjällä vaikuttivat nyt sen, että Suomen sosialidemokraattisissakin piireissä vakiintui yhä enemmän pyrkimys itsenäisyyteen. Lokakuun vallankumous Venäjällä avasikin siihen oivan tilaisuuden, olivathan bolshevikit osottautuneet ainoaksi puolueeksi, joka rehellisesti kannatti kansojen itsemääräämisoikeutta — ja Venäjän neuvostovalta sen myönsikin tammikuulla 1918. Kun Suomen suurporvaristokin — peläten bolsheviki-vaaraa — nyt siirtyi itsenäisyyden kannalle, voitiinkin sanoa, että Suomen kansa yksimielisenä tuota itsenäisyyttä halusi.

Tämä oli kuitenkin vain pinnalta katsoen totta. Itse asiassa ei Suomen köyhälistöä enää innostuttanut itsenäisyysasia, vaan vallankumous, johon sitä nälkä ja omistavien luokkien asestautuminen ajoivat. Ja se tunsu tässä vallankumouksessaan tarvitsevansa mitä läheisintä tukea

Suomessa olevilta venäläisiltä sotilailta ja Venäjän neuvostovallalta, joiden kanssa se läheisesti veljestyi, osaksi järjestöjensä, etupäässä punakaartien kautta, osaksi suoranaisesti, elämässä. Se taas että venäläiset sotilaat tukivat Suomen työläisiä lakoissa ja mielenosotuksissa, jopa pelastivat näitä porvarillisen luokkaoikeuden kynsistä, se raivostutti porvaristoa. Sitä ja eräiden venäläisten sotilaiden tekemiä omavaltaisuuksia hyväkseen käyttäen kohotti nyt Suomen suurporvaristo tunnussanaksi: "ryssät pois maasta!" Talonpoikaiset ja pikkuporvarispiirit yhtyivät tähän ja sosialidemokraattisen puolueen oikeistokin varoitteli Suomen työväkeä turvautumasta "vieraaseen apuun". Mutta suurporvaristo, jolla ei ollut mitään "itsenäisyyden" harhaluuloja, se tunsu tarvitsevansa vierasta apua ja se turvasi siihen. Se solmi salassa kaupat Saksan imperialismin kanssa sekä provoseerasi esille kansalais sodan.

Kun vallankumouksemme ei ollut selvästi proletaarinen vaan demokraattinen, ei sen tarkoituksena myöskään ollut loukata ulkomaisen pääoman etuja. Siihen ei katsottu voimienkaan riittävän. Olihan Suomi muodollisesti eristänyt itsensä Venäjästä, joka vielä vahvistettiin maaliskuun 3 p:n sopimuksella Venäjän Neuvostovallan ja Suomen Kansanvaltuuskunnan kesken. Brestin rauhan ehdot tätä eristäytymistä vielä tehosivat, onneksi kuitenkin enemmän muodollisesti kuin todellisesti, sillä saihan Suomen köyhälistö kumouksessaan kaikkea niissä oloissa mahdollista tukea venäläisiltä tovereilta. Mutta kun vallankumouksen johto ei katsonut voimiensa riittävän kotimaiseenkaan pääoman etujen kovin suureen rajoittamiseen, pidettiin tärkeänä turvata ulkolaisen pääoman etuja. Olihan heikko toivo saada niin välttämättömiä elintarpeita Amerikasta, ehkä Skandinaviastakin. Sitä varten kehoitettiin työväkeä varomaan ulkomaisten kansalaisten ja kapitalistien oikeuksien loukkaamista sekä koetettiin sovittella niin että ulkomaiset teollisuusliikkeet Suomessa edelleen voisivat työtänsä jatkaa.

Ulkomaisen pääoman etujen valvojat, konsulit, esiintyivätkin Kansanvaltuuskuntaan nähden ulkonaista koh-

teliaisuutta noudattaen, mutta tämän diplomaattisen verhon takana autoivat he kaikin keinoin Suomen vastavallankumouksellisia. Suomalaiset porvarit, joilla oli "konsulin" arvonimi, harjoittivat sen varjossa vastavallankumouksellista vakoilua ja kiihotusta ja varsinaiset ulkomaalaiset lähettelivät omia kansalaisiaan ja suomalaisia porvareita "kuriireina" Ruotsiin, sen kautta toimittaen Vaasan lahtarihallitukselle ja sen sodan johdolle tärkeitä tietoja. Mutta Suomen Kansanvaltuuskunnan kuriirien matkat Ruotsiin ja Norjaan ehkäistiin julkeasti, aina välittämättä sitä edes tekosyillä verhota. Ja ulkomaiden konsulit pitivät oikeutenaan persoonallisella esiintymisellään ja protesteillaan, "humaanisuuden" ja "kansainvälisen oikeuden" nimessä suojella suomalaisia vastavallankumouksellisia. Ne välittivät Etelä-Suomessa suojeluskuntalaisjoukkojen antautumisia sekä suojelivat näitä Geneven ja Haagin sopimusten nimessä, mutta Pohjois-Suomessa ja ratkaisun jälkeen ei näitä "humaanisuuden" ja "kansainvälisen oikeuden" ritareita nähty valkoista terroria hillitsemässä.

Eikä voinut Suomen Kansanvaltuuskunnan huomaavainen ja maltillinen politiikka millään tavalla ehkäistä ulkomaiden kapitalistien avustustoimintaa Suomen vastavallankumouksellisille, vaikkakin — se myönnettäköön — ero punaisen hallituksen inhimillisyyden ja valkoisen sota-johdon petomaisuuden välillä vaikuttikin jonkun verran m. m. Skandinaavian pikkuporvarilliseen yleiseen mieliteeseen valkoista terroria vastaan. Mutta Skandinavian suurporvaristo ei nähnyt mitään eroa Suomen työväen demokraattisen ohjelman ja venäläisen bolshevismien välillä. Samanlaiseksi idästä länteen tunkevaksi "anarkiaksi" se molemmat leimasi, myönsi kymmenien miljoonien krediittejä Vaasan hallitukselle ja purki kiukkuaan Ruotsin liberaalisosialidemokraattista hallitusta vastaan, joka ei uskaltanut virallisesti lähettää apua Suomen valkoisille, vaan näytteli "puolueettomuutta".

Tapaukset ovat kuitenkin paljastaneet brantingilaisen sosialistipetturuuden koko kavaluuden. Samaan aikaan näet kuin sen edustajat Suomessa tuon puolueettomuuden

nimessä tarjosivat välitystä, s. o. ehdottivat armoille antaumista, samaan aikaan Ruotsin hallitus, varsinkin sen sos.-dem. meriministeri, parooni Palmstjerna, antoi kaikkea apua Suomen työväen teurastajille. Aseita kuljetettiin, nähtävästi myös hallituksen varastoista Pohjois-Suomeen. Saksasta sinne meneviä aselähetyksiä konvojeerattiin ruotsalaisilla laivoilla. "Asukkaiden suojelemisen" nimellä vallattiin Ahvenanmaa ruotsalaisilla joukoilla, tungettiin sieltä pois punakaartit ja — "tasapuolisuuden" nimessä — autettiin siellä häviön kärsineet lahtarit Pohjanmaalle. Myös lähetettiin niiden avuksi ruotsalainen brigaadi, joka Tampereen valloituksessa saikin suorittaa tärkeän tehtävän ja kärsi raskaita tappioita. Siihen kuului, paitsi vapaaehtoista intelligenssiä, myös "lomalle laskettuja" Ruotsin armeijan upseereita ja nähtävästi liikkeelle komennettuja aliupseereita sekä muuta huligaaniväkeä, joukossa runsas prosentti kriminaaleja. Runsaasti oli myöskin lahtarijoukoissa ruotsalaisia upseereita, m. m. Persian santarmikunnan kuuluisat johtajat, Glimstedt, joka kaatui Heinolan luona, ja Hjalmarsson, joka nyt, tammik. 1919, taas hommaa santarmijoukkiota Viron porvarien avuksi.

Huolimatta brantingilaisten kavalasta kaksimielisyydestä osotti Ruotsin työväestö ymmärtävänsä asian oikein ja sos.-dem. vasemmistopuolueen johdolla ilmaisi kantansa sekä hallitukseensa että sosialistipettureihinsa nähden. Niinpä agiteerattiin useita petkutettuja henkilöitä pois ruotsalaisesta brigaadista, jonka jäsenten elämä Ruotsissa on tehty boikottauksella erittäin tukalaksi, jopa mahdottomaksikin. Ja kun Suomesta palaava lahtari-brigaadi otettiin Tukholman porvariston puolesta kunnianosoituksin vastaan, niin osotti mieltänsä pääkaupungin työväestö ja tov. Ture Nerman sai oikeudessa vastata siitä, että oli julkisesti huutanut: "hyi murhaajat!" Vasemmisto-sos.dem. lehti "Folkets Dagblad Politiken" onkin rohkeasti täyttänyt kansainvälisen velvollisuutensa Suomen ja Venäjän proletaaristen kumousten suhteen. Ruotsin työväestö on myöskin osottanut ymmärtävänsä tämän sekä yhä suuremmin joukoin siirtynyt pois Bran-

tingin petturipuolueesta. Myös Norjan vallankumouksellinen köyhälistö on osottanut suurta solidarisuuden tuntoa Suomen kärsivää köyhälistöä kohtaan. Ja Tanskassakin on suhtautuminen Suomen kysymykseen saanut aikaan työväen radikaalisten aineiden vetäytymisen pois kannattamasta pikkuporvarillista sosialidemokratiaa. Toivokaamme, että skandinavialaisten tovereitten solidariisuus lähitulevaisuudessa esiintyisi myös vallankumouksellisina tekoina.

Kuten tiedämme ratkaisi Suomen köyhälistön kumouksen kohtalon Saksan imperialismiin esiintyminen. Saksasta saivat lahtarit aseita y. m. varustuksia sekä upseereita. Saksassa kasvatetusta jääkärijoukosta suurin osa oli valmis taistelemaan Suomen itsenäisyyden luoja, Suomen ja Venäjän työläisiä vastaan sekä maan orjuuttamisen puolesta; pienempi osa sankarillisesti kieltäytyi kantamasta asetta omaa kansaansa vastaan. Ja Saksan scheidemannit saivat Suomen kysymyksessä taas astua pitkän askeleen eteenpäin petturiutensa tiellä. Se laimea vastustelu, jota heidän puoleltaan ilmeni saksalaisen retkikunnan lähettämistä vastaan, osottautui teeskentelyksi sen tosiasian rinnalla, että he edelleen kannattivat imperialistista hallitusta sen esiintyessä näin julkeasti kansojen itsemääräämisoikeutta vastaan. Niinpä he muiden arvonimiensä lisäksi ovatkin ansainneet Suomen vallankumouksen pyövelin nimen.

Mutta tuskin oli Suomen köyhälistö ennättänyt saada ankaran opetuksensa Saksan imperialismilta, kun eräiden sosialidemokratien keskuudessa syntyi kuvitelma, että asemaa voitaisiin auttaa Englannin imperialismiin avulla. Niinpä näyttää O. Tokoi olleen siinä suhteessa neuvotteleissa Venäjällä olevain Englannin edustajain kanssa, vaikka hänen toimenpiteensä siinä suhteessa ehkäistyivät osaksi käytännöllisen mahdottomuuden, mutta suuremaksi osaksi tietoisempain vallankumouksellisten vastustuksien takia. Tokoi ei kuitenkaan hellittänyt tuumiaan, vaan hankki itselleen kesällä tilaisuuden päästä Arkangeeliin muka "teollisuusyrityksiä etsimään", mutta asiallisesti liittyäkseen englantilaisiin imperialisteihin. Muurmannilta-

käsin on hän sitten lähettänyt julistuksia Suomeen luvaten niissä apua englantilaisilta, herjaten bolshevikeja, houkutellen Suomen työläisiä Englannin armeijaan ja tarjoten luokkarauhaa Suomen porvareille. Englannin hallitus on palkinnut nämä puuhut virallisesti ilmoittamalla Suomen porvareille, että näiden ei tarvitse olla huolissaan, sillä kun ei ole aikomuksena auttaa mitään punaisia seikkailijoita, ja Suomalaisen Kommunistisen Puolueen Keskuskomitea on julistanut Tokoin kavaltajaksi.

Kaikkein ankarimman läksynsä on Suomen työväestö saanut sen kautta, että sen itsenäiseksi hommaama maa, Suomi, tällä kertaa on kansainvälisten lahtarien pesäpaikka. Suomen porvaristo, joka niin kauan petkutti työväkeä tunnussanalla "tsaarismia vastaan", se nyt suosii maassaan kymmeniätuhansia venäläisiä vastavallankumouksellisia, niitä pahimpia Suomi-syöjiä, jotka nyt imartelevat Suomen porvareita, mutta ovat tietysti valmiit, jos tilaisuus tulisi, alistamaan Suomen kansan uudelleen kasakansaappaansa alle. Ja valmiuttaan uuden "orientatsiooninsa", Englannin imperialismin, palvelukseen osottaa Suomi julistamalla taistelua bolshevismia vastaan sekä lähettämällä apua Viron vastavallankumouksellisille. Myös Suomen valkoinen sosialidemokratia samaan aikaan julistaa taistelun vallankumouksellisista kommunistia vastaan.

Mutta Suomen köyhälistön syvissä riveissä punoittaa jälleen. Ja kalliiden kokemusten koulun käytyään julistaa se maailmalle kommunistista vakaumustaan: ei ole kansojen itsenäisyyttä muualla kuin työväen neuvostojen liitossa, jossa pienenkin maan työväki voi rintamavelvollisuutensa suorittaa.

Alas porvariston isänmaa, eläköön kansainvälinen kommunistinen internationale!

Pietarissa, proletaarisen vallankumouksen pääkaupungissa, sosialismin toisen vuoden ensi päivinä, kirjoitettu venäläisiä tovereita varten, julaistu "Vapaudessa" tammik. 27 p. 1919.

Saksan scheidemannien konnantyö

Että niin pitkälle tultaisiin, kuka olisi — — Mutta se tie on liukas, niin ettei ole ihmeteltävää.

“Vorwärtsissä” on huhtik. 24 p:nä kirjoitus Suomes-
ta, joka muka “on saanut täyden vapautensa Saksan val-
takunnan takaamana”. — Mikä karkea valhe! Tosiasia
on, että Suomi sai täyden vapautensa vapaalta Venäjältä,
mutta *menetti* sen Saksan toimesta sekä maanpetturien
juonien kautta.

Mutta tuo valhe kalpenee seuraavan rinnalla: “Niin
paljon kuin me, sosialidemokrateina, valitammekin, että
meidän täytyi sekaantua sen sisäiseen, suureksi osaksi
Venäjän punakaartien aiheuttamaan sekamelskaan, niin
toivomme kuitenkin, että Suomi on vastaisuudessa elävä
meidän kanssamme pysyvässä rauhassa ja ystävydessä”.

Noin sitä . . . Ja me kun Suomessa olimme koetta-
neet, joskaan emme hyväksyneet, toki ymmärtää Saksan
socialipatrioottien kantaa. Tukea maanpuolustusta kasak-
kahyökkäystä vastaan; ei haluta Englannin imperialis-
tille voittoa; eikä pitää Saksan hallitusta yksin syyllisenä
sodan puhkeamiseen — näissä kysymyksissä saatoimme
punnita syitä ja vaikutteita. Mutta kuitenkin kävi pian
selväksi, että raja oli sivuutettu, sen raja, mitä vielä
saattoi selittää. Ensinnä Belgia. Ja Saksan yhä julkeam-
min taantumuksellinen sisäpolitiikka. Sitten hirmuhalli-
tus Puolassa, hyökkäys armeijaansa demobilisoivaa val-
lankumouksellista Venäjää vastaan, poliisikomento ja
junkkariterrori Itämerenmaakunnissa — — —. Me olim-
me vakuutetut, että kaikki Saksassa itseään sociali-
demokrateiksi nimittävät vihdoinkin sanoisivat: “Tähän
asti, ei kauemmaksi!” — Mutta — —

Ja vihdoin tuli Suomen vuoro. Olisin halukas pitä-

mään sitä Saksan hallitussosialistien lopullisena koetus-
kivenä — kukin näkee asiat omalta kannaltaan, ja moni
huomaa totuuden vasta kun se esiintyy murhapolton muo-
dossa.

Niin, koetuskiivi siitä tulikin, varsinkin kaikille, jotka
vielä odottivat katumusta ja parannusta scheidemanneilta.
Ja se ratkaisi.

Me, suomalaiset sosialistit, julistamme kaikelle maail-
malle: *ei ole sitä roistontyötä, missä saksalaiset hallitus-
sosialistit eivät voi olla mukana!*

Totuus saattaa tuntua kovalta, mutta se on järkähtä-
mätön. Me syytämme teitä koko maailman edessä.

“Sisäinen sekamelska — Venäjän punakaartin aiheut-
tama!” Niin sitä kelpaa puhua, kun on ollut tukemassa
ruotsalaisten aatelisvaltaa, torpparien riistämistä, Suomen
nousukasporvariin, näiden selkäpuolen sotarosvojen näl-
kiinnyttämistä ja rosvopolitiikkaa, kaikkinaista taantumus-
ta, monarkiaa ja valkoista terroria.

Että Saksan hallitus agenttiansa kautta lietsoi sisällis-
sotaa tukeakseen etuoikeutettujen luokkien horjuvaa val-
taa ja tietysti, kaapatakseen itselleen pääosan rosvo-
saaliista, se on selvää, — shakaalin luonto vetää raadolle.
Että Saksan junkkerivalta alttiisti yhtyi murhatyöhön
Suomen kansanvaltaa, Suomen työväenluokkaa vastaan,
on ymmärrettävää; mutta että kukaan sosialidemokraatiksi
itseään kutsuva haluaa ottaa sen vastuulleen ja tyhjällä
puheenparrella “valitamme”, että “meidän” (Saksan so-
sialidemokratien) “täytyi” puuttua (ase kädessä kansan-
valtaa vastaan!), se on todellakin luonnotonta.

Noin kuutisenkymmentä vuotta sitten Marx, ensi
maanpakonsa ajalla, totesi eräitä häpeäntunteen merkke-
jä Saksan kansassa ja lausui siivekkäät sanansa, että
“häpeä on jo puoli vallankumousta”. Jos se on totta —
ja totta se on — niin eivät scheidemannit ole puolitiessä-
kään vallankumoukseen päin. Mutta, herran kiitos, eipä
riipu vallankumous heistä. Sen tulo — tai tulematta jää-
minen — riippuu objektiivisista syistä. Ja Saksan kansal-
la — tarkoitan työtätekevää kansaa — on häpeäntunne
tallella. Älköön herjattako sitä siitä, ettei se “tee vallan-

kumousta” — sitä ei näet *tehdä*. Mutta me luotamme siihen, ettei sen häpeäntunne salli sen kauempaa olla poliisitoimessa, pyövelintyössä vapaita kansoja ja niiden kansanvaltaa vastaan.

Tästä häpeäntunteesta on maailman vallankumous imevä ravintoa, ja syntyvä.

Moskovassa, toukok. 21 p., julaistu Tukholman “F. D. Politikenissa” y. m.

Suomen sosialidemokratia ja Venäjän vallankumousliike

VERIPÄIVÄIN MUISTELMIA JA MIETTEITÄ

Olen käymältä Helsingissä tammik. 22 p. 1905 ja satun tuossa hämärän tullen Heikin-puistoon. Siihen on kokoontunut kansaa. Työläisiltä näyttävät. Ja katuyleisöä virtailee joka taholta. Kuuluu jotain ääntäkin sieltä keskustuksesta, missä tungos on suurin. Ei erota, mitä puhutaan. Ja pian se keskeytyykin.

— Mitä siellä on? kysäsen. Vastaukseksi epäilevä silmäinmulahdus.

— No olkoon, ajattelen ja astelen Yrjön-kadun "torpalle". Juttutupa on merkillisen tyhjä. Joku lähdössä oleva ennättää kuitenkin kuiskaamaan, että on tulossa mielenosotus.

— Mitä?

— Niin, Pietarissa on hulina käynnissä ja koitetaan vähän täälläkin, etteivät veisi sotaväkeä venäläisten niskaan.

Jo heräsi uteliaisuus. Muistui vilaukselta mieleeni eräs Kaapro Jääskeläisen "satu" v:lta 1899. Hän antaa siinä venäläisen työläisen, katukivin taistellessaan kivääriltä vastaan, huutaa Suomen työläiselle: "parempia nämä ovat kuin adressit!" — Ja kotiin lähtevälle suomalaiselle sanoi hän: "pitäkää nyt siellä edes sen verran mökää, etteivät voi kaikkia verihurttiaan lähettää meidän niskaamme". — Sitäkö "mökääkö" tämä nyt olisi?

Kiireen vilkkää takaisin keskikaupungille. Kansaa Heikinkadut ja puisto tulvillaan. Joukko painuu Esplanadille. Kohoa joku punalippukin. Alkaa kuulua laulua. Mitä? Porilaisten marssi? — jos oikein muistan.

Sitten Työväenmarssi. — “Eläköön vallankumous”, huu-
taa joku.

En innostu mukaan. Katukäytävällä seisomme pie-
nellä sakilla katsellen. Seuraamme kuitenkin kulkuetta
Aleksanterin patsaalle, jossa, isänmaallisten laulujen kai-
kuessa, poliisit miekoin hosuvat väkijoukkoa hajalle.

Tämä suuntaa kulkunsa Aleksanteria pitkin Vladimirin-
kadulle. Kivittää Suomettaren akkunoita. Ja sitten siitä
eronneet hajajoukot lienevät käyneet “tervehtimässä”
joitakin matelijasenaattoreja toisten säikytellessä herroja
pois hotelleista. Joku akkuna siinä taisi sälähtää, mutta
tulet sammuttaen ostivat kapakoitsijat pian rauhan. Joku
revolverinlaukauskin kajahti. Muistanpa kuinka äkkiä
pääsimme Mikonkadulla porttikäytävien turviin, kun
kuului yksinäinen pamaus Aleksanterinkadulta.

Siihen ne “mielenosoitukset” sitten kuivuivatkin.
Seuraavana iltana taisi velä olla uusi yritys, mutta sen
hajotti pian poliisi.

Mitä merkitsi nyt kaikki tämä? Sensuurisyyistä jäi
se silloin selvittämättä. Loppuvuoden kumousmyllyssä ei
mokomia pikkujuttuja muistettu, ja sitten seurasi taas
taantumus. Ja se oikeudellinen ilveily, joka asiaa seurasi
Helsingin raastuvassa, sotki jutun monien käsityksissä.
Koettihan silloin viskaali Albrecht todistuttaa koko jutun
bobrikoffilaisen poliisin provokatsiooniksi!

Sitä se ei kuitenkaan ollut, vaan lienee asian laita
ollut jotenkin seuraava: Helsingin työväen keskuudessa
oli tuohon aikaan salaista toimintaa. Sen oikeana pyrki-
myksenä oli yhteistoiminta Venäjän vallankumouksellis-
ten kanssa. Mutta siihen sekottui sivuilmiöitä. Porvarillis-
ten “perustuslaillisten” vasen siipi oli ajautunut “passii-
visesta vastarinnasta” “aktivismiin”, s. o. jatkamaan lailli-
suustaistelua terrorilla. Sillä oli rahoja käytettävänä ja
se lienee avustanut eräitä Työväentalolla toimiviakin.
Porvaristo itse, raukkamaiseen tapaansa, vältti taistelua
ja palkkaili muita tuleen.

Niinpä sitten tapahtuikin eräitä pommiräjähdyksiä
jonkun poliisikamarin edustalla, verrattain leikkisiä muu-

ten. Ja "verikoirien" nimellä opereeraava koulupoikajoukko ampui eräitä poliiseja.

Ja näistä lähteistä lienee saanut alkunsa veripäivien mielenosotuskin. Siinä oli kylläkin rehellistä meininkiä — pidättää sotaväkeä Suomessa, ettei sitä voitaisi lähettää Pietariin rauhoittamaan. Mutta sellaisenaankaan ei se saanut todellisen kansanliikkeen voimaa eikä merkitystä. Asiaan lienee vaikuttanut myös Suomen sosialidemokratian laillisuus- ja varovaisuuskanta.

Sitä samaa alkujuurta lienee ollut Helsingin kesämielenosotuksella edellisenä vuonna sattunut tapaus. Luettiinhan siellä räikeä julistus, jossa olivat sanat: "alas Bobrikoff, alas Plehve, alas mateleva senaattimme!"

Myös oli syksyllä 1904 esiintynyt Helsingin puoluekokouksen aikana erään "proletaarikomitean" julistuksia, joissa leimattiin m. m. Y. Mäkelinin puhe Obolenskillle häpeälliseksi ja nöyräilemiseksi ja kehoitettiin rohkeaan toimintaan.

Salaista järjestäymistä ja toimintaa jatkui edelleen. Monia kumouksellisia työläisiä oli mukana ja esiintyivätkin ne sitten käytevoimana 1905:n syyskesän mielenosotuksissa ja marraskuun suurlakossa. Silloin myös syntyi punakaarti.

"Levottomana talvena" 1905—6 muuttuivat sitten suhteet. "Perustuslailliset" tulivat valtapuolueeksi ja päästivät taantumuksellisen sisunsa valloilleen. Suomettarelaiset taas heittäytyivät demagoogiseen agitatsioniin, jopa jotkut niistä salavhkaa pistelivät satamarkkasia punakaarteille. Aktivistit, perustuslaillisten häntänä, tulivat nyt laillisiksi ja semmoisina arvostelivat leomecheliniläisten monia laittomuuksia. Mutta kumouksellisuudesta ne vieraantuivat. Varsinkin Asev-ystävänsä tekosen jälkeen.

Työväestöä kiihoitti kovin — paitsi sisäinen yhteiskunnallinen tilanne — myös se vaino ja ajometsästys, joka kohdistettiin venäläisiä vallankumouspakolaisia vastaan. Kokoonnuttiin suuriin vastalausekokouksiin ympäri maan ja venäläisiä tovereita autettiin monella tavoin; toisille hankittiin asunnot ja työtä, toisille taas passit ja ulkomaanmatkarahat.

Vallankumousta oli ilmassa ja puolueessa taistelivat keskenään parlamenttaariset ja punakaartilaisvirtaukset. Ensin olivat viimeksimainitut voitolla. Puolueen oikeisto niitä tietoisesti vastusti — puolueen johto taas kompromissasi sillä välillä. Kovimmalle koetukselle se joutui Viaporin päivinä elok. 1906. Kuten muistanme julisti kapt. Kock silloin suurlakon ja osa punakaartilaisia otti osaa taisteluun. Puolueen johto hyväksyi lakon Helsingissä, mutta ei katsonut voivansa heittää Suomen työväen aseettomia järjestöjä vaakalaudalle, ennenkuin olisi tietoja Venäjältä, laajeneeko siellä liike.

Punakaartilaiset radanrepijät eivät voineet estää rauhoitusjunien saapumista Helsinkiin — olisiko yleislakko sen voinut, sitä on vaikea sanoa. Kuitenkaan ei tuo seikka liene paljoakaan vaikuttanut taistelun kulkuun, sillä sen ratkaisi sotalaivojen tykistön etevämyys Viaporin vanhojen patterien rinnalla. Mutta Suomen sosialidemokratia merkitsi tililleen yhden keinotteluvoiton entisten Isäksi ja Oulun puoluekokous alkoi vaalitoiminnan sekä tunnusti punakaartit hajonneiksi (senaatti oli ne juuri hajottanut).

Vallankumouksellisuus ei silti suinkaan hävinnyt Suomen työväen keskuudesta. Salaisia järjestöjä oli eri puolilla maata. Olipa vakavia yrityksiä keskittää niiden johto. Tämä olikin hyvin tärkeätä, sillä eräissä salajärjestöjen piireissä alkoi ilmetä rappeutumista. Varsinkin eräät aktivistien rahoilla toimineet (ja juopotelleet) sakit eivät kyenneet kehittymään todellisiksi vallankumouksellisiksi, vaan joutuivat yksityisrosvouksen tielle. Osa niinä aikoina suoritetuista "pakkoluovutuksista" lienee kyllä tapahtunut vilpittömässä vallankumoustarkotuksessa, mutta toisille se oli vain koriste; lienee myös niihin sekaantunut suoraa mustasotnialaista provokatsioniakin. Ja julkisen, rauhallisen työväenliikkeen imiessä toimelliset voimat palvelukseensa — ja julkisen työväenliikkeen salaista toimintaa vieroessa ja tuomitessa — kuivui rehellistenkin kumousjärjestöjen toiminta kokoon.

Suomen sosialidemokratian niin komeasti julistama

solidarisuus Venäjän vallankumousliikkeen kanssa supistui eduskunnan ja valtakunnan duuman sos.-dem. ryhmien keskenäisiin neuvotteluihin "Suomen asiasta". Joi-takin venäjistä suomennettuja kirjoja julkaistiin, mutta sensuurisyydestä kävi se yhä vaikeammaksi. Eikä myöskään ollut halua korvata sitä salaisilla kirjasilla. Suomen sosialidemokratia rappeutui pelkäksi parlamenttaaris-ammattiyhdistykselliseksi.

Kotkan kokouksessa (1909) vielä yritettiin puhalttaa vallankumouksellisen yhteistyön sammuvaan hiillockseen, mutta Helsingin kokouksessa (1911) julistettiin vaaralliseksi seikkailemiseksi antautuminen vallankumousodotuksen varaan. Puolue oli tullut reformatoriseksi pikkuporvarispuolueeksi ja uuden vallankumouskauden, varsinkin proletarisen, tulo saattoi sen vain noloon asemaan, sillä se oli unohtanut vallankumouksläksynsä.

Emme arvostele entisiä siinä mielessä kuin tahtoisimme mestaroida historiaa. Se oli sellaista kuin oli. Ainoa, mitä syvästi täytyy valittaa, on henkinenkin eristäytymisemme Venäjän proletarisesta liikkeestä. Kun nyt lukee esim. Leninin ja Sinovjevin sodanaikaisia artikkeleita, niin kiroaa katkerasti, ettemme edes niitä hankkineet tietoomme ja levittäneet niitä Suomen työväelle. Sellainen olisi varmasti auttanut käsitteiden selventämistä ja ilmaissut edes hituista vallankumouksellista harrastusta. Näiden kirjoitusten terävä sävy ei vain scheidemaneja, vaan myös kautskyalaista keskustaakin vastaan olisi pakottanut meitäkin tarkemmin seulomaan puolueemme suuntia ja tutkimaan, mihin ne johtavat.

Mutta älkäämme eksykö tuijottamaan entisyyteen. Se on jo tipahtanut historian virtaan. Mennyt menojaan. Nykyisyys on käsissämme ja sen pohjalta ponnistakaamme kohti edessämme olevaa taistelujen ja voittojen *tulevaisuutta*. Entisyyden salatoiminnan hapuilusta on tullut tosi. Ja pyrimyksestä yhteistoimintaan venäläisten tovereitten kanssa on nyt, olojen suosiosta, kehittynyt veriveljeys, joka velvoittaa. Aateyhteys on sen taistelutoveruuden ilmausta. Mutta eipä ole enää aatteiden eikä sa-

nojen, vaan tekojen aikaa. Entisyyden saamattomuuden ja haparoimisen sovitamme me paraiten toimimalla kymmenkertaisin voimin nyt, kun paremmin ymmärrämme ja kun toiminnan tilaisuus on.

“Vapaus”, tammikuun veripäivänä 1919.

Lundberg

En ollut häntä ennen tuntenut. Marraskuun suurlakon yhteydessä vasta kuulin puhuttavan. Sitten sivumennen tapasin. Vaatimaton, lempeännäköinen mies. — Tämäkö se porvarien maalaama hulikaanijohtaja!

Ei, hulikaani hän ei ollut. Mutta kumousmies kyllä, suomalaisten mittojen mukaan. Kas, eihän ollut meillä monia sellaisia, joiksi kumousmiehiä tavallisesti kuvittelemme: vankiloissa ja karkoituspaikeilla karastuneita, periaatteellisesti valmiita, päättäviä henkilöitä, joissa yhtyy teorian tunteva taktiikko, tulinen agitaattori ja barrikaaditaistelija. Eivät olleet olot kehittyneet. Oli kyllä joukoissa uhrautuvaisuutta ja intoa, toimeliaisuutta ja päättävyyttä, oli selviä käsityksiä ja käytännöllistä järjestelykykyä, kaikki opittuna elämän kovassa koulussa ja työväen järjestöissä. Puuttui vain varsinaisen teoreettisen ja käytännöllisen kumoustaistelun loppusalaus, joka valmiin vallankumouksellisen tekee.

No, oli ehkä sakissa joku sellainenkin. Pietarin koulun käynyt. Lundberg ei ollut niitä. Hän oli sisätyöläinen, rautasorvari, sitten taloudenhoitaja. Toverien luottamus asetti hänet vastuunalaiselle paikalle ja velvollisuudentunto sakin henkeä kohtaan kehitti hänestä vallankumousmiehen. Sellaisena koetti hän tehdä voitavansa. Marraskuun suurlakosta asti, tietysti jo ennenkin, mutta siitä asti varsinaisesti oli hän toiminnan tulisissa pyörteissä. Porvarit pitävät häntä pääsyyllisenä Turun ryöstö-mellakoihin. En tiedä. Meistä muiden seutujen tovereista oli kylläkin ikävää, että sellainen tapaus pääsi kehittymään. Se näet turmeli kumouksellisten arvoa epävarmoissa piireissä, jos kohta se toiselta puolen pani ajatte-

lemaan, että maata ei voi pelastaa anarkiasta muu kuin rohkea yritys luoda kumouksellinen järjestys.

Kysymys siitä, oliko Turun tovereitten puolella poliitista virhettä siinä asiassa, vai oliko porvariston provokationi niin suuri, että täytyi tapahtua, mitä tapahtui, se on nyt historian asia. Mutta että toveri Lundberg oli kumouksellisen kurin mies, se on varma. Todistukseksi seuraava tapaus: Jouduin matkustamaan Turkuun niinä aikoina kuin saksalaisia ensinnä tuli Ahvenanmaalle. Tilanne oli jännittävä. Turun miliisiasemalla oli, kuten oli ollut jo kuukausia, täysi päivystys. Poliisimestarin tuolin edessä riippuva puhelintorvi oli ahkeraan käynnissä. Tietoja tuli ja meni. Asiakkaita kävi, saivat ohjeensa ja menivät. Lundberg kaiken keskuksena. Häneen luotettiin ja hänen ympärillään oli innokkaita nuorukaisia aina valmiina suorittamaan tarpeellisia tehtäviä.

Vihdoin, aamuyöllä, hiljeni liike. Aloimme katsella yöpuuta. Joku pääsi sohvalle, toiset asettivat tuoleja jonoon ja oikasivat niille muutamaksi tunniksi. Ennen nukkumista jouduimme vielä Lundbergin kanssa juttelemaan, sellaiseen tovereitten keskiseen, luottavaan, jossa asiat koetetaan panna ihan paikalleen.

Tuli puheeksi väkivallanteot. Lundberg oli syvästi närkästynyt ins. Julinin y. m. murhasta Koskella. Hän mainitsi, että siellä oli kyllä työväen keskuudessa aivan erikoinen katkeruus ja kiihko vallalla. Mutta empimättä leimasi hän tapahtuman kumoukselle turmiolliseksi hulikaaniteoksi. "Vielä toivat", sanoi hän, "ruumiit tänne Turkuun, ikäänkuin tarkoituksella heittää syy meidän niskaamme! Ja meillä kun ei ole sellaista tapahtunut! Lujalla toverikurilla olemme sen estäneet". Taisipa hän mainita myös jotain siitä, että syksyiset mellakat heille osottivat, kuinka tärkeä on — ei vain erottautua hulikaaneista, vaan tehdä ne vaarattomiksi. Osa siihen vajonneista on näet kylläkin pidettävissä kurissa; hyvässä sakissa voi niistä tulla oivallisia taistelijoitakin. Ja auttamattomat, niiden kanssa on tehtävä pikainen tili.

"Tunkeutui meidänkin joukkoomme niitä", kertoi Lundberg. "Tuli Helsingin kaartista erotettuja heittiöitä.

Täällä eivät juuri uskaltaneet tapojaan näyttää, mutta maalle päässeinä tekivät tuhoa: käyttäytyivät törkeästi talonpoikia vastaan, ryöstivät maalaispankin, jopa kerrottiin jostakin raiskaustapauksestakin. Silloin tartuimme lujin kourin asiaan. Toverioikeutemme kokoontui ja langetti ankarat tuomiot. Joku niistä täytyi ampuakin”.

Niin palautettiin kuri ja turkulaiset joukot lähtivät alttiisti taisteluun, kun kutsuttiin, mille rintamalle vaan. Vielä monia muita arvokkaita kokemuksia kertoi yhdessä toiminnan keskipisteessä ollut toveri ja aamu jo sarasti ennenkuin hetkiseksi nukahdimme. — —

Seuraavana päivänä olivat vallankumousuhrien hautajaiset. Tilaisuus oli harvinaisen juhmallinen. Koko kaupunki liikkeellä — paitsi tietysti akkunaverhojen lomitse luhusti luimailevat porvarit. Kirkkaassa auringossa loistivat elämän ja veren väriset liput valkoista lunta ja syvävihreätä metsää vasten ihan loppumattomalta näyttävän kulkueen soljuessa väkijoukkojen keskitse ulos kaupungista. Portille asettuneiden ratsumiesten välitse ja sitten punakaartilaiden kunniakujaa pitkin kuljetettiin arkut veljeshaudalle. Kukin ja sepelein peitettiin arkut. Musiikin säveleet pyrkivät avaruuksia kohti, kuorolaulu tunki liikuttavana sydämiin ja koruttomin sanoin tulkitsivat tunteitaan vapaussankareina kaatuneiden taistelutoverit.

Viimeisenä puhui Lundberg. Porvarien urkkijatkin voivat todistaa, ettei siinä ollut mitään kiihkomieltä, ei edes tavallista agitaattorista pontta. Yksinkertaisesti ja koruttomasti hän vain lausui lohdutuksen sanoja vakauksensa puolesta kaatuneiden omaisille sekä terotti mieliin sitä kunniavelkaa, joka meillä vielä elossa olevilla on yhteistä asiaamme ja sen puolesta henkensä antaneita kohtaan. Velvollisuutemme on heidän laillaan, antaa kaikemme köyhälistön suuren taistelun hyväksi. — Hän on jo saanut lupauksensa täyttää. Järkyttävät viestit kertovat lahtarien häntä julmasti kiduttaneen. Ja totisesti ne vihasivatkin häntä.

Me valitamme, että Lounais-Suomen valiojoukot eivät ennättäneet vetäytyä itää kohti, kuten oli tarkoitus, niin

että Saksan sotilaallisen ylivoiman edestä olisi voitu pelastaa mahdollisimman paljon työväenliikkeen elävää voimaa. Me kaipaamme pakolaisjoukostamme Lundbergia, jonka runsaat kokemukset olisivat olleet arvokkaana lisänä taistelumme merkitystä selvitettäessä. Epäilemättä olisi myös hän itse niiden ja opiskelun avulla itsestään kehittänyt yhä pätevämmän taistelijan. Sen takaisi hänen syvä velvollisuudentuntonsa.

Niin ei käynyt. Taistelijaauransa katkesi. Mutta nytkin voi hän, tuhanten muiden uhrien mukaan, saarnata meille marttyyriudellaan. Häväiskööt vain, ne raakalaiset, sankariemme veljeshautoja. Eihän niiden kuolleet ruumiit olleet meille pääasia. Henki, antaumisen, urhouden ja velvollisuudentuntonsa elää heissä, sitä eivät voi tappa.

“Vapaus”, 26. 6. 1918.

Sisältö:

ENSIMÄINEN OSA.

	Sivu
Lukijalle	3
Laulu auringosta	7
Tovereille	8
Tulikoe	10
Suomen vallankumouksesta. — Itsekritiikkiä	16
Suomen porvariston johtajille	47
Pääoman viimeinen unelma	58
Pääoman hermot	63
Suomen sosialidemokratian johtajille	70
Kysymyksiä Suomen vallassaolijoille	102
Joulu	107

TOINEN OSA.

Suomen työväen tulikoe	111
Kuinka kumouksellinen tilanne Suomessa kehittyi ratkaisuunsa	115
Luokkasodan muistelmia	123
Työväen vallankumous on kansainvälinen	135
Saksan scheidemannien konnantyö	143
Suomen sosialidemokratia ja Venäjän vallankumous- liike	146
Lundberg	152